Pius al IX-lea

Enciclice și Magisteriu

Qui Pluribus
Mirari Vos (Grigore al XVI-lea)
Nostis et Nobiscum
Iamdudum Cernimus
Quanta Cura
Syllabus
Etsi Multa
Dei Filius (Conciliul Vatican I)
Pastor Aeternus (Conciliul Vatican I)

tradus și editat în limba română

Prima ediție

© Adevărul de Veacuri, 2026

Traducere în limba română © Robin Caramaschi, 2026

Textele originale cuprinse în acest volum — Qui Pluribus, Mirari Vos (Grigore al XVI-lea), Nostis et Nobiscum, Iamdudum Cernimus, Quanta Cura, Syllabus, precum și constituțiile dogmatice Dei Filius și Pastor Aeternus ale Conciliului Vatican I (1869–1870) — aparțin domeniului public.

Prezenta ediție este realizată cu fidelitate riguroasă față de textele originale ale Magisteriului catolic, fără adaosuri, comentarii sau interpretări personale.

Reproducerea fragmentelor scurte este permisă numai cu menționarea sursei.

Editura: Adevărul de Veacuri

Anul publicării: 2026

Tipărit prin sistem de imprimare la cerere

Adevărul de Veacuri

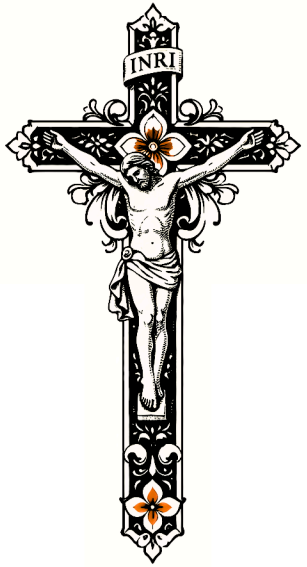
INRI

Pius al IX-lea (1792–1878)

Papă între anii 1846 și 1878, Pius al IX-lea a fost unul dintre cei mai mari pontifi doctrinali ai secolului al XIX-lea și martor direct al confruntării dintre Biserica Catolică și modernitatea revoluționară. Păstor încercat, dar neclintit, el a apărat cu fermitate adevărul revelat, autoritatea Bisericii și ordinea creștină împotriva liberalismului, raționalismului și indiferentismului religios.

Prin enciclicele sale majore, în special Quanta Cura și Syllabusul erorilor, precum și prin Conciliul Vatican I, a condamnat în mod solemn erorile moderne și a afirmat limpede primatul doctrinal al Scaunului Apostolic. Magisteriul său, profund înrădăcinat în Tradiția Bisericii, rămâne un reper fundamental al învățăturii preconciliere pentru înțelegerea raportului dintre credință, adevăr și societate.

Cuprins

QUI PLURIBUS 9

MIRARI VOS *(Grigore al XVI-lea, 1832)* 35

NOSTIS ET NOBISCUM 57

IAMDUDUM CERNIMUS 87

QUANTA CURA 101

SYLLABUS 119

ETSI MULTA 147

DEI FILIUS 171

PASTOR AETERNUS 193

Pius al IX-lea, 1846

EPISTOLĂ ENCICLICĂ

QUI PLURIBUS

CĂTRE TOȚI PATRIARHII, PRIMAȚII, ARHIEPISCOPII ȘI EPISCOPII

VENERABILI FRAȚI, SĂNĂTATE ȘI BINECUVÂNTARE APOSTOLICĂ

De mai mulți ani încoace, împreună cu Voi, Venerabili Frați, ne străduiam, după puterile noastre, să împlinim slujirea episcopală, plină de osteneli și de griji, și să păstorim partea din turma Domnului încredințată îngrijirii Noastre, pe munții lui Israel, pe lângă ape și în pășuni îmbelșugate; iată însă că, prin moartea ilustrului Nostru Predecesor Grigore al XVI-lea, a cărui amintire, precum și faptele sale strălucite și glorioase, înscrise cu litere de aur în analele Bisericii, posteritatea le va admira întotdeauna, dincolo de orice așteptare și gând al Nostru, prin tainicul sfat al dumnezeiești Providențe, am fost ridicați la Suveranul Pontificat, nu fără cea mai mare tulburare și teamă a sufletului Nostru.

Căci, deși povara slujirii apostolice a fost pe drept socotită și trebuie socotită întotdeauna ca fiind foarte grea și primejdioasă, în aceste vremuri cu totul deosebit de dificile ale republicii creștine ea este cu atât mai înfricoșătoare. De aceea, deplin conștienți de slăbiciunea Noastră și chibzuind asupra celor mai grele îndatoriri ale supremului Apostolat, mai ales într-o atât de mare răsturnare a lucrurilor, ne-am fi lăsat cu

totul pradă tristeții și lacrimilor, dacă nu ne-am fi pus toată speranța în Dumnezeu, Mântuitorul nostru, care nu-i părăsește niciodată pe cei ce nădăjduiesc în El și care, pentru a-Și arăta puterea, obișnuiește să aleagă cele mai slabe mijloace pentru a-Și cârmui Biserica, ca toți să recunoască tot mai mult că Dumnezeu Însuși este Cel care, prin minunata Sa providență, guvernează și ocrotește Biserica.

Ne susține cu putere și această mângâiere: aceea că, în lucrarea mântuirii sufletelor, Vă avem pe Voi drept tovarăși și ajutoare, Venerabili Frați, chemați să luați parte la grija Noastră, și care vă străduiți, cu sârguință și zel, să vă împliniți slujirea și să luptați lupta cea bună. De aceea, îndată ce am fost așezați, deși nevrednici, pe această înaltă Cathedră a Principelui Apostolilor și am primit, în persoana Fericitului Petru, greaua însărcinare dată în mod divin de Însuși Principele veșnic al Păstorilor, de a păstori și a conduce nu numai mieii, adică întregul popor creștin, ci și oile, adică pe Păstori, nimic nu ne-a fost mai dorit, nimic mai scump, decât a Vă adresa tuturor cu adâncul afect al carității.

Pentru aceasta, abia ce, potrivit obiceiului și rânduielii Predecesorilor Noștri, am luat în stăpânire Suveranul Pontificat în Bazilica Laterană, fără nicio întârziere Vă trimitem aceste Scrisori, pentru a trezi evlavia voastră aleasă, ca, cu și mai mare însuflețire, veghere și străduință, păzind străjile nopții asupra turmei încredințate grijii voastre și luptând cu tăria și statornicia episcopală împotriva celui mai cumplit vrăjmaș al neamului omenesc, asemenea unor buni

ostași ai lui Cristos Isus, să ridicați cu bărbăție zid de apărare pentru Casa lui Israel.

Nimănui dintre voi nu-i este ascuns, Venerabili Frați, că în această epocă a noastră atât de jalnică se poartă un război dintre cele mai aprige și mai înfricoșătoare împotriva întregii cauze catolice, de către acei oameni care, uniți între ei printr-o societate nelegiuită, nesuferind învățătura sănătoasă și întorcându-și auzul de la adevăr, scot la iveală din întuneric tot felul de monstruozități ale opiniilor, pe care se străduiesc din toate puterile să le exagereze, să le dea publicității și să le răspândească în popor. Ne cutremurăm în suflet și suntem copleșiți de cea mai amară durere când cugetăm la toate aceste monștri ale erorilor și la multiplele și feluritele mijloace de a face rău, la uneltirile și mașinațiunile prin care acești urâtori ai adevărului și ai luminii, maeștri desăvârșiți ai înșelăciunii, caută să stingă în sufletele tuturor orice zel pentru evlavie, dreptate și onestitate, să corupă moravurile, să tulbure toate drepturile divine și omenești, să zdruncine religia catolică și societatea civilă, ba chiar, dacă ar fi cu putință, să le nimicească din temelii.

Cunoașteți, Venerabili Frați, cum acești cei mai aprigi dușmani ai numelui creștin, târâți jalnic de un avânt orb al unei impietăți nebunești, înaintează cu atâta nesocotință în cugetare, încât, cu o îndrăzneală cu totul nemaiauzită, deschizându-și gura spre blasfemii împotriva lui Dumnezeu, nu se rușinează să învețe în mod deschis și public că tainele preasfinte ale religiei noastre sunt născociri și invenții

omenești, că doctrina Bisericii Catolice este potrivnică binelui și intereselor societății omenești, și nu se tem nici măcar să-L tăgăduiască pe Cristos Însuși și pe Dumnezeu. Iar pentru a amăgi mai ușor popoarele și a-i înșela mai ales pe cei neprevăzători și neștiutori, trăgându-i cu ei în rătăcire, își închipuie că numai ei cunosc căile prosperității și nu șovăie să-și aroge numele de filosofi, ca și cum filosofia, care se ocupă cu totul de cercetarea adevărului natural, ar trebui să respingă acele lucruri pe care Însuși Dumnezeu, autorul suprem și preamilostiv al întregii naturi, a binevoit, printr-un dar deosebit și prin milostivire, să le descopere oamenilor pentru ca aceștia să dobândească adevărata fericire și mântuire.

De aici, printr-un mod de a argumenta cu adevărat absurd și înșelător, nu încetează niciodată să invoce și să exalteze puterea și excelența rațiunii omenești împotriva preasfintei credințe a lui Cristos și, cu o cutezanță fără margini, bolborosesc că aceasta se împotrivește rațiunii omenești. Nimic, desigur, nu poate fi născocit sau imaginat mai nebunesc, mai nelegiuit și mai potrivnic însăși rațiunii decât aceasta. Căci, deși credința este mai presus de rațiune, nu poate exista vreodată vreo adevărată neînțelegere sau vreo dezbinare între ele, deoarece amândouă izvorăsc dintr-unul și același izvor al adevărului neschimbător și veșnic, Dumnezeu cel Preabun și Preaînalt, și astfel își dau una alteia ajutor: rațiunea dreaptă arată, apără și apără adevărul credinței, iar credința eliberează rațiunea de toate erorile și o luminează, o

întărește și o desăvârșește în chip minunat prin cunoașterea lucrurilor dumnezeiești.

Cu nu mai puțină înșelăciune, Venerabili Frați, acești dușmani ai revelației divine, preamărind cu laude fără măsură progresul omenesc, ar voi să-l introducă, printr-o îndrăzneală cu totul nechibzuită și sacrilegă, în religia catolică, ca și cum religia însăși n-ar fi lucrarea lui Dumnezeu, ci a oamenilor, sau vreo născocire filosofică ce poate fi desăvârșită prin mijloace omenești. Împotriva unor asemenea rătăciri jalnice se potrivește pe deplin ceea ce Tertulian îi reproșa pe drept filosofilor timpului său, care au adus un creștinism stoic, platonic și dialectic.

Într-adevăr, întrucât preasfânta noastră religie nu a fost născocită de rațiunea omenească, ci a fost descoperită cu cea mai mare milostivire de Dumnezeu oamenilor, fiecare poate înțelege cu ușurință că religia însăși își dobândește toată puterea din autoritatea aceluiași Dumnezeu care vorbește și că nu poate fi niciodată dedusă sau desăvârșită de rațiunea omenească. Rațiunea omenească însă, pentru a nu fi înșelată și a nu rătăci într-o chestiune de o asemenea importanță, trebuie să cerceteze cu grijă faptul revelației divine, pentru a avea certitudinea că Dumnezeu a vorbit, și astfel să-I aducă, după cum ne învață Apostolul, o ascultare rațională.

Cine ar putea ignora sau cine ar putea să nu știe că trebuie acordată credință deplină lui Dumnezeu care vorbește și că nimic nu este mai conform cu rațiunea însăși decât a se

supune și a adera cu statornicie la acele lucruri care au fost revelate de Dumnezeu, care nu poate nici să se înșele, nici să înșele?

Dar câte, cât de minunate și cât de strălucite sunt argumentele ce stau la îndemână, prin care rațiunea omenească trebuie să fie în chip cu totul limpede convinsă că religia lui Cristos este dumnezeiască și că întreg principiul dogmelor noastre își primește obârșia și rădăcina de sus, de la Domnul cerurilor, și că, prin urmare, nimic nu este mai sigur, nimic mai temeinic, nimic mai sfânt decât credința noastră și nimic nu se sprijină pe temelii mai solide. Această credință, anume, este învățătoarea vieții, călăuza mântuirii, izgonitoarea tuturor viciilor și roditoarea mamă și hrănitoare a virtuților; întărită prin nașterea, viața, moartea și învierea dumnezeiescului său autor și desăvârșitor, Cristos Isus, prin înțelepciunea Sa, prin minuni și profeții, strălucind pretutindeni prin lumina doctrinei cerești și îmbogățită cu comorile bogățiilor cerești, ilustrată mai ales prin atâtea profeții, prin splendoarea atâtor minuni, prin statornicia atâtor martiri și prin slava atâtor sfinți, propovăduind legile mântuitoare ale lui Cristos, dobândind în fiecare zi puteri sporite chiar din cele mai crude persecuții, a cuprins întreg pământul și marea, de la răsăritul până la apusul soarelui, sub un singur stindard al Crucii și, după ce a doborât înșelăciunea idolilor, a risipit întunericul erorilor și a triumfat asupra tuturor vrăjmașilor de orice fel, a luminat cu lumina cunoașterii dumnezeiești toate popoarele, neamurile și națiunile, oricât de barbare ar fi fost prin cruzime, fire,

moravuri, legi și instituții, și le-a supus sub jugul cel preadulce al lui Cristos Însuși, vestind tuturor pacea, vestind bunurile. Toate acestea, desigur, strălucesc pretutindeni cu atâta splendoare a înțelepciunii și puterii dumnezeiești, încât orice minte și cugetare pot înțelege cu ușurință că credința creștină este lucrarea lui Dumnezeu.

Prin urmare, rațiunea omenească, cunoscând clar și deschis din aceste argumente strălucite și totodată foarte solide că Dumnezeu este autorul aceleiași credințe, nu poate merge mai departe, ci, lepădând și îndepărtând cu totul orice dificultate și îndoială, trebuie să aducă acelei credințe întreaga sa supunere, având certitudinea că tot ceea ce credința însăși propune oamenilor spre a fi crezut și împlinit a fost dat de Dumnezeu.

De aici se vede limpede în ce mare rătăcire se află și aceia care, abuzând de rațiune și socotind cuvintele lui Dumnezeu drept o lucrare omenească, îndrăznesc să le explice și să le interpreteze cu temeritate după bunul lor plac, de vreme ce Dumnezeu Însuși a rânduit o autoritate vie, care să învețe și să statornicească sensul adevărat și legitim al revelației Sale cerești și să dezlege, printr-o judecată infailibilă, toate controversele în materie de credință și moravuri, pentru ca credincioșii să nu fie purtați de orice vânt de doctrină prin viclenia oamenilor spre amăgirea erorii. Această autoritate vie și infailibilă se află numai în acea Biserică ce a fost zidită de Domnul Cristos pe Petru, capul, principele și păstorul întregii Biserici, a cărui credință a făgăduit că nu va lipsi niciodată, și care are necontenit Pontifi legitimi, urmași ai lui Petru, așezați

pe Cathedra sa, moștenitori și apărători ai aceleiași doctrine, demnități, cinstiri și puteri. Și deoarece unde este Petru, acolo este Biserica, iar Petru vorbește prin Pontiful Roman și trăiește și judecă mereu în succesorii săi și oferă celor ce caută adevărul credinței, de aceea cuvintele dumnezeiești trebuie primite tocmai în acel sens pe care l-a ținut și îl ține această Cathedră Romană a Fericitului Petru, care, fiind mama și învățătoarea tuturor Bisericilor, a păstrat întotdeauna întreagă și neștirbită credința transmisă de Domnul Cristos și a învățat-o pe credincioși, arătând tuturor calea mântuirii și doctrina adevărului nepătat. Aceasta este, într-adevăr, Biserica principală, din care a izvorât unitatea preoțească; aceasta este metropola evlaviei, în care se află întreagă și desăvârșită soliditatea religiei creștine; în care a dăinuit întotdeauna întâietatea Cathedrei Apostolice; la care, din pricina întâietății sale mai puternice, trebuie să se adune toată Biserica, adică toți credincioșii de pretutindeni; pe care cine nu o adună, risipește.

Noi, așadar, care prin judecata nepătrunsă a lui Dumnezeu am fost așezați pe această Cathedră a adevărului, vă îndemnăm cu stăruință în Domnul evlavia aleasă, Venerabili Frați, ca, prin toată grija și zelul, să vă străduiți necontenit să-i povățuiți și să-i îndemnați pe credincioșii încredințați îngrijirii voastre, pentru ca, rămânând cu tărie statornici în aceste principii, să nu se lase niciodată amăgiți sau duși în rătăcire de aceia care, deveniți vrednici de ură prin uneltirile lor, sub pretextul progresului omenesc caută să distrugă credința, să o supună în chip nelegiuit rațiunii și să răstălmăcească cuvintele lui

Dumnezeu, fără a se teme să aducă cea mai mare jignire lui Dumnezeu Însuși, care a binevoit, prin religia Sa cerească, să poarte cea mai înțeleaptă grijă binelui și mântuirii oamenilor.

Iar acum cunoașteți bine, Venerabili Frați, celelalte monștri ale erorilor și înșelăciunile prin care fiii acestui veac se străduiesc să atace cu cea mai mare înverșunare religia catolică și autoritatea dumnezeiască a Bisericii, precum și legile ei, și să calce în picioare drepturile atât ale puterii sacre, cât și ale celei civile. Aici se înscriu uneltirile nelegiuite împotriva acestei Cathedre Romane a Fericitului Petru, în care Cristos a așezat temelia de neclintit a Bisericii Sale. Aici se înscriu acele secte clandestine, ieșite din întuneric spre pieirea și pustiirea atât a lucrurilor sacre, cât și a celor publice, și condamnate în mod repetat prin anatema de către Predecesorii Noștri, Pontifii Romani, prin Scrisorile lor Apostolice, pe care Noi le confirmăm prin plinătatea puterii Noastre Apostolice și poruncim cu cea mai mare grijă să fie păzite.

Același scop îl urmăresc vicleanele Societăți Biblice, care, reînnoind vechea meșteșugire a ereticilor, nu încetează să împartă și să impună tuturor oamenilor de orice fel, chiar și celor mai neștiutori, în mod gratuit, în numeroase exemplare și cu cheltuieli uriașe, cărțile Sfintei Scripturi traduse în limbile populare împotriva celor mai sfinte reguli ale Bisericii și adesea interpretate prin explicații strâmbe, pentru ca, lepădând tradiția divină, doctrina Părinților și autoritatea Bisericii Catolice, fiecare să tâlcuiască după judecata sa proprie cuvintele Domnului, să le răstălmăcească sensul și astfel să

alunece în cele mai mari erori. Aceste Societăți au fost condamnate de fericita pomenire Grigore al XVI-lea, urmând pilda Predecesorilor săi, în Scrisorile sale Apostolice, iar Noi voim de asemenea să fie socotite ca osândite.

Aici se înscrie și acel sistem înfricoșător și cu totul potrivnic chiar luminii naturale a rațiunii, al indiferentismului religios, prin care acești uneltitori, desființând orice deosebire între virtute și viciu, între adevăr și eroare, între onestitate și ticăloșie, născocesc că oamenii pot dobândi mântuirea veșnică în practicarea oricărei religii, ca și cum ar putea exista vreodată vreo împărtășire a dreptății cu nelegiuirea sau vreo comuniune a luminii cu întunericul ori vreo învoială a lui Cristos cu Belial.

Aici se înscrie urâta conspirație împotriva sacrei celibat al clericilor, sprijinită, vai, chiar de unii bărbați bisericești, care, uitându-și jalnic propria demnitate, se lasă biruiți și amăgiți de lingușirile și ispitele plăcerilor; aici se înscrie metoda strâmbă de a preda mai ales în disciplinele filosofice, care înșală și corupe în chip jalnic tinerețea neprevăzătoare și îi toarnă fierea balaurului în potirul Babilonului; aici se înscrie doctrina nelegiuită și chiar potrivnică în cel mai înalt grad dreptului natural despre așa-numitul Comunism, care, odată admisă, ar răsturna din temelii toate drepturile, bunurile și proprietățile, ba chiar însăși societatea omenească; aici se înscriu uneltirile întunecoase ale acelora care, îmbrăcați în piei de oi, dar fiind înăuntru lupi răpitori, se strecoară cu prefăcută umilință sub chipul unei evlavii mai curate și al unei virtuți și discipline mai

aspre, îi amăgesc cu blândețe, îi leagă cu moliciune, îi ucid pe ascuns și îi îndepărtează pe oameni de orice cult religios, junghiind și sfâșiind oile Domnului.

În sfârșit, ca să trecem sub tăcere celelalte, care vă sunt bine cunoscute și pe deplin lămurite, se adaugă cumplita molimă a atâtor cărți și broșuri zburătoare de pretutindeni, care învață să se păcătuiască și care, alcătuite cu iscusință și pline de înșelăciune și artificiu, răspândite cu cheltuieli uriașe în toate locurile spre pierzarea poporului creștin, seamănă pretutindeni doctrine otrăvitoare, corup mai ales mințile și sufletele celor neprevăzători și aduc cele mai mari daune religiei. Din această grămadă de erori care se târăsc de pretutindeni și din libertatea fără frâu de a gândi, de a vorbi și de a scrie, moravurile au decăzut, preasfânta religie a lui Cristos a fost disprețuită, maiestatea cultului divin nesocotită, puterea acestui Scaun Apostolic zdruncinată, autoritatea Bisericii atacată și redusă la o rușinoasă servitute, drepturile Episcopilor călcate în picioare, sfințenia căsătoriei violată, cârmuirea oricărei puteri slăbită, și atâtea alte nenorociri, atât ale republicii creștine, cât și ale celei civile, pe care suntem siliți să le plângem împreună cu voi, Venerabili Frați, cu lacrimi comune.

Într-atât, așadar, de mare schimbare a religiei, a lucrurilor și a vremurilor, fiind cu putere îngrijorați de mântuirea întregii turme a Domnului, încredințată nouă dumnezeiește, potrivit datoriei slujirii Noastre apostolice, nu vom lăsa, desigur, nimic neîncercat, nimic neîntreprins, pentru a îngriji cu toate puterile de binele întregii familii creștine. Însă vă îndemnăm,

de asemenea, din tot sufletul în Domnul, Venerabili Fraţi, evlavia voastră aleasă, virtutea şi prudenţa, ca, sprijinindu-vă pe ajutorul ceresc, împreună cu Noi să apăraţi fără teamă cauza lui Dumnezeu şi a Sfintei Sale Biserici, după locul pe care îl ţineţi şi după demnitatea cu care sunteţi însemnaţi. Înţelegeţi că trebuie să luptaţi cu tărie, de vreme ce nu ignoraţi cu ce şi cât de multe răni este lovită Neprihănita Mireasă a lui Cristos Isus şi cu ce năvală a celor mai aprigi duşmani este zbuciumată.

Şi mai întâi ştiţi foarte bine că este îndatorirea slujirii voastre să ocrotiţi şi să apăraţi credinţa catolică cu tăria episcopală şi să vegheaţi cu cea mai mare grijă ca turma încredinţată vouă să rămână statornică şi neclintită în ea, pe care, dacă nu o va păstra cineva întreagă şi neştirbită, fără îndoială va pieri pe vecie. În această credinţă, aşadar, spre a o apăra şi a o păstra, după grija voastră păstorească, aplecaţi-vă cu osârdie şi nu încetaţi niciodată a-i instrui pe toţi în ea, a-i întări pe cei şovăielnici, a-i mustra pe cei ce se împotrivesc, a-i întări pe cei slabi în credinţă, fără a trece cu vederea ori a îngădui vreodată ceva care ar putea, fie şi în cea mai mică măsură, să vatăme curăţia aceleiaşi credinţe.

Şi cu nu mai puţină tărie sufletească, păstraţi în toate unirea cu Biserica Catolică, în afara căreia nu este mântuire, şi ascultarea faţă de această Cathedră a lui Petru, pe care, ca pe un temelie cu totul neclintită, se sprijină întreaga alcătuire a preasfintei noastre religii. Cu aceeaşi statornicie îngrijiţi ca preasfintele

legi ale Bisericii să fie păzite, prin care, fără îndoială, virtutea, religia și evlavia trăiesc și înfloresc din belșug.

Iar întrucât este o mare evlavie a da pe față ascunzișurile nelegiuiților și a-l birui în ei pe însuși diavolul căruia îi slujesc, vă îndemnăm cu stăruință, rugându-vă, ca prin toată puterea și lucrarea să voiți a descoperi poporului credincios cursele, înșelăciunile, erorile, fraudele și uneltirile felurite ale oamenilor vrăjmași, și să-l abateți cu grijă de la cărțile otrăvitoare, îndemnându-l necontenit să fugă de sectele și societățile nelegiuiților ca de fața șarpelui și să evite cu cea mai mare sârguință toate acelea care sunt potrivnice integrității credinței, religiei și moravurilor.

Pentru aceasta să nu fie niciodată cu putință să încetați a predica Evanghelia, ca poporul creștin, tot mai mult în fiecare zi, învățat în preasfintele porunci ale legii creștine, să crească în cunoașterea lui Dumnezeu, să se ferească de rău și să facă binele și să umble pe căile Domnului. Și, deoarece știți că împliniți o solie pentru Cristos, care S-a mărturisit blând și smerit cu inima și care n-a venit să cheme pe cei drepți, ci pe păcătoși, lăsându-ne pildă ca să urmăm urmele Lui, pe aceia pe care îi veți găsi călcând poruncile Domnului și rătăcind de la calea adevărului și a dreptății, să nu-i lăsați fără a-i îndrepta și mustra, în duhul blândeții și al îngăduinței, prin povețe și sfaturi părintești, rugând, dojenind și certând cu toată bunătatea, răbdarea și învățătura, căci adesea binevoința lucrează mai mult pentru îndreptarea celor greșitori decât

asprimea, îndemnul mai mult decât amenințarea, iubirea mai mult decât puterea.

Aceasta încă să vă străduiți din toate puterile, Venerabili Frați: ca credincioșii să urmeze caritatea, să caute pacea și să împlinească cu osârdie cele ale carității și ale păcii, pentru ca, stinse cu totul toate dezbinările, vrăjmășiile, rivalitățile și certurile, toți să se iubească prin caritate reciprocă și să fie desăvârșiți în același simț și în aceeași cugetare, având cu un singur suflet aceeași judecată, spunând aceleași, simțind aceleași și cugetând aceleași în Cristos Isus, Domnul nostru.

Străduiți-vă să insuflați poporului creștin ascultarea și supunerea datorată Principilor și stăpânirilor, învățând, după învățătura Apostolului, că nu este stăpânire decât de la Dumnezeu și că cei ce se împotrivesc stăpânirii se împotrivesc rânduielii lui Dumnezeu, iar cei ce se împotrivesc își dobândesc osânda; și, prin urmare, porunca de a asculta de stăpânire nu poate fi călcată vreodată de nimeni fără păcat, afară numai dacă s-ar porunci ceva potrivnic legilor lui Dumnezeu și ale Bisericii.

Însă, fiindcă nu este nimic care să-i învețe mai mult pe alții în evlavie și în cultul lui Dumnezeu, în mod necontenit, decât viața și exemplul celor ce s-au dăruit slujirii divine, și, de obicei, cum sunt preoții, astfel este și poporul, înțelegeți cu limpezime, Venerabili Frați, după deosebita voastră înțelepciune, că trebuie lucrat cu cea mai mare grijă și sârguință ca în Cler să strălucească gravitatea moravurilor,

integritatea vieții, sfințenia și învățătura, iar disciplina bisericească, după rânduiala Sfintelor Canoane, să fie păzită cu cea mai mare fidelitate și, unde ar fi slăbit, să fie readusă la strălucirea de mai înainte.

De aceea, precum știți prea bine, trebuie să vă feriți cu toată luarea-aminte să nu puneți cuiva degrabă mâinile, după porunca Apostolului, ci numai pe aceia să-i inițiați în ordinele sacre și să-i rânduiți spre slujirea sfintelor taine, care, cercetați cu grijă și în mod ales, și dovediți prin podoaba tuturor virtuților și prin lauda înțelepciunii, pot fi de folos și podoabă diecezelor voastre; și, ferindu-se de toate cele oprite clericilor și stăruind în citire, îndemn și învățătură, să fie pildă credincioșilor în cuvânt, în purtare, în caritate, în credință, în curăție, aducând tuturor venerație și modelând poporul, stârnindu-l și aprinzându-l spre formarea în religia creștină. Căci, după cum în chip foarte înțelept ne îndeamnă Predecesorul nostru de nemuritoare amintire Benedict al XIV-lea, este cu mult mai bine să avem mai puțini slujitori, dar buni, potriviți și folositori, decât mai mulți care să nu fie în stare să lucreze la zidirea Trupului lui Cristos, care este Biserica.

Și nici nu ignorați că trebuie să cercetați cu și mai mare sârguință moravurile și știința acelora cărora li se încredințează grija și cârmuirea sufletelor, pentru ca ei înșiși, ca administratori credincioși ai harului felurit al lui Dumnezeu, să pască necontenit poporul încredințat lor prin administrarea sacramentelor, predicarea cuvântului dumnezeiesc și exemplul

faptelor bune, să-l ajute și să-l formeze după toate rânduielile și învățăturile religiei și să-l călăuzească spre calea mântuirii. Înțelegeți, desigur, că, atunci când parohii sunt neștiutori de datoria lor sau neglijenți, moravurile popoarelor se prăbușesc îndată, disciplina creștină se slăbește, cultul religiei se desface și se zguduie, iar toate viciile și stricăciunile pătrund cu ușurință în Biserică.

Iar ca nu cumva cuvântul lui Dumnezeu, care este viu și lucrător și mai pătrunzător decât orice sabie cu două tăișuri, rânduit spre mântuirea sufletelor, să ajungă neroditor din vina slujitorilor, nu încetați niciodată, Venerabili Frați, a le insufla și a le porunci propovăduitorilor aceluiași cuvânt dumnezeiesc ca, având în minte greaua datorie a slujirii lor, să exercite cu cea mai mare evlavie ministerul evanghelic nu în cuvinte înduplecătoare ale înțelepciunii omenești, nu în aparatul profan al unei elocințe deșarte și ambițioase, nici în lingușirea ei, ci în arătarea duhului și a puterii; ca, mânuind drept cuvântul adevărului și propovăduind nu pe ei înșiși, ci pe Cristos cel Răstignit, să vestească popoarelor în chip limpede și deschis dogmele și poruncile preasfintei noastre religii, după doctrina Bisericii Catolice și a Părinților, printr-un fel de a vorbi grav și strălucit, să explice cu exactitate îndatoririle deosebite ale fiecăruia, să-i oprească pe toți de la nelegiuiri și să-i aprindă spre evlavie, pentru ca credincioșii, hrăniți și întăriți în chip mântuitor de cuvântul lui Dumnezeu, să se ferească de toate viciile, să urmeze virtuțile și astfel să poată scăpa de pedepsele veșnice și să dobândească slava cerească.

Pe toți bărbații bisericești, după grija și prudența voastră păstorească, îndemnați-i și treziți-i necontenit ca, meditând cu seriozitate asupra slujirii pe care au primit-o în Domnul, să împlinească cu cea mai mare sârguință toate părțile datoriei lor, să iubească din tot sufletul podoaba casei lui Dumnezeu și, cu simțământ lăuntric de evlavie, să stăruiască fără încetare în rugăciuni și cereri, și să împlinească orele canonice după porunca Bisericii, pentru ca să poată dobândi ajutoare dumnezeiești spre împlinirea celor mai grele îndatoriri ale slujirii lor și să-L facă pe Dumnezeu binevoitor și milostiv față de poporul creștin.

Iar deoarece, Venerabili Frați, înțelepciunea voastră nu poate să nu vadă că slujitori potriviți ai Bisericii nu se pot forma decât din clerici foarte bine instruiți și că o mare putere asupra întregului curs al vieții stă în formarea lor dreaptă, continuați să îndreptați toate puterile zelului vostru episcopal mai ales spre aceasta: ca tinerii clerici, încă din anii fragezi, să fie formați cu rânduială atât în evlavie și virtute solidă, cât și în litere și în discipline mai aspre, mai ales în cele sacre. De aceea nimic nu trebuie să vă fie mai de preț, nimic mai înainte, decât a întemeia, cu toată osteneala, grija și sârguința, seminariile clericilor după rânduiala Părinților de la Trento, dacă încă nu există, și, dacă există, a le lărgi atunci când este nevoie, a le înzestra cu cei mai buni conducători și profesori și a veghea necontenit cu cea mai mare atenție ca acolo tinerii clerici să fie crescuți în frica Domnului și în disciplina bisericească în mod sfânt și religios și să fie cultivați cu

deosebire în științele sacre după doctrina catolică, cu totul feriți de orice primejdie a erorii, și să se adâncească, cu sârguință și pe deplin, în tradițiile Bisericii, în scrierile Sfinților Părinți, precum și în sfintele ceremonii și rituri, pentru ca să puteți avea lucrători harnici și sârguincioși, înzestrați cu spirit bisericesc și formați bine în studii, care să fie în stare, la vreme potrivită, să lucreze cu grijă ogorul Domnului și să lupte cu tărie luptele Domnului.

Apoi, fiindcă vă este cunoscut că, pentru păstrarea și menținerea demnității și sfințeniei stării bisericești, instituirea evlavioasă a exercițiilor spirituale este de cea mai mare folosire, după zelul vostru episcopal nu încetați să întăriți o asemenea lucrare mântuitoare și să-i îndemnați și să-i povățuiți pe toți cei chemați la partea Domnului să nu o întrerupă, ci să se retragă adesea într-un loc potrivit pentru a împlini aceste exerciții, ca, lăsând la o parte grijile din afară și dându-se cu mai mare ardoare meditației lucrurilor veșnice și dumnezeiești, să poată șterge murdăriile adunate din praful lumii și să înnoiască spiritul bisericesc și, lepădând omul cel vechi cu faptele sale, să se îmbrace în omul cel nou, creat în dreptate și sfințenie.

Și să nu vă pară rău dacă am zăbovit ceva mai mult asupra formării și disciplinei Clerului. Căci nu ignorați că există mulți care, sătui de felurimea, nehotărârea și schimbarea erorilor, și simțind necesitatea de a mărturisi preasfânta noastră religie, vor fi aduși cu atât mai lesne, cu ajutorul bun al lui Dumnezeu, să îmbrățișeze și să cinstească doctrina, poruncile

și rânduielile acestei religii, cu cât vor vedea că Clerul îi întrece pe ceilalți printr-o mai mare laudă a evlaviei, a integrității, a înțelepciunii, prin exemplul și strălucirea tuturor virtuților.

Încolo, Preaiubiți Frați, nu ne îndoim că voi toți, aprinși de o caritate arzătoare față de Dumnezeu și față de oameni, însuflețiți de cea mai mare iubire pentru Biserică, împodobiți aproape cu virtuți îngerești, întăriți cu tăria episcopală și înzestrați cu prudență, animați de una și aceeași dorință a sfintei voințe, urmând urmele Apostolilor și imitându-L pe Cristos Isus, exemplul tuturor Păstorilor, pentru care împliniți solia, așa cum se cuvine Episcopilor, prin strădanii depline de concordie devenind din inimă pildă turmei, luminând clerul și poporul credincios prin strălucirea sfințeniei voastre și, îmbrăcând viscerele milostivirii și având compasiune față de cei ce nu știu și rătăcesc, după pilda Păstorului evanghelic să căutați cu iubire oile rătăcite și pierdute, să le urmăriți, să le luați pe umerii voștri cu afect părintesc, să le readuceți la staul și să nu cruțați nici griji, nici sfaturi, nici osteneli, pentru a împlini cu cea mai mare evlavie toate îndatoririle slujirii păstorești și a apăra de furia, năvala și cursele lupilor răpitori toate oile nouă iubite, răscumpărate cu prețiosul sânge al lui Cristos și încredințate grijii voastre, ferindu-le de pășunile otrăvite, îndemnându-le spre cele mântuitoare și, prin faptă, cuvânt și exemplu, călăuzindu-le la limanul mântuirii veșnice.

Așadar, lucrați cu bărbăție pentru sporirea mai mare a slavei lui Dumnezeu și a Bisericii, Venerabili Frați, și cu toată

însuflețirea, grija și vegherea depuneți-vă împreună osteneala pentru ca, îndepărtate cu totul toate erorile și smulse din rădăcină viciile, credința, religia, evlavia și virtutea să sporească pretutindeni din zi în zi, iar toți credincioșii, lepădând lucrările întunericului, să umble ca fiii ai luminii, într-un chip vrednic de Dumnezeu, plăcându-I în toate și aducând rod în orice faptă bună. Iar în mijlocul celor mai mari strâmtorări, dificultăți și primejdii, care nu pot lipsi de la greaua voastră slujire episcopală, mai ales în aceste vremuri, să nu vă înfricoșați nicicând, ci întăriți-vă în Domnul și în puterea tăriei Lui, care, privindu-ne de sus, puși în luptă pentru numele Său, îi aprobă pe cei ce voiesc, îi ajută pe cei ce luptă și îi încununează pe cei ce biruiesc.

Iar întrucât nimic nu ne este mai plăcut, nimic mai dulce, nimic mai dorit decât a vă ajuta pe voi toți, pe care vă iubim în viscerele lui Cristos Isus, cu tot afectul, sfatul și lucrarea, și a ne osteni împreună cu voi din toată inima pentru slava lui Dumnezeu și apărarea și răspândirea credinței catolice, și a mântui sufletele, pentru care suntem gata să ne vărsăm chiar viața, dacă va fi nevoie, veniți, Fraților, vă rugăm și vă implorăm, veniți cu suflet mare și cu mare încredere la acest Scaun al Preafericitului Principe al Apostolilor, centrul unității catolice și culmea Episcopatului, de unde însuși Episcopatul și întreaga autoritate a acestui nume au izvorât; veniți la Noi ori de câte ori veți ști că aveți nevoie de ajutorul, sprijinul și ocrotirea autorității Noastre și a aceluiași Scaun.

În plus, ne ridicăm la această speranță că Preaiubiții noștri Fii în Cristos, Bărbații Principi, amintindu-și, potrivit evlaviei și religiozității lor, că puterea regală le-a fost încredințată nu numai pentru cârmuirea lumii, ci mai ales pentru apărarea Bisericii, și că Noi lucrăm atât pentru cauza Bisericii, cât și pentru a lor și pentru mântuirea lor, ca provinciile lor să se bucure de drept pașnic, vor sprijini prin ajutorul și autoritatea lor, prin voturile, sfaturile și strădaniile noastre comune, și vor apăra libertatea și integritatea însăși a Bisericii, pentru ca și stăpânirea lor să fie apărată de dreapta lui Cristos.

Pentru ca toate acestea să sporească cu fericire și să izbutească pe deplin după dorință, să ne apropiem cu încredere, Venerabili Frați, de tronul harului și, într-un cuget, în smerenia inimii noastre, să-L rugăm fără încetare cu stăruitoare rugăciuni pe Tatăl îndurărilor și pe Dumnezeul a toată mângâierea, ca, prin meritele Unicului Său Fiu, să binevoiască a ne îmbogăți slăbiciunea cu belșugul tuturor harismelor cerești și, prin puterea Sa atotputernică, să-i nimicească pe cei ce ne atacă și să sporească pretutindeni credința, evlavia, devoțiunea și pacea, pentru ca sfânta Sa Biserică, îndepărtate cu totul toate potrivniciile și erorile, să se bucure de cea mai dorită liniște și să fie o singură turmă și un singur păstor. Iar pentru ca Domnul cel preaîndurător să plece mai lesne urechea Sa la rugăciunile noastre și să binevoiască a împlini dorințele noastre, să o avem pururea ca mijlocitoare la El pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, Fecioara Maria Imaculată, care este tuturor cea mai dulce Mamă, mijlocitoare,

apărătoare și nădejdea cea mai sigură și încrederea cea mai mare, al cărei patronaj nimic nu este mai puternic și nimic mai grabnic înaintea lui Dumnezeu. Să-l invocăm de asemenea pe Principele Apostolilor, căruia Cristos Însuși i-a încredințat cheile împărăției cerurilor și pe care l-a rânduit piatra Bisericii Sale, împotriva căreia porțile iadului nu vor birui niciodată, precum și pe coapostolul său Paul și pe toți Sfinții locuitori ai cerului, care, fiind deja încununați, stăpânesc palma biruinței, ca să dobândească pentru întreg poporul creștin belșugul dorit al îndurării dumnezeiești.

În cele din urmă, primiți, ca vestire a tuturor darurilor cerești și ca mărturie a iubirii Noastre deosebite față de voi, Binecuvântarea Apostolică, pe care, scoțând-o din adâncul inimii, o împărțim cu toată dragostea vouă înșivă, Venerabili Frați, și tuturor clericilor și credincioșilor laici încredințați grijii voastre.

Dat la Roma, la Santa Maria Maggiore, în ziua a noua a lunii noiembrie, în anul o mie opt sute patruzeci și șase, al Pontificatului Nostru anul întâi.

GREGORIU, PAPĂ AL XVI-LEA

EPISTOLĂ ENCICLICĂ

MIRARI VOS

CĂTRE TOȚI PATRIARHII, PRIMAȚII,
ARHIEPISCOPII ȘI EPISCOPII
ORBEI CATOLICE
DESPRE TULBURAREA SOCIETĂȚII
BISERICEȘTI ȘI CIVILE

Venerabili Frați,
Salutare și Binecuvântare Apostolică

Ne mirăm că, de când ne-a fost impusă umilinței Noastre purtarea de grijă a Bisericii universale, nu v-am adresat încă scrisori, așa cum atât obiceiul statornicit din cele dintâi vremuri, cât și bunăvoința Noastră față de voi ar fi cerut. Într-adevăr, era dorința Noastră cea mai vie să vă deschidem îndată inima și să vă vorbim, în comuniunea duhului, cu acea voce prin care am fost rânduiți să întărim pe frați în persoana fericitului Petru.

Dar știți prea bine în ce furtună de rele și nenorociri am fost azvârliți, încă din primele clipe ale pontificatului Nostru, într-o asemenea adâncime a mării, încât, dacă dreapta lui Dumnezeu nu și-ar fi arătat puterea, ați fi jelit că Ne-am fi scufundat în urma celei mai odioase conspirații a nelegiuiților. Sufletul se ferește să redeschidă durerea prin amintirea tristă a atâtor primejdii; mai degrabă Îl binecuvântăm pe Tatăl a toată mângâierea, Care, risipind pe trădători, Ne-a smuls din

pericolul de față și, potolind furtuna cea mai cumplită, Ne-a dăruit a răsufla liberi de teamă. Ne-am propus îndată să împărtășim cu voi sfaturi pentru vindecarea rănilor lui Israel; dar povara imensă a grijilor, care Ne-a apăsat în lucrarea de restabilire a ordinii publice, a amânat atunci împlinirea acestei voințe a Noastre.

Între timp s-a adăugat o nouă pricină a tăcerii, din pricina insolentei facțiunilor care au încercat din nou să ridice semnele trădării. Încăpățânarea atât de mare a unor oameni, al căror furor nestăpânit nu se vedea potolit nici printr-o îndelungată nepedepsire, nici prin îngăduința binevoitoare a blândeții Noastre, ci mai degrabă hrănit, am fost siliți, cu mare, deși dureroasă întristare, să o înfrânăm prin toiagul autorității ce Ne-a fost dată de sus; de unde, după cum puteți ușor înțelege, strădania zilnică a slujirii Noastre a devenit pe zi ce trece mai apăsătoare.

Dar, după ce, din aceleași pricini, am amânat ceea ce se cuvenea, și acum am luat, potrivit obiceiului și rânduielii strămoșești, posesia pontificatului în bazilica Lateranului, lepădând în sfârșit orice șovăire, ne grăbim către voi, venerabili frați, și vă trimitem această epistolă, mărturie a voinței Noastre față de voi, în această zi prea fericită, în care sărbătorim solemnitățile triumfului Fecioarei Preasfinte, ridicată la cer, pentru ca aceea pe care am simțit-o drept apărătoare și mântuitoare în mijlocul celor mai mari calamități să Ne stea și acum alături, binevoitoare, nouă, celor ce vă scriem, și să insufle minții Noastre, prin suflarea sa cerească,

acele hotărâri care vor fi cât mai mântuitoare pentru turma creștină.

Venim la voi cu sufletul îndurerat și copleșit de tristețe, pe voi pe care știm că, pentru râvna voastră față de religie, vă aflați în mare neliniște din pricina asprimii vremurilor în care însăși aceasta se găsește. Căci pe drept putem spune că aceasta este ceasul puterii întunericului, pentru a-i cerne, ca grâul, pe fiii alegerii. Pe drept „s-a tânguit și s-a veștejit pământul, pângărit de locuitorii săi, căci au călcat legile, au schimbat dreptul, au rupt legământul veșnic".

Spunem, venerabili frați, ceea ce voi înșivă vedeți cu ochii voștri și ceea ce deplângem de aceea cu lacrimi comune. Nelegiuirea se bucură și se înalță, știința nerușinată, libertatea destrăbălată. Sfințenia lucrurilor sacre este disprețuită, iar maiestatea cultului divin, care are o putere și o necesitate atât de mare, este de oameni nelegiuiți respinsă, pângărită și batjocorită; de aici se răstoarnă doctrina sănătoasă și se răspândesc cu îndrăzneală erori de tot felul. Nici legile sacre, nici drepturile, nici instituțiile, nici cele mai sfinte discipline nu sunt ferite de îndrăzneala cuvintelor nedrepte. Scaunul roman al fericitului Petru, în care Cristos a așezat temelia Bisericii, este aspru prigonit, iar legăturile unității sunt pe zi ce trece slăbite și rupte. Autoritatea divină a Bisericii este atacată, drepturile ei sunt zdruncinate, ea însăși este supusă rațiunilor pământești și, prin cea mai mare nedreptate, este dată urii popoarelor, fiind redusă la o rușinoasă robie. Ascultarea datorată episcopilor este încălcată, iar drepturile lor

sunt călcate în picioare. Academiile și gimnaziile răsună în chip înfricoșător de noi monștri de opinii, prin care credința catolică nu mai este atacată pe ascuns și prin galerii subterane, ci i se poartă deja pe față și pe deplin un război îngrozitor și nelegiuit. Căci, prin instituții și prin pilda profesorilor, sufletele tinerilor fiind corupte, s-a răspândit o mare ruină a religiei și o perversitate morală dintre cele mai cumplite. De aici, mai departe, fiind aruncat frâul religiei preasfinte, prin care singură stau în picioare regatele și se întărește puterea și tăria stăpânirii, vedem cum se întărește pieirea ordinii publice, pângărirea autorității și răsturnarea oricărei puteri legitime. Această grămadă atât de mare de calamități trebuie pusă, mai ales, pe seama conspirației acelor societăți în care tot ce este sacrileg, ticălos și blasfemiator în erezii și în cele mai nelegiuite secte s-a revărsat, ca într-o cloacă, împreună cu adunarea tuturor murdăriilor.

Acestea, venerabili frați, și multe altele, poate chiar mai grave, pe care ar fi prea lung să le enumerăm acum și pe care le cunoașteți prea bine, Ne poruncesc să fim în durere, cu adevărat amară și îndelungată, pe Noi, care, așezați pe Cathedra principelui apostolilor, suntem mai presus de alții mistuiți de zelul pentru toată casa lui Dumnezeu. Dar, recunoscând că suntem puși într-un loc în care nu este de ajuns să deplângem doar aceste nenumărate rele, dacă nu ne străduim și să le smulgem din rădăcină după puteri, alergăm la ajutorul credinței voastre și chemăm grija voastră pentru mântuirea turmei catolice, venerabili frați, a căror virtute și

religiozitate, prudență aleasă și stăruință neobosită ne dau curaj și ne susțin cu o mângâiere foarte plăcută în mijlocul atâtor asprimii. Căci este datoria Noastră să ridicăm glasul și să încercăm toate, pentru ca mistrețul din pădure să nu dărâme via, nici lupii să nu sfâșie turma; este datoria Noastră să silim oile doar spre acele pășuni care le sunt mântuitoare și care nu au nici cea mai mică bănuială de vătămare. Departe să fie, preaiubiților, departe să fie ca, atunci când apasă atâtea rele și amenință atâtea primejdii, păstorii să lipsească de la datoria lor, și, loviți de frică, să părăsească oile, sau, lepădând grija pentru turmă, să amorțească în lene și trândăvie. Să lucrăm, așadar, în unitatea duhului pentru cauza noastră comună, sau mai degrabă pentru cauza lui Dumnezeu, și împotriva dușmanilor comuni să fie o singură veghe, o singură luptă a tuturor pentru mântuirea întregului popor.

Aceasta o veți împlini cu prisosință dacă, potrivit îndatoririi slujirii voastre, veți lua aminte la voi înșivă și la doctrină, având mereu în minte că „Biserica universală este tulburată de orice noutate" și, după îndemnul sfântului pontif Agathon, „nimic din cele ce au fost rânduite în mod statornic nu trebuie micșorat, nimic schimbat, nimic adăugat, ci toate trebuie păstrate neatinse atât în cuvinte, cât și în sens". De aici va rămâne neclintită tăria unității, care este ținută ca pe o temelie în această Cathedră a fericitului Petru, pentru ca de acolo, de unde izvorăsc către toate Bisericile drepturile venerabilei comuniuni, să fie pentru toți și zid, și siguranță, și port lipsit de valuri, și tezaur al bunurilor nenumărate. Pentru a înfrâna

îndrăzneala celor care încearcă fie să încalce drepturile acestui Sfânt Scaun, fie să rupă legătura însăși a Bisericilor, prin care ele una sunt și trăiesc, insuflați un mare zel de credință față de acesta și o cinstire sinceră, strigând împreună cu sfântul Ciprian că „se înșală cei care cred că sunt în Biserică, de vreme ce părăsesc Cathedra lui Petru, pe care este întemeiată Biserica".

Întru aceasta, așadar, trebuie să vă osteniți necontenit și să vegheați fără încetare, ca depozitul credinței să fie păzit în mijlocul unei atât de mari conspirații a oamenilor nelegiuiți, pe care o deplângem ca fiind ridicată spre a-l jefui și a-l pierde. Să-și amintească toți că judecata asupra doctrinei sănătoase, cu care popoarele trebuie îmbibate, precum și cârmuirea și administrarea Bisericii universale se află la Pontiful Roman, căruia „i-a fost încredințată de către Cristos Domnul puterea deplină de a paște, a conduce și a guverna Biserica universală", după cum Părinții Sinodului Florentin au declarat în chip lămurit.

Este însă de datoria fiecărui episcop să se alipească cu cea mai deplină credincioșie de Cathedra lui Petru, să păzească sfânt și cu evlavie depozitul și să pască turma lui Dumnezeu care se află încredințată lui. Preoții, la rândul lor, se cuvine să fie supuși episcopilor, pe care, după cum îndeamnă Ieronim, trebuie „să-i primească drept părinți ai sufletelor"; și să nu uite niciodată că, și prin vechile canoane, le este oprit să facă ceva în slujirea primită și să-și asume sarcina de a învăța și de a predica „fără hotărârea episcopului, căruia i-a fost încredințat

poporul în credință și de la care se va cere socoteală pentru suflete". În sfârșit, să fie lucru sigur și neclintit că toți aceia care ar încerca ceva împotriva acestei rânduieli așezate tulbură, pe cât le stă în putință, starea Bisericii.

Ar fi, de altminteri, nelegiuit și cu totul străin de acel duh de venerație cu care legile Bisericii trebuie primite, să fie dezaprobată, dintr-o nebună poftă de a cugeta, disciplina statornicită de ea însăși, în care se cuprinde atât rânduiala celor sfinte, cât și norma moravurilor, precum și temeiul drepturilor Bisericii și ale slujitorilor ei; ori să fie înfierată ca potrivnică unor anumite principii ale dreptului natural, ori să fie numită șchioapă și imperfectă, și supusă autorității civile.

Iar dacă, după cum stă, ca să folosim cuvintele Părinților din Trident, Biserica „a fost învățată de Cristos Isus și de apostolii Săi și este instruită de Duhul Sfânt, Care îi sugerează în fiecare zi toată adevărul", este cu totul absurd și mai ales vătămător pentru ea să i se impună o oarecare „restaurare și regenerare", ca și cum ar fi necesară pentru a se îngriji de nevătămarea și creșterea ei, de parcă ea însăși ar putea fi socotită supusă vreunui defect, vreunei întunecări ori altor neajunsuri de acest fel; prin această încercare, inovatorii urmăresc ca „să se pună temeliile unei instituții omenești recente" și să se întâmple tocmai ceea ce detestă Ciprian: ca ceea ce este lucru dumnezeiesc „să ajungă Biserică omenească". Să cumpănească, așadar, cei care ticluiesc asemenea planuri că numai Pontifului Roman, după mărturia sfântului Leon, „i-a fost încredințată dispensarea canoanelor", și că numai al lui este, nu al unui om

privat, „să hotărască ceva despre rânduielile sancțiunilor părintești”, și astfel, după cum scrie sfântul Gelasiu, să cântărească decretele „canoanelor și să măsoare poruncile înaintașilor, pentru ca ceea ce cere necesitatea vremurilor să fie slăbit spre restaurarea Bisericilor, cu o chibzuință atentă și cu dreaptă măsură”.

Aici voim să vă vedem trezită statornicia voastră pentru religie împotriva celei mai urâte conspirații împotriva celibatului clerical, pe care știți că o vedem clocotind zi de zi tot mai larg, unindu-se cu cei mai pierduți filosofi ai veacului nostru și unii chiar din rândul bisericesc, care, uitând de persoană și de slujirea lor și lăsați în voia lingușirilor plăcerilor, au ajuns la o asemenea îndrăzneală a desfrâului încât au cutezat, în unele locuri, să adreseze principilor chiar cereri publice și repetate spre a frânge acea disciplină preasfântă. Dar ne este rușine să vă ținem mult în vorbă despre aceste încercări rușinoase; mai degrabă, încrezându-ne în religiozitatea voastră, vă încredințăm ca, potrivit prescripției canoanelor sacre, să vă străduiți cu toată puterea ca această lege de cea mai mare însemnătate, împotriva căreia săgețile desfrânaților sunt îndreptate din toate părțile, să fie păzită sfântă și neîntinată, apărată și ocrotită.

De asemenea, cinstitul mariaj al creștinilor, pe care Paul l-a numit „taina mare” „în Cristos și în Biserică”, cere îngrijirea noastră comună, ca nimic să nu fie gândit ori încercat împotriva sfințeniei lui și să nu se strecoare vreo părere mai puțin dreaptă despre legătura lui indisolubilă. Predecesorul

Nostru Pius al VIII-lea, de fericită amintire, v-ar fi recomandat aceasta cu insistență prin scrisorile sale către voi. Totuși, încercările potrivnice continuă să sporească. Popoarele trebuie, așadar, învățate cu stăruință că, odată încheiată cum se cuvine, căsătoria nu mai poate fi desfăcută, și că Dumnezeu a legat celor uniți o societate de viață perpetuă și un nod al rudeniei ce nu poate fi desfăcut decât prin moarte. Și să aibă înaintea ochilor că ea se numără între lucrurile sfinte și, prin urmare, este supusă Bisericii; să păstreze, așadar, în vedere legile statornicite despre ea de însăși Biserica și să li se supună sfânt și cu grijă, de a căror împlinire atârnă cu totul tăria, puterea și dreapta unire a acestui mariaj. Să se ferească a îngădui, sub orice pretext, ceva care ar vătăma hotărârile canoanelor sacre și decretele conciliilor, știind bine că acele căsătorii vor avea urmări nefericite care fie se încheie împotriva disciplinei Bisericii, fie fără a fi fost mai întâi împăcat Dumnezeu, fie numai din înfierbântarea poftei, fără ca logodnicii să aibă măcar o cugetare despre sacrament și despre misterele pe care acesta le însemnează.

Urmărim acum o altă pricină, dintre cele mai îmbelșugate, a relelor prin care deplângem că este chinuită în prezent Biserica: indifferentismul, adică acea rea părere care, prin înșelăciunea celor răi, s-a răspândit din toate părțile, cum că, prin orice mărturisire de credință, se poate dobândi mântuirea veșnică a sufletului, dacă moravurile sunt rânduite după norma dreptului și a cinstei. Dar cu ușurință veți alunga din popoarele încredințate grijii voastre această greșeală

pierzătoare, într-o chestiune atât de limpede și pe deplin evidentă. Înștiințând apostolul că „unul este Dumnezeu, una este credința, unul este botezul", să se cutremure aceia care născocesc că din orice religie ar fi deschisă intrarea în portul fericirii; să-și aducă aminte, din însăși mărturia Mântuitorului, că „sunt împotriva lui Cristos, fiindcă nu sunt cu Cristos", și că se risipesc spre pieire cei care nu adună împreună cu El; și, prin urmare, „fără îndoială vor pieri în veșnicie, dacă nu țin credința catolică și dacă nu o păstrează întreagă și neîntinată". Să-l asculte pe Ieronim care, pe când Biserica era sfâșiată în trei părți de schismă, mărturisește că, rămânând neclintit în hotărâre, atunci când cineva încerca să-l tragă la sine, striga cu tărie: „Cine este unit cu Cathedra lui Petru, al meu este." Ar fi însă cineva înșelat de sine dacă s-ar linguși că îi ajunge faptul că și el a fost renăscut în apă. Căci pe drept ar răspunde Augustin: „Și mlădița tăiată de viță are aceeași formă; dar la ce-i folosește forma, dacă nu trăiește din rădăcină?"

Și din acest izvor putred al indifferentismului curge acea sentință absurdă și eronată, sau mai degrabă acea rătăcire, că trebuie susținută și revendicată pentru fiecare „libertatea conștiinței". Cale acestui foarte ciumat error o netezește acea libertate deplină și nemăsurată a opiniilor, care se întinde departe și larg spre vătămarea lucrului sacru și civil, în timp ce unii, cu cea mai mare nerușinare, pretind că din ea ar izvorî vreun folos pentru religie. „Dar ce moarte mai rea pentru suflet decât libertatea errorii?", zicea Augustin. Căci, după ce se îndepărtează orice frâu care-i ține pe oameni în cărările

adevărului, firea lor, deja înclinată spre rău, se prăvale în prăpastie; pe drept zicem că se deschide „fântâna adâncului", din care Ioan a văzut ridicându-se fum ce a întunecat soarele, și ieșind lăcuste spre pustiirea pământului. De aici schimbarea minților, de aici coruperea tinerilor spre cele mai rele, de aici disprețul în popor față de cele sfinte și față de legile cele mai sfinte; de aici, într-un cuvânt, o ciumă a statului mai primejdioasă decât oricare, de vreme ce, după mărturia experienței, încă din vechime este cunoscut că cetăți care au înflorit în bogății, stăpânire și glorie au căzut tocmai prin aceasta: libertatea nemăsurată a opiniilor, licența adunărilor și pofta de a schimba lucrurile.

În aceeași direcție se îndreaptă acea prea rea și niciodată îndeajuns de blestemată și detestabilă libertate a tiparului de a da la iveală în public orice scriere, pe care unii îndrăznesc s-o ceară și s-o promoveze cu atâta zarvă. Ne cutremurăm, venerabili frați, privind la ce monștri ai doctrinelor, sau mai degrabă la ce monstruozități ale errorilor suntem acoperiți, care se răspândesc pretutindeni, departe și larg, printr-o mulțime uriașă de cărți, broșuri și scrieri, mici ca volum, dar foarte mari prin răutate, din care plângem că a ieșit blestem asupra feței pământului. Sunt totuși, vai!, unii care se lasă purtați de o asemenea nerușinare încât susțin cu îndârjire că această adunătură de erori, revărsată de acolo, ar fi îndeajuns și pe deplin compensată de câte o carte care, în mijlocul unei asemenea furtuni a stricăciunilor, ar apărea spre a apăra religia și adevărul. Este cu adevărat nelegiuit și condamnat de orice

drept să se săvârșească înadins un rău sigur și mai mare, pe motiv că ar fi nădejdea de a se dobândi de acolo vreun bine. Oare cine, având mintea întreagă, ar spune că otrăvurile trebuie împrăștiate liber, vândute public și purtate pretutindeni, ba chiar aruncate înaintea tuturor, pentru că s-ar găsi vreun leac prin care cei ce îl folosesc ar scăpa uneori de pieire?

Cu totul alta a fost însă disciplina Bisericii în stârpirea ciumei cărților rele, încă din vremea apostolilor, despre care citim că au ars în public o mare grămadă de cărți. Să fie de ajuns a reciti legile date în această privință la Conciliul al V-lea Lateran, și constituția care apoi a fost emisă de Leon al X-lea, de fericită amintire, predecesorul Nostru, ca „ceea ce a fost inventat în chip mântuitor pentru sporirea credinței și pentru răspândirea artelor bune să nu se întoarcă în contrariul său și să nu aducă vătămare mântuirii credincioșilor lui Cristos". Aceasta a fost și grija cea mai mare a Părinților din Trident, care au aplicat leacul potrivit unui asemenea rău, dând acel foarte mântuitor decret despre întocmirea indicelui cărților în care se cuprindea doctrină necurată. „Trebuie luptat cu tărie", zicea Clement al XIII-lea, de fericită amintire, predecesorul Nostru, în scrisorile sale enciclice despre proscrierea cărților vătămătoare, „trebuie luptat cu tărie, pe cât cere lucrul însuși, și trebuie stârpită, după puteri, pierzarea aducătoare de moarte a atâtor cărți; căci niciodată nu va fi smulsă materia errorii dacă nu pier în flăcări elementele criminale ale stricăciunii". Din această neclintită purtare de grijă a tuturor veacurilor,

prin care acest Sfânt Scaun Apostolic s-a străduit mereu să condamne cărțile suspecte și vătămătoare și să le smulgă din mâinile oamenilor, se vede cu cea mai mare limpezime cât de falsă, temerară și jignitoare pentru însuși Scaunul Apostolic, și cât de roditoare în rele uriașe pentru poporul creștin este doctrina acelora care nu numai că resping cenzura cărților ca prea grea și împovărătoare, dar merg până într-atât departe cu nelegiuirea încât spun că ea ar fi potrivnică principiilor dreptului și cutează să tăgăduiască Bisericii dreptul de a o hotărî și de a o exercita.

Dar fiindcă am aflat că, prin scrieri răspândite în public, se vestesc anumite doctrine prin care se clatină credința și supunerea datorată principilor și se aprind pretutindeni făcliile trădării, va trebui să se ia seama cu toată strășnicia, ca nu cumva popoarele, înșelate de acestea, să fie abătute de la calea dreptului. Să bage bine de seamă toți că, „nu este", după îndemnul apostolului, „stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de Dumnezeu au fost rânduite. Așadar, cel ce se împotrivește stăpânirii se împotrivește rânduielii lui Dumnezeu; iar cei ce se împotrivesc își agonisesc lor înșiși osândă". De aceea, atât drepturile dumnezeiești, cât și cele omenești strigă împotriva acelora care, prin cele mai rușinoase uneltiri de trădare și de răzmeriță, se străduiesc să-i facă pe supuși să se lepede de credința față de principi și să-i răstoarne pe aceștia din stăpânire.

Și tocmai din această pricină, ca să nu se mânjească cu o asemenea rușine, vechii creștini, deși persecuțiile se

dezlănțuiau, s-a dovedit că au fost totuși dintre cei mai vrednici față de împărați și față de nevatămarea imperiului; și aceasta au arătat-o nu numai prin credincioșia cu care împlineau cu grijă și cu promptitudine cele ce li se porunceau, când nu erau potrivnice religiei, ci și prin statornicie și chiar prin sângele vărsat în lupte. „Ostașii creștini", spune sfântul Augustin, „au slujit împăratului necredincios; dar când se ajungea la pricina lui Cristos, nu recunoșteau decât pe Acela care era în ceruri. Deosebeau pe Domnul veșnic de stăpânul vremelnic și totuși erau supuși, pentru Domnul veșnic, chiar și stăpânului vremelnic." Acestea le avea înaintea ochilor sfântul Mauritius, martir neînvins, primicer al legiunii tebane, când, precum istorisește sfântul Eucheriu, a răspuns astfel împăratului: „Suntem ostașii tăi, împărate, dar totuși slujitori ai lui Dumnezeu, ceea ce mărturisim cu libertate. Iată, nu ne-a silit vreo ultimă nevoie a vieții la răzvrătire: ținem armele și nu ne împotrivim, fiindcă voim mai degrabă a muri decât a ucide." Această credință a vechilor creștini față de principi strălucește cu atât mai luminat dacă se cumpănește, împreună cu Tertullian, că pe atunci creștinilor nu le lipsea nici puterea numărului, nici a oștirilor, dacă ar fi voit să se poarte ca vrăjmași pe față. „Suntem străini", spune el, „și v-am umplut toate: cetăți, insule, fortărețe, târguri, adunări, chiar taberele, triburile, decuriile, palatul, senatul, forumul… La ce război n-am fi fost potriviți, la ce război n-am fi fost gata, chiar mai puțini la oaste, noi care suntem uciși cu atâta bucurie, dacă în această disciplină ar fi fost îngăduit mai degrabă a ucide decât a fi uciși…? Dacă o atât de mare mulțime de oameni s-ar fi

rupt de la voi într-un colț îndepărtat al lumii, pierderea atâtor cetățeni, oricare ar fi ei, v-ar fi acoperit fără îndoială de rușine stăpânirea; ba chiar v-ar fi pedepsit prin însăși părăsirea. Fără îndoială v-ați fi înspăimântat de singurătatea voastră… ați fi căutat peste cine să domniți: v-ar fi rămas mai mulți dușmani decât cetățeni; iar acum aveți mai puțini dușmani în fața mulțimii creștinilor."

Aceste strălucite exemple de supunere neclintită față de principi, care izvorau în chip necesar din cele mai sfinte porunci ale religiei creștine, osândesc insolenta și nelegiuirea acelora care, aruncând orice frâu și fierbând de pofta unei libertăți obraznice, nu fac altceva decât să clatine și să răstoarne toate drepturile stăpânirilor, spre a aduce popoarelor robie sub chipul libertății. Aici au tins, fără îndoială, cele mai nelegiuite rătăciri și planuri ale valdenzilor, begarzilor, wiclefiștilor și ale altor asemenea fii ai lui Belial, care au fost murdăria și rușinea neamului omenesc și care, pe drept, au fost loviți de atâtea ori cu anatema de acest Scaun Apostolic. Și, într-adevăr, nu din altă pricină își întind acești șarlatani toate puterile decât ca, împreună cu Luther, să poată jubila și să-și ureze lor înșiși că „sunt liberi de toate"; iar ca să dobândească aceasta mai lesne și mai grabnic, se năpustesc cu îndrăzneală asupra celor mai ticăloase fapte.

Nici nu am putea să ne așteptăm la prevestiri mai fericite pentru religie și pentru stăpânire din dorințele acelora care doresc să despartă Biserica de stat și să rupă armonia reciprocă a imperiului cu preoția. Căci este cunoscut că iubitorii celei

mai nerușinate libertăți se tem de acea armonie, care a fost întotdeauna prielnică și mântuitoare atât pentru lucrul sacru, cât și pentru cel civil.

Dar, pe lângă celelalte pricini foarte amare pentru care suntem îngrijorați și, în primejdia comună, suntem apăsați de o durere deosebită, s-au adăugat anumite asociații și adunări statornice, în care, ca într-o ceată alcătuită împreună cu următorii oricărei religii și cult, chiar și fals, sub o pietate simulată față de religie, dar în adevăr din pofta de noutate și de răzmeriță ce trebuie pretutindeni împinse înainte, se predică o libertate de tot felul, se stârnesc tulburări în lucrul sacru și în cel civil și se sfâșie orice autoritate mai sfântă.

Acestea le scriem cu suflet cu adevărat îndurerat, însă încrezându-ne în Acela care poruncește vânturilor și face liniște, către voi, venerabili frați, ca, îmbrăcând scutul credinței, să vă străduiți a lupta vitejește luptele Domnului. Vouă vă revine mai ales să stați ca un zid împotriva oricărei înălțimi ce se ridică împotriva științei lui Dumnezeu. Întindeți sabia duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, și cei ce flămânzesc dreptatea să aibă de la voi pâine. Chemați fiind să lucrați ogorul în via Domnului, aceasta una să faceți, la aceasta să lucrați împreună: ca orice rădăcină de amărăciune să fie smulsă din câmpul încredințat vouă și, după uciderea oricărei semințe a viciilor, să crească acolo o seceriș bogat de virtuți. Îmbrățișând mai cu seamă cu dragoste părintească pe aceia care și-au îndreptat mintea către disciplinele sacre, și mai ales către întrebările filozofice, să le fiți îndemnători și călăuzitori,

ca nu cumva, sprijinindu-se numai pe puterile ingeniozității lor, să se abată fără chibzuință de la calea adevărului pe drumul necredincioșilor. Să-și amintească faptul că Dumnezeu este călăuză a înțelepciunii și îndreptător al celor înțelepți și că nu se poate întâmpla să învățăm fără Dumnezeu pe Dumnezeu, Care, prin cuvânt, îi învață pe oameni să-L cunoască pe Dumnezeu. Este al omului mândru, sau mai degrabă nesăbuit, să cerceteze cu cântare omenească misterele credinței, care întrec orice simț, și să se încreadă în rațiunea minții noastre, care, prin condiția naturii omenești, este slabă și neputincioasă.

Iar ca toate acestea să se împlinească în chip prielnic și fericit, preaiubiții Noștri fii în Cristos, bărbații principi, să sprijine cu ajutorul și autoritatea lor, pe care să socotească că le-a fost dată nu numai pentru cârmuirea lumii, ci mai ales pentru apărarea Bisericii. Să bage bine de seamă că, pentru domnia și liniștea lor, se lucrează tot ceea ce se lucrează pentru mântuirea Bisericii; ba chiar să-și închipuie că pricina credinței trebuie prețuită mai mult decât pricina regatului și să cumpănească bine că este lucru mare pentru ei, zicem împreună cu sfântul Leon pontiful, „dacă diademei lor i se adaugă din mâna Domnului și cununa credinței". Puși ca niște părinți și tutori ai popoarelor, le vor aduce adevărata, statornica și îmbelșugata pace și liniște dacă își vor pune mai ales grija ca religia și evlavia către Dumnezeu să rămână nevatămate, către Acela care are scris pe coapsa Sa: „Împăratul împăraților și Domnul domnilor".

Dar, pentru ca toate acestea să se întâmple cu noroc și cu fericire, să ridicăm ochii și mâinile către Preasfânta Fecioară Maria, care singură a nimicit toate ereziile și care este cea mai mare nădejde a Noastră, ba chiar întregul temei al speranței Noastre; ea însăși, prin ocrotirea sa, în această mare nevoie a turmei Domnului, să implore pentru strădaniile, sfaturile și lucrările Noastre cele mai bune roade. Aceasta să cerem și de la prințul apostolilor Petru și de la împreună-apostolul său Paul, cu rugăminte smerită, ca voi toți să stați ca un zid, ca să nu se pună altă temelie afară de aceea care este pusă. În această nădejde mângâietoare, încrezându-ne, credem că autorul și desăvârșitorul credinței, Isus Cristos, ne va mângâia în cele din urmă pe noi toți în necazurile care ne-au aflat peste măsură; și, ca arvună a ajutorului ceresc, vă împărtășim cu dragoste Binecuvântarea Apostolică vouă, venerabili frați, și oilor încredințate grijii voastre.

Dat la Roma, la Sfânta Maria cea Mare, în ziua a optsprezecea înainte de calendele lui septembrie, în ziua solemnă a Adormirii aceleiași Fericite Fecioare Maria, în anul Întrupării Domnului o mie opt sute treizeci și doi, al doilea al pontificatului Nostru.

Papa Pius al IX-lea.
EPISTOLĂ ENCICLICĂ

NOSTIS ET NOBISCUM

A SUVERANULUI PONTIF
PIUS AL IX-LEA

Către Arhiepiscopii și Episcopii
Italiei.

Venerabili Frați, sănătate și Binecuvântare Apostolică.

Voi știți bine și vedeți împreună cu Noi, Venerabili Frați, cu câtă perversitate s-au impus în vremurile recente anumiți vrăjmași josnici ai adevărului, ai dreptății și ai oricărei onestități, care, fie prin înșelăciuni și curse de tot felul, fie pe față, asemenea valurilor unei mări furtunoase ce-și spumegă propriile ticăloșii, se străduiesc să răspândească pretutindeni, între popoarele credincioase ale Italiei, o licență nestăpânită a cugetării, a cuvântului și a exprimării oricărei nelegiuiri; ei plănuiesc să dărâme și să distrugă din temelii (dacă ar fi cu putință) Biserica Catolică chiar în Italia. Întregul țesut al planului lor diabolic s-a arătat limpede atât în multe alte locuri, cât mai ales în însăși Roma cea venerabilă, scaunul Pontificatului Nostru suprem, unde, după ce am fost siliți să plecăm, au dezlănțuit mai liber furia lor, deși doar pentru câteva luni. Acolo furia lor a ajuns până într-atât încât, amestecând cu un act nelegiuit de îndrăzneală cele dumnezeiești cu cele omenești, au împiedicat lucrarea și au disprețuit autoritatea alesului Cler Urban și a Prelaților care,

din porunca Noastră, își îndeplineau fără teamă sfintele slujiri; uneori i-au silit chiar pe sărmanii bolnavi, aflați în lupta cu moartea și lipsiți de toate mângâierile Religiei, să-și dea sufletul în mijlocul ispitirilor vreunei desfrânate nerușinate.

Deși apoi însăși cetatea Romei și celelalte provincii ale Statului Pontifical au fost restituite cârmuirii Noastre civile prin mila lui Dumnezeu și prin armele Națiunilor Catolice, și deși deopotrivă s-a potolit vuietul războaielor în celelalte regiuni ale Italiei, totuși acei ticăloși vrăjmași ai lui Dumnezeu și ai oamenilor nu au renunțat și nici nu renunță la nelegiuita lor întreprindere, apăsând, dacă nu prin violență pe față, atunci cu alte mijloace frauduloase și nu totdeauna ascunse. Dar, într-adevăr, fragilității Noastre, care totuși trebuie să poarte, în atâta potrivnicie de împrejurări, grija supremă a întregii turme a Domnului și este adânc întristată de primejdiile ce amenință îndeosebi Bisericile Italiei, nu puțin mângâiere în necazuri îi aduce zelul vostru pastoral, Venerabili Frați, despre care nu ne-au lipsit numeroase dovezi în mijlocul vijeliei furtunii trecute, precum și altele noi, care în fiecare zi ne sosesc încă și mai strălucite. Însă gravitatea chestiunii ne îndeamnă să adăugăm (din datoria Oficiului Apostolic) îndemnuri mai viguroase prin cuvinte și exhortații adresate Fraternităților Voastre, pentru ca, chemați să împărtășiți neliniștile Noastre, să luptați cu stăruință împreună cu Noi luptele Domnului și, cu inimi unite, să prevedeați și să pregătiți acele mijloace care, cu binecuvântarea lui

Dumnezeu, pot repara pagubele deja pricinuite sfintei Religii în Italia și pot îndepărta primejdiile ce apasă asupra viitorului.

Între numeroasele înșelăciuni la care recurg de obicei amintiții vrăjmași ai Bisericii pentru a îndepărta sufletele italienilor de la Credința Catolică, nu se rușinează nici să afirme și să răspândească pretutindeni zvonul că Religia Catolică s-ar împotrivi gloriei, măreției și prosperității neamului italian și că, prin urmare, este necesar să se introducă, să se statornicească și să se răspândească, în locul ei, opiniile și congregațiile protestanților, pentru ca Italia să poată redobândi strălucirea de odinioară a vremurilor vechi, adică a păgânismului. Și, desigur, în această născocire a lor nu se poate judeca ușor ce este mai detestabil: răutatea unei nelegiuiri delirante sau nerușinarea unei minciuni lipsite de cinste.

Căci folosul spiritual prin care, mutați din puterea întunericului la lumina lui Dumnezeu și îndreptățiți prin harul lui Cristos, suntem făcuți moștenitori, după speranță, ai vieții veșnice, acest folos al sufletelor, izvorât din sfințenia Religiei Catolice, este fără îndoială de o asemenea valoare încât, pe lângă el, orice slavă și prosperitate a acestei lumi nu înseamnă nimic. „Căci ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă își pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?" (Mt 16,26). Totuși este atât de departe de adevăr afirmația că acele pagube vremelnice ar fi venit asupra poporului italian din mărturisirea adevăratei credințe, încât, dimpotrivă, el trebuie să atribuie Religiei Catolice bunurile

primite, dacă, la prăbușirea Imperiului Roman, nu a căzut în starea în care asirienii, caldeenii, mezii, perșii și macedonenii, după ce stăpâniseră mulți ani, au fost aruncați, odată cu schimbarea vremurilor. Căci nimeni cu judecată nu ignoră că, prin preasfânta Religie a lui Cristos, Italia nu numai că a fost smulsă din atâtea întunecimi de erori în care era cufundată, dar știe și că, chiar în mijlocul ruinelor acelui vechi imperiu și al năvălirilor barbarilor care pustiiau întreaga Europă, ea s-a ridicat la o asemenea glorie și măreție deasupra tuturor celorlalte națiuni ale lumii prin Sfântul Scaun al lui Petru, așezat pe pământul ei printr-un har deosebit al lui Dumnezeu, încât a putut domni, prin Religia dumnezeiască, mai întins și mai statornic decât prin stăpânirea pământească de odinioară.

În plus, din acest însuși privilegiu singular de a adăposti Scaunul Apostolic și din faptul că Religia Catolică a prins rădăcini mai adânci în popoarele Italiei, au izvorât foarte multe alte binefaceri de seamă. Căci preasfânta Religie a lui Cristos, adevărata învățătoare a înțelepciunii, ocrotitoarea omenirii și mamă roditoare a tuturor virtuților, a abătut sufletele italienilor de la strălucirea acelei mizerabile glorii pe care strămoșii lor o puseseră în vuietul necontenit al războaielor, în asuprirea străinilor și în supunerea la cea mai aspră sclavie a unui număr nenumărat de oameni, potrivit dreptului de război ce era atunci în vigoare; i-a luminat pe aceiași italieni cu lumina adevărului catolic și i-a îndemnat totodată să urmeze dreptatea și milostivirea și, pe deasupra, să imite cele mai alese exemple de pietate față de Dumnezeu și

de binefacere față de oameni. De aceea, în principalele cetăți ale Italiei se pot admira temple sacre și alte monumente ale timpurilor creștine, nicidecum ridicate prin truda sângeroasă a oamenilor care gemeau în sclavie, ci zidite prin avântul nobil al unei caritați dătătoare de viață; precum și instituții pioase de tot felul, întemeiate fie pentru exercițiile Religiei, fie pentru educarea tineretului, fie pentru cultivarea potrivită a artelor și științelor, fie pentru alinarea suferințelor celor sărmani și lipsiți. Așadar, această Religie dumnezeiască, în care, din atâtea motive, stau mântuirea, fericirea și gloria Italiei, este oare o religie ce trebuie lepădată de italieni, așa cum se strigă cu atâta zarvă? Nu ne putem stăpâni lacrimile, Venerabili Frați, când vedem că există unii italieni atât de necinstiți și jalnic amăgiți, încât, aplaudând doctrinele rele ale oamenilor nelegiuiți, nu se tem să uneltească împreună cu ei spre marele rău al Italiei.

Dar nu vă este necunoscut, Venerabili Frați, că principalii arhitecți ai acestei nelegiuite mașinațiuni urmăresc, în cele din urmă, să împingă popoarele, clătinate de orice vânt al doctrinelor perverse, la răsturnarea întregii rânduieli a lucrurilor omenești și să le târască spre sistemele detestabile ale noului Socialism și Comunism. Aceștia știu, dintr-o experiență îndelungată și dovedită de multe veacuri, că nu pot nădăjdui la nicio înțelegere cu Biserica Catolică, care, păzind depozitul revelației dumnezeiești, nu îngăduie niciodată să se micșoreze ceva din adevărurile de credință propuse sau să se strecoare în ele născociri omenești noi. De aceea au luat hotărârea de a-i converti pe popoarele Italiei la doctrinele și

congregațiile protestanților; și, pentru a-i înșela, merg spunând că în acestea nu s-ar afla decât o formă diferită a aceleiași adevărate Religii Creștine și că în ele se poate plăcea lui Dumnezeu ca și în Biserica Catolică. Între timp nu ignoră că pricinuiește mult folos cauzei lor nelegiuite acel principiu care, în doctrinele protestanților, este fundamental și constă în a interpreta Sfintele Scripturi după judecata personală a fiecăruia. Astfel nădăjduiesc că vor putea mai lesne să abuzeze de însăși paginile sacre, interpretate în mod fals, pentru a răspândi erorile lor aproape în numele lui Dumnezeu; iar apoi să-i împingă pe oameni, îngâmfați de acea preatrufașă licență de a judeca lucrurile dumnezeiești, să pună la îndoială chiar și principiile comune ale onestității și ale dreptății.

Dumnezeu să nu îngăduie însă, Venerabili Frați, ca Italia, din care celelalte națiuni sunt obișnuite să-și ia apele curate ale doctrinei mântuitoare, din pricina Scaunului magisteriului apostolic așezat la Roma, să poată ajunge pentru ele, pe viitor, piatră de poticnire și prilej de sminteală; Dumnezeu să nu îngăduie ca această parte iubită a viei Domnului să poată suferi pustiirea tuturor fiarelor câmpului; Dumnezeu să nu îngăduie ca popoarele italiene, făcute nebune de otrava băută din potirul Babilonului, să ridice arme paricide împotriva Maicii Biserici. Noi și voi de asemenea, care prin tainica judecată a lui Dumnezeu am fost rânduiți acestor vremuri pline de primejdii, trebuie să ne ferim de a ne teme de înșelăciunile și atacurile oamenilor care uneltesc împotriva credinței Italiei, ca și cum ar depinde de puterile noastre să-i

biruim, pe când Cristos este înțelepciunea noastră și tăria noastră: fără El nu putem nimic, cu El putem toate [din Sf. Leon cel Mare, Epistola către Rusticus din Narbona]. Așadar, Venerabili Frați, vegheați fără încetare asupra turmei încredințate vouă și îngrijiți-vă să o apărați de cursele și năvălirile lupilor răpitori. Sfătuiți-vă unii pe alții, continuați, precum ați început deja, a ține întruniri între voi; cercetați printr-o anchetă comună originile relelor și principalele izvoare ale primejdiilor, după deosebirea locurilor, pentru ca, sub autoritatea și călăuzirea acestui Sfânt Scaun, să fiți în stare a pregăti cele mai eficace leacuri și astfel, în deplină unire a inimilor cu Noi, cu ardoarea vie a zelului pastoral, să vă îndreptați, cu ajutorul lui Dumnezeu, ostenelile și trudele spre a zădărnici toate atacurile, meșteșugurile, cursele și conspirațiile vrăjmașilor Bisericii.

Dar, pentru ca aceste încercări să cadă în gol, trebuie să se îngrijească astfel încât poporul, puțin luminat în Doctrina Creștină și în Legea Domnului și amețit de necurmata slobozenie a viciilor nimicitoare, să poată cunoaște cursele ce i se întind și nelegiuirea erorilor ce i se insuflă. De la grija voastră pastorală, Venerabili Frați, cerem deci cu stăruință să folosiți fără încetare toată energia voastră, astfel încât credincioșii încredințați vouă să fie cu sârguință instruiți în preasfintele dogme și porunci ale Religiei noastre, după capacitatea fiecăruia, și, totodată, să fie mustrați și împinși cu orice chip să-și potrivească viața și purtările după rânduiala acestora. Aprindeți, în acest scop, zelul ecleziasticilor și mai

ales al acelora cărora le este încredințată grija sufletelor, pentru ca, meditând cu seriozitate asupra slujirii pe care au primit-o în Domnul și având înaintea ochilor prescripțiile Conciliului Tridentin [sess. 5, cap. 2; sess. 24, cap. 4 și 7 De Reform.], să se dăruiască instruirii poporului creștin cu o tot mai mare însuflețire, după cum o cere starea vremurilor, și să se străduiască a sădi în inima tuturor cuvintele sfinte și maximele mântuirii, arătându-le cu vorbire scurtă și limpede viciile de care trebuie să fugă și virtuțile pe care trebuie să le practice, spre a se smulge pedepsei veșnice și a dobândi slava cerească.

Trebuie mai ales să se îngrijească astfel încât chiar credincioșii să poarte întipărit și bine înfipt în suflet acel dogm al preasfintei noastre Religii care stă în necesitatea Credinței Catolice pentru a ajunge la mântuire [Acest dogm, primit de la Cristos și întărit de Părinți și de Concilii, se află și în formulele Profesării de Credință, atât în aceea ce este în uz la latini, cât și în aceea care este la greci, precum și în alta care este în uz la ceilalți catolici orientali]. Va folosi mult acestui scop ca, în rugăciunile publice, credincioșii laici împreună cu Clerul să aducă mulțumiri deosebite lui Dumnezeu pentru neprețuitul binefacere a Religiei Catolice pe care El, cu cea mai mare îndurare, a dăruit-o tuturor și să ceară, cu smerite rugăminți, de la Părintele îndurărilor să binevoiască a ocroti și a păstra neștirbită, în ținuturile noastre, profesarea aceleiași Religii.

Între timp va fi, fără îndoială, grija voastră deosebită ca toți credincioșii, la vreme potrivită, să primească de la

Fraternitățile Voastre sacramentul Mirungerii (Confirmării), prin care, prin preaînalt binefacere a lui Dumnezeu, se dă tăria unui har deosebit pentru a mărturisi cu statornicie Credința Catolică chiar și în cele mai grele primejdii. Și, desigur, nu ignorați cât de mult ajută aceluiași scop ca credincioșii să ispășească murdăriile păcatelor, urându-le cu sinceritate prin sacramentul Pocăinței, și ca adesea să primească cu evlavie preasfântul sacrament al Euharistiei, în care este de față hrana sufletească a sufletelor și antidotul care ne slobozește de greșelile zilnice și ne păzește de păcatele de moarte; și astfel este simbolul acelui unic trup al cărui Cap este Cristos și de care a voit să fim uniți, ca mădulare, prin legătura tare a credinței, a speranței și a carității, pentru ca toți să folosim același limbaj și să nu fie schisme între noi [din Conc. Trid., sess. 13, Decr. De SS. Euchar. Sacramento, cap. 2].

Într-adevăr, nu ne îndoim că Parohii, ajutoarele lor și ceilalți Preoți care, în zilele rânduite, mai ales în vremea posturilor, se îndeletniceau de obicei cu slujirea predicării, vă vor da în orice împrejurare o lucrare auxiliară plină de zel. Totuși, lucrării lor este nevoie să i se adauge uneori ajutoarele extraordinare ale exercițiilor spirituale și ale sfintelor misiuni, care, când sunt încredințate unor lucrători potriviți, se arată de mare folos, cu binecuvântarea Domnului, atât pentru a spori pietatea celor buni, cât și pentru a îndemna la pocăință mântuitoare pe păcătoși și chiar pe cei stricați, de mult învârtoșați în vicii, precum și, în sfârșit, pentru ca poporul credincios să crească în știința lui Dumnezeu, să rodească în

orice faptă bună și, întărit cu cele mai îmbelșugate ajutoare ale harului ceresc, să arate o mai tare aversiune față de doctrinele perverse ale vrăjmașilor Bisericii.

Pe de altă parte, strădania voastră și a Preoților voștri ajutători va tinde, între altele, să facă astfel încât credincioșii să prindă un simțământ mai adânc de groază față de acele nelegiuiri care se săvârșesc prin sminteala dată aproapelui. Căci știți cât de mult a crescut, în diferite locuri, numărul celor care îndrăznesc în public să hulească pe Sfinții cerești sau chiar preasfântul nume al lui Dumnezeu, sau trăiesc pe față în concubinaj, uneori unit cu incest, sau în zilele de sărbătoare săvârșesc lucrări servile ținând deschise atelierele lor, sau disprețuiesc poruncile Bisericii privitoare la posturi și la alegerea bucatelor chiar în fața multor oameni, sau nu se rușinează să săvârșească astfel și alte felurite fărădelegi. Să-și aducă aminte, așadar, poporul credincios, prin stăruința voastră, și să socotească cu seriozitate uriașa greutate a unor asemenea păcate și pedepsele foarte aspre care vor lovi pe făptuitorii lor, atât pentru vina proprie a fiecărui delict, cât și pentru primejdia sufletească în care îi pun pe frații lor prin molipsirea pildelor lor rele. Căci este scris: „Vai lumii din pricina smintelilor... Vai acelui om prin care vine sminteala" (Mt 18,7).

Între feluritele chipuri de curse prin care cei prea-șireți vrăjmași ai Bisericii și ai societății omenești caută să amăgească popoarele, este cu siguranță între cele dintâi acela pe care de mult l-au aflat potrivit scopurilor lor nefaste, adică folosirea

pervertită a noii arte tipografice. De aceea se îndeletnicesc neîncetat să răspândească în norod și să înmulțească în fiecare zi, fără încetare, broșuri nelegiuite, ziare, foi volante pline de minciuni, de calomnii și de momeli. Ba chiar, sprijinindu-se pe ajutorul societăților biblice, deja condamnate de acest Sfânt Scaun [există asupra acestei chestiuni, pe lângă alte decrete mai vechi, Scrisorile enciclice ale lui Grigorie al XVI-lea, date în ziua de după Nonele lui Mai 1844, care încep Inter praecipuas machinationes, ale căror sancțiuni le-am întărit și Noi în Enciclica dată la 9 noiembrie 1846], nu au scrupul să răspândească și Sfânta Biblie tradusă împotriva rânduielilor Bisericii [cf. Reg. 4 dintre cele scrise de Părinți aleși în Conciliul Tridentin și aprobate de Pius al IV-lea în Const. Dominici gregis, 24 martie 1564; și adăugirea făcută de Congregația Indexului, cu autoritatea lui Benedict al XIV-lea, 17 iunie 1757 – care se pun de obicei înaintea Indexului Cărților Oprite], într-o limbă vulgară foarte coruptă și, cu o îndrăzneală nelegiuită, schimonosită în sensuri nelegiuite; și îndrăznesc să-i recomande citirea ei plebei credincioase, sub pretext de Religie. Prin înțelepciunea voastră înțelegeți bine, Venerabili Frați, cu câtă veghe și grijă va trebui să lucrați, pentru ca oile credincioase să se țină departe de citirea acelor scrieri pestilențiale și să-și aducă aminte, cu privire la dumnezeieștile Scripturi, că nimeni nu-și poate aroga puterea de a le răstălmăci după propria sa tălmăcire, sprijinindu-se pe înțelepciunea sa, împotriva acelui înțeles al cărui depozitară a fost și este Sfânta Maică Biserică; numai Ei i-a fost încredințată de Cristos Domnul sarcina de a păzi depozitul

Credinței și de a statornici adevăratul înțeles și tălmăcirea cuvintelor lui Dumnezeu [cf. Conc. Trid., sess. 4, în Decr. De editione et usu Sacrorum Librorum].

Pentru a combate molima cărților rele, va fi foarte folositor, Venerabili Frați, ca toți bărbații de înaltă și sănătoasă doctrină care se află între voi să publice alte scrieri, și ele de mică întindere, aprobate mai înainte de voi, spre zidirea Credinței și pentru folositoarea instruire a poporului. De aceea va fi grija voastră ca între credincioși să se răspândească asemenea scrieri, precum și altele de doctrină nepângărită și de folos dovedit, scrise de alții, ținând seamă de împrejurările locului și ale oamenilor.

Toți aceia care se ostenesc împreună cu voi în apărarea Credinței vor avea mai ales ca țintă să introducă, să păstreze și să înrădăcineze adânc în sufletele credincioșilor voștri evlavia, venerarea și ascultarea către acest Scaun suprem al lui Petru, pentru care voi, Venerabili Frați, sunteți atât de înălțați. Să-și amintească așadar popoarele credincioase că aici trăiește și prezidează, în Succesorii săi, Petru, Principele Apostolilor [din Actele Conciliului din Efes, Act. III, și din Sf. Petru Hrisologul, Epistola către Eutihie], a cărui demnitate nu se micșorează nici măcar în moștenitorul lui nevrednic. Să-și aducă aminte că Domnul Cristos a așezat pe acest Scaun al lui Petru temelia nebiruită a Bisericii Sale (Mt 16,18) și lui Petru însuși i-a dat cheile Împărăției Cerurilor (Mt 16,19); de aceea S-a rugat ca credința lui să nu piară și i-a poruncit să-i întărească în ea pe frați (Lc 22,31-32), astfel încât Pontiful

Roman, Succesor al lui Petru, ține primatul în toată lumea, este adevăratul Vicar al lui Cristos, Capul întregii Biserici, Părintele și Învățătorul tuturor creștinilor [din Conciliul Ecumenic Florentin, în Definiția sau Decretul Unirii].

În păstrarea comuniunii și a ascultării popoarelor față de Pontiful Roman stă, fără îndoială, calea cea mai scurtă și mai lesnicioasă spre a le păstra în mărturisirea adevărului catolic. Căci nu se poate întâmpla ca cineva să se răzvrătească, fie și numai în parte, împotriva Credinței Catolice, fără ca totodată să tăgăduiască autoritatea Bisericii Romane, în care dăinuie magisteriul neschimbat al aceleiași Credințe, întemeiat de Răscumpărătorul dumnezeiesc, și în care, prin urmare, s-a păstrat întotdeauna acea tradiție ce vine de la Apostoli. De aici urmează că nu numai vechii eretici, ci și cei mai noi protestanți (între care, de altminteri, este mare neînțelegere cu privire la celelalte principii ale lor) au avut întotdeauna în comun contestarea autorității Scaunului Apostolic, care totuși, în niciun timp, prin niciun vicleșug ori înșelăciune, nu s-a lăsat vreodată înduplecat să îngăduie nici măcar una dintre erorile lor. Prin urmare și vrăjmașii de astăzi ai lui Dumnezeu și ai societății omenești nu lasă nimic neîncercat ca să smulgă popoarele italiene de la supunerea față de Noi și față de acest Sfânt Scaun, socotind că atunci, în sfârșit, ar izbuti să întineze Italia însăși cu nelegiuirea doctrinei lor și cu ciuma noilor lor sisteme.

Iar în ceea ce privește aceste sisteme și doctrine stricate, este deja cunoscut tuturor că ele, abuzând de numele libertății și al

egalității, caută să strecoare în mulțime principiile pierzătoare ale Socialismului și ale Comunismului. Este limpede apoi că învățătorii înșiși ai Comunismului și ai Socialismului, deși lucrează pe căi și cu metode diferite, au, în cele din urmă, același scop: ca muncitorii și ceilalți oameni de stare mai joasă, amăgiți de minciunile lor și înșelați de făgăduința unei vieți mai lesnicioase, să se tulbure în necontenite răscoale și, încetul cu încetul, să se deprindă cu fărădelegi mai grele; apoi voiesc să se folosească de lucrarea lor spre a răsturna cârmuirea oricărei autorități superioare, spre a fura, a jefui, a prăda, a invada mai întâi averile Bisericii, iar apoi pe ale tuturor celorlalți; în cele din urmă, spre a călca toate drepturile dumnezeiești și omenești, distrugând cultul dumnezeiesc și surpând întreaga alcătuire a societății civile. Iar acum, într-un ceas atât de nenorocit pentru Italia, este datoria voastră, Venerabili Frați, să întrebuințați toată tăria zelului pastoral, pentru ca poporul credincios să știe că aceste principii și sisteme perverse, dacă s-ar lăsa târât de ele, i-ar aduce deopotrivă pieirea veșnică și vremelnică.

Să fie deci înștiințați credincioșii încredințați grijii voastre că ține de însăși natura societății omenești datoria tuturor de a asculta de autoritatea legitimă constituită și că nimic nu se poate schimba în poruncile Domnului, care au fost rostite în Sfintele Scripturi: „De dragul lui Dumnezeu, fiți supuși oricărei stăpâniri omenești, fie regelui, ca unuia ce este mai presus de toți, fie dregătorilor, ca unora trimiși de el spre pedepsirea făcătorilor de rele și spre cinstirea celor buni; căci

aceasta este voia lui Dumnezeu: făcând binele, să amuțiți neștiința oamenilor nebuni, ca unii liberi, și nu ca având libertatea drept acoperământ al răutății, ci ca slugi ale lui Dumnezeu" (1 Pt 2,13-16). Și iarăși: „Tot sufletul să fie supus stăpânirilor celor mai înalte; căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu, iar cele ce sunt, de Dumnezeu sunt rânduite. Așadar, cine se împotrivește stăpânirii, se împotrivește rânduielii lui Dumnezeu; iar cei ce se împotrivesc își agonisesc osânda" (Rom 13,1-2).

Să mai știe de asemenea că ține de condiția naturală și, prin urmare, neschimbată a lucrurilor omenești ca și între aceia care nu au cea mai înaltă autoritate unii să fie mai presus decât alții, fie prin felurite însușiri ale sufletului și ale trupului, fie prin bogății și prin alte asemenea bunuri din afară; și nu există niciun pretext de libertate și de egalitate care să poată îndreptăți invadarea sau încălcarea drepturilor și a bunurilor altuia. Și asupra acestui punct se află, în Sfintele Scripturi, diverse și limpezi porunci dumnezeiești care opresc cu asprime nu numai răpirea bunurilor altuia, ci și însăși pofta după ele (Ieş 20,17; Deut 5,19.21).

Dar să-și aducă aminte mai ales săracii și lipsiții de orice fel cât datorează Religiei Catolice, în care dăinuie nepângărită și este propovăduită pe față doctrina lui Cristos, Care a spus că socotește ca făcute Lui însuși binefacerile aduse săracilor și lipsiților (Mt 25,40.45) și a voit să vestească dinainte tuturor prețuirea deosebită pe care o va arăta, în ziua Judecății, acestor fapte de milostenie, fie pentru a da răsplata vieții veșnice

credincioșilor care le-au săvârșit, fie pentru a pedepsi cu focul veșnic pe cei care le-au neglijat (Mt 25,34-35).

Din această vestire a Domnului Cristos și din celelalte prea-aspre mustrări ale Sale (Mt 19,23-26; Lc 6,24; 18,22-23; Iac 5,1-2) despre întrebuințarea și primejdiile bogăților (mustrări păzite neștirbit în Biserica Catolică) urmează că săracii și lipsiții se află în condiții mult mai blânde la popoarele catolice decât la oricare alt popor. Ei ar dobândi, în ținuturile noastre, ajutoare încă și mai îmbelșugate, dacă multe așezăminte care fuseseră întemeiate de evlavia strămoșilor pentru alinarea lor nu ar fi fost de curând nimicite sau jefuite de repetatele zguduiri sociale. De altminteri, săracii noștri să-și aducă aminte că, după învățătura aceluiași Cristos, nu au pricină să se întristeze de starea lor: căci chiar în sărăcie li se deschide mai lesne calea mântuirii, cu condiția să-și poarte cu răbdare lipsa și să nu fie numai săraci de bunuri, ci și cu duhul. Căci El zice: „Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăția Cerurilor" (Mt 5,3).

Să știe tot poporul credincios și că vechii regi ai neamurilor păgâne și ceilalți puși peste treburile obștești au abuzat mai greu și mai des de puterea lor; să recunoască deci că trebuie să fie recunoscător preasfintei noastre Religii dacă Principii vremurilor creștine s-au temut (prin mustrarea Religiei) de „prea-asprul judecat care va fi dat asupra celor ce cârmuiesc" și de pedeapsa veșnică rânduită păcătoșilor, în care „cei puternici vor pătimi chinuri puternice" (Înț 6,6-7), și, prin urmare, cârmuiesc cu mai multă dreptate și blândețe popoarele supuse.

Să recunoască, în sfârșit, credincioșii încredințați grijii voastre și a Noastră că adevărata și desăvârșita libertate și egalitate între oameni se află în păzirea legii creștine; căci Dumnezeu Atotputernic, Care a făcut „pe cel mic și pe cel mare și deopotrivă poartă grijă de toți" (Înț 6,8), „nu va cruța pe nimeni și nu va avea în vedere mărimea cuiva" și a hotărât ziua „în care va judeca lumea cu dreptate" (Fapte 17,31) prin Unicul Său Fiu, Cristos Isus, Care „va veni în slava Tatălui Său, cu îngerii Săi, și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale" (Mt 16,27).

Dacă aceiași credincioși, disprețuind îndemnurile părintești ale Păstorilor lor și poruncile mai sus amintite ale Legii creștine, s-ar lăsa înșelați de amintiții instigatori ai uneltirilor de astăzi și ar hotărî să unelteasă împreună cu ei în sistemele perverse ale Socialismului și ale Comunismului, să știe și să cugete cu seriozitate că astfel își strâng pentru ei înșiși, la Judecătorul dumnezeiesc, o grămadă nesfârșită de răzbunare pentru ziua mâniei; și că, între timp, din acea conspirație nu poate să izvorască nici cea mai mică folosire vremelnică pentru popor, ci mai degrabă noi sporiri de mizerii și nenorociri. Căci nu le este îngăduit oamenilor să întemeieze societăți și comuniuni noi potrivnice condiției naturale a lucrurilor omenești; de aceea, urmarea unor asemenea uneltiri, dacă s-ar răspândi în Italia, nu ar putea fi alta decât aceasta: slăbită și surpată din temelii rânduiala publică de astăzi prin agresiuni, uzurpări și măceluri de cetățeni împotriva cetățenilor, în cele din urmă

câțiva puțini, îmbogățiți cu prăzile celor mulți, ar apuca puterea cea mai înaltă în ruina comună.

Cu toate acestea, pentru a smulge poporul credincios din cursele celor nelegiuiți și a-l ține statornic în mărturisirea Religiei Catolice, precum și pentru a-l îmboldi la faptele adevăratei virtuți, au mare putere, precum știți, viața și pilda acelora care s-au dăruit slujirilor dumnezeiești. Dar, vai, cu durere! Nu au lipsit în Italia unii ecleziastici, puțini ce-i drept, care, trecând ca dezertori la vrăjmașii Bisericii, au fost de nu mic ajutor în amăgirea credincioșilor. Însă, fără îndoială, căderea lor v-a fost vouă, Venerabili Frați, un nou îndemn de a veghea, cu un zel din zi în zi mai sârguincios, asupra disciplinei clerului. Și, deoarece și Noi, pe viitor, pe cât ne stă în putință și după cum suntem datori, dorim să facem la fel, nu ne putem opri să vă recomandăm încă o dată ceea ce am susținut deja în prima Noastră Enciclică către Episcopii întregii lumi [9 noiembrie 1846]: anume să nu puneți prea în grabă mâinile peste nimeni (1 Tim 5,22), ci să folosiți o tot mai mare sârguință în alegerea oştirii bisericeşti. Mai ales este nevoie să cercetați și să investigați mult și îndelung pe aceia care doresc să fie inițiați în ordinele sacre, dacă sunt vrednici de recomandare prin doctrină, prin gravitatea moravurilor, prin iubirea cultului dumnezeiesc, astfel încât să strălucească o speranță întemeiată că, asemenea unor făclii aprinse în casa Domnului, vor oferi zidire și folos sufletesc turmei voastre, prin lucrarea lor și prin felul lor de viață.

Deoarece din mănăstirile bine cârmuite izvorăsc mare strălucire și folos Bisericii Domnului, iar Clerul Regulător vă dă și vouă sprijinitoarea sa lucrare în dobândirea mântuirii sufletelor, vouă înșivă, Venerabili Frați, vă dăm poruncă să faceți cunoscut, mai întâi, în numele Nostru, familiilor religioase din fiecare Dieceză că, pe când Noi suspinam sub tribulațiile deosebite pe care multe comunități le-au pătimit în recentele împrejurări nefericite, ne-au fost de mare mângâiere răbdarea sufletelor și statornicia în iubirea virtuții și a Religiei, prin care mulți oameni religioși s-au făcut vrednici de laudă ca pildă; dar nu au lipsit unii care, uitându-și votul, spre mare sminteală a celor buni și spre durerea Noastră și a fraților lor, au călcat în chip rușinos. Mai mult, voim ca prin cuvintele Noastre să-i îndemnați pe Capii acelor comunități și, dacă ar fi nevoie, și pe mai marii cârmuitori ai lor, ca, potrivit datoriei oficiului lor, să nu cruțe nici strădanie, nici pricepere spre a dobândi ca disciplina regulată, acolo unde este deja păzită, să se întărească și să înflorească tot mai mult; iar acolo unde ar fi suferit vreo vătămare, să se însuflețească pe deplin și să fie restatornicită. Aceiași superiori să-i sfătuiască, să-i corecteze, să-i mustre cu stăruință pe religioși, pentru ca, socotind cu seriozitate cu ce voturi s-au legat lui Dumnezeu, să se silească a le păzi cu sârguință, a ține neatinse rânduielile Institutului lor și, purtând în trupul lor jertfa lui Isus, să se ferească de tot ceea ce se împotrivește chemării lor și să stăruiască în acele fapte care arată caritate către Dumnezeu și către aproapele și iubire de virtute desăvârșită. Numai de aceasta să se păzească mai ales sus-numiții superiori ai Ordinelor: să nu îngăduie

intrarea în Institutele religioase a nimănui, dacă mai întâi nu i-au cercetat cu mare luare-aminte viața, moravurile și firea; și să primească la profesiunea religioasă numai pe aceia care, după împlinirea cuvenitului noviciat, vor fi dat semne de adevărată vocațiune, astfel încât să se poată constata că au îmbrățișat viața religioasă numai din pricina dorinței de a trăi numai în Dumnezeu și de a lucra la mântuirea proprie și a altora după rânduiala fiecărui Institut. În această privință am hotărât și am statornicit să se păzească cu scrupulozitate cele ce, pentru binele Ordinelor religioase, au fost rânduite și prescrise în decretele publicate la 25 ianuarie al anului trecut de Congregarea Noastră asupra stării Regularilor și întărite cu autoritatea Noastră Apostolică.

Spunând acestea, reluând cuvântul despre alegerea Clerului Secular, voim mai întâi să recomandăm Fraternităților Voastre instruirea și educarea clericilor minori, întrucât se pot avea slujitori potriviți ai Bisericii mai ales dintre aceia care, din adolescență sau chiar din frageda vârstă, au fost cuviincios crescuți pentru însăși slujirile sacre. Stăruiți, așadar, Venerabili Frați, în a dărui toată puterea și lucrarea voastră, astfel încât recruții sfintei oștiri, încă din anii cei gingași, pe cât este cu putință, să fie primiți în Seminariile ecleziastice și acolo, crescând ca niște mlădițe noi împrejurul cortului Domnului, să fie formați în nevinovăția vieții, în religie, în modestie, în spirit bisericesc și, totodată, să învețe literele, disciplinele mici și mari, mai ales pe cele sacre, de la învățători aleși, urmași ai unei doctrine străine de orice primejdie a oricărei erori.

Deoarece nu vă va fi ușor să duceți la capăt în Seminarii pregătirea tuturor clericilor minori și, pe de altă parte, ceilalți adolescenți ai stării laice țin, fără îndoială, de grija voastră pastorală, vegheați încă, Venerabili Frați, asupra tuturor celorlalte școli publice și private și, pe cât vă stă în putință, prin orice mijloace și chibzuințe, străduiți-vă ca în ele întreaga rânduială a studiilor să fie îndreptată după norma doctrinei catolice, iar tinerimea care se adună acolo să fie crescută, de învățători potriviți și pilduitori prin onestitate și religie, în virtutea adevărată, în artele bune și în discipline, și să fie înarmată cu apărările potrivite ca să cunoască cursele ce i se întind de către cei nelegiuiți, să poată ocoli erorile lor pierzătoare și astfel să poată deveni podoabă și folos atât pentru sine, cât și pentru societatea civilă.

În acest caz va trebui să vă păstrați vouă înșivă autoritatea cea întâi și pe deplin liberă și grija asupra profesorilor disciplinelor sacre și asupra tuturor celorlalte materii care țin de Religie sau au vecinătate cu ea. Vegheați ca în toate rândurile de școli, dar mai ales în cele de Religie, să se folosească cărți ferite de bănuiala oricărei erori. Îndemnați pe aceia care au grijă de suflete să vă fie neobosiți ajutători cu privire la școlile copiilor și ale adolescenților, pentru ca lor să le fie rânduiți dascăli și dascălițe de onestitate dovedită și să se folosească cărți aprobate de acest Sfânt Scaun spre a-i instrui pe băieți și pe fete în rudimentele Credinței creștine. În această privință nu putem să ne îndoim că înșiși Parohii le vor fi pildă și, prin stăruința voastră necurmată, din zi în zi se vor dărui mai mult a-i

instrui pe copii în principiile Doctrinei creștine și își vor aduce aminte că această instruire intră cu siguranță în partea cea mai importantă a îndatoririlor lor [Conc. Trid., sess. 24, cap. 4; Bened. XIV, Const. Etsi minime, 7 febr. 1742]. Li se va atrage însă atenția ca, în învățăturile lor, atât către copii, cât și către popor, să nu lase dinaintea ochilor Catehismul Roman, care, publicat prin decretul Conciliului Tridentin și din porunca Sfântului Pius al V-lea, Predecesorul Nostru de nemuritoare amintire, a fost apoi din nou recomandat tuturor păstorilor de suflete de alți Suverani Pontifi, și îndeosebi de Clement al XIII-lea, de fericită amintire, ca „ajutor prețios spre a îndepărta înșelăciunile opiniilor rătăcitoare și spre a răspândi și a statornici doctrina sănătoasă" [în Scrisorile enciclice date despre aceasta tuturor Episcopilor la 14 iunie 1761].

Nu vă veți mira, desigur, Venerabili Frați, dacă asupra acestui subiect am scris cu o pană mai curgătoare. Nu scapă înțelepciunii voastre că, în acest timp primejdios, Noi și Voi trebuie să ne angajăm și să veghem cu toată sârguința și cu tot zelul și cu mare tărie de suflet asupra tuturor celor ce privesc școlile, instrucția și educația copiilor și a tinerilor de amândouă sexele. Căci știți că vrăjmașii de astăzi ai Religiei și ai comunității omenești, cu duh cu adevărat diavolesc, își îndreaptă toate meșteșugurile spre a perverti încă din vârsta cea dintâi mințile și inimile tinerilor. De aceea nu este nimic ce ei să lase neîncercat, nimic ce să nu întreprindă spre a smulge cu totul de sub autoritatea Bisericii și de sub veghea

sfinților Păstori școlile și toate așezămintele rânduite pentru educarea tineretului.

În această privință ne mângâie nădejdea fermă că toți Preaiubiții Noștri Fii în Cristos, Principii Italiei, vor sprijini, cu puternicul lor patronaj, Fraternitățile Voastre, astfel încât să puteți împlini mai cu folos datoria voastră în toate cele pomenite; și nici nu ne îndoim că vor voi să apere Biserica și toate drepturile ei vremelnice și sufletești. Aceasta se potrivește, în adevăr, Religiei și pietății străbune din care se arată însuflețiți în chip pilduitor. Nu poate scăpa înțelepciunii lor că principiile tuturor relelor de care suntem atât de apăsați își au obârșia în vătămările ce de mult au fost aduse Religiei și Bisericii Catolice, mai ales de la nașterea protestanților. Ei văd că adesea din înjosirea autorității Păstorilor sacri și din tot mai crescânda îndrăzneală a multora de a încălca nepedepsiți poruncile dumnezeiești și bisericești a urmat o micșorare a respectului poporului către Puterea Civilă, de unde vrăjmașilor de astăzi ai liniștii publice li s-a deschis o cale mai ușoară de a stârni răscoale împotriva Principelui. Ei văd, de asemenea, din dese usurpări, jefuiri și vânzări publice ale bunurilor vremelnice ce se cuvin Bisericii prin drept legitim, că mulți, scăzând în popoare respectul către proprietățile consacrate prin destinație religioasă, au putut da mai lesne ascultare celor mai îndrăzneți propovăduitori ai noului Socialism și ai Comunismului, care își închipuie că pot ocupa, împărți sau, în alt chip, întoarce spre folosul tuturor bunurile altora. Ei înțeleg că acele piedici care de mult, cu înșelăciune

schimbătoare, fuseseră puse ca să lege pe Păstorii Bisericii astfel încât să nu poată folosi liber de sfânta lor autoritate, au căzut, încetul cu încetul, asupra Puterii Civile. În sfârșit pricep că niciun alt leac nu se poate afla mai grabnic și mai puternic împotriva nenorocirilor care ne apasă decât înflorirea, în toată Italia și în toată strălucirea ei, a Religiei și a Bisericii Catolice, în care, fără îndoială, se află cele mai potrivite ajutoare pentru diferitele stări și nevoi ale oamenilor.

Căci (folosim cuvintele Sfântului Augustin): „Biserica Catolică nu cuprinde numai pe Dumnezeu, ci și iubirea și caritatea către aproapele, astfel încât să se afle la ea orice leac puternic pentru toate bolile care chinuiesc sufletele păcătoase. Ea îi exercită și îi învață pe copii cu chip copilăresc, pe tineri cu tărie, pe bătrâni cu liniște: pe fiecare după vârsta nu numai a trupului, ci și a sufletului. Ea supune soțiile bărbaților nu spre a împlini pofta, ci spre o ascultare curată și credincioasă, pentru înmulțirea pruncilor și pentru comunitatea casei; iar pe bărbați îi așază deasupra soțiilor nu spre a umili sexul mai slab, ci după legea unei iubiri sincere. Ea supune copiii părinților printr-un fel de slujire liberă și așază părinții peste copii printr-o stăpânire de iubire. Ea leagă pe frați de frați cu legătura Religiei, mai tare și mai strânsă decât cea a sângelui, și unește în caritate reciprocă orice apropiere de rudenie și orice legătură de încuscrire, păstrând drepturile naturii și ale voinței. Ea învață pe slugi să fie supuse stăpânilor nu atât din necesitatea stării, cât din plăcerea de a-și împlini datoria; iar pe stăpâni îi face blânzi către slugi și mai înclinați a îndruma

decât a sili, din respect către Dumnezeu cel mai înalt, Stăpânul comun al tuturor. Ea unește cetățenii cu cetățenii, neamurile cu neamurile și pe toți oamenii nu numai în societate, ci și într-un fel de frăție, prin amintirea celor dintâi părinți comuni. Ea învață pe regi să poarte grijă de popoare și mustră pe popoare să fie supuse regilor. Ea arată cu înțelepciune cui se cuvine cinste, cui iubire, cui venerare, cui teamă, cui mângâiere, cui mustrare, cui îndemnare, cui disciplină, cui dojană, cui pedeapsă; ea arată că nu tuturor se cuvine orice, dar că tuturor li se cuvine caritate și nimănui vătămare" [S. Augustinus, De moribus Cathol. Ecclesiae, lib. I].

Se cuvine, așadar, Nouă și Vouă, Venerabili Frați, să apărăm cultul Religiei Catolice între popoarele Italiei fără a cruța nicio osteneală, fără a ne teme de vreo greutate și cu toată puterea zelului pastoral; nu numai că trebuie să ne împotrivim cu curaj încercărilor celor nelegiuiți, care ar voi să smulgă din sânul Bisericii însăși Italia, ci trebuie să chemăm pe calea mântuirii pe acei fii degeneri ai Italiei care s-ar fi lăsat deja amăgiți de meșteșugurile lor.

Dar, fiindcă orice soartă bună și orice dar desăvârșit coboară de sus, să ne apropiem cu încredere de tronul harului, Venerabili Frați, și să nu încetăm a ruga și a conjura, prin rugăciuni publice și particulare, pe Părintele luminilor și al îndurărilor ca, pentru meritele Unicului Său Fiu Isus Cristos, Domnul nostru, întorcându-Și privirea de la păcatele noastre, să lumineze cu bunăvoință, prin puterea harului Său, mințile și inimile tuturor și, chemând la Sine chiar și voințele răzvrătite,

să mărească sfânta Biserică prin noi biruințe și triumfuri, pentru ca în toată Italia, ba chiar în toată lumea, poporul credincios Lui să crească deopotrivă în merit și în număr. Să o chemăm încă pe Preasfânta Maică a lui Dumnezeu, pe Fecioara Maria Neprihănită, care, prin preaputernica Sa mijlocire la Dumnezeu, dobândește ceea ce cere și nu poate fi înșelată; împreună să chemăm pe Principele Apostolilor, Petru, și cu el pe Coapostolul său Pavel și pe toți Sfinții Cerului, pentru ca, prin intervenția rugăciunilor lor, Preaînduratul Domn să îndepărteze de la popoarele credincioase pedepsele mâniei Sale; și tuturor celor ce se mărturisesc creștini să le dăruiască, cu bunăvoință, prin harul Său, să lepede tot ceea ce este potrivnic acestui nume de creștin și să urmeze tot ceea ce i se cuvine.

În sfârșit, Venerabili Frați, primiți, ca mărturie a simțămintelor Noastre pline de afecțiune către voi, Binecuvântarea Apostolică pe care, din adâncul inimii, o dăm vouă, clericilor și laicilor credincioși încredințați veghei voastre.

Dat la Napoli, în Villa di Portici, la 8 decembrie 1849, al patrulea an al Pontificatului Nostru.

Papa Pius al IX-lea
ALOCUȚIUNE

IAMDUDUM CERNIMUS

Venerabili Frați.

De mult timp vedem, Venerabili Frați, de ce jalnic conflict este zguduită societatea civilă, mai ales în aceste nefericite timpuri ale noastre, prin războiul aprins între adevăr și eroare, virtute și viciu, lumină și întuneric. Într-adevăr, unii, de o parte, susțin anumite maxime ale civilizației moderne, cum o numesc ei; iar alții, de cealaltă parte, apără drepturile dreptății și ale preasfintei noastre Religii. Cei dintâi cer ca Pontiful Roman să se împace și să se reconcilieze cu Progresul, cu Liberalismul, cum spun ei, și cu civilizația de astăzi. Ceilalți cer pe drept ca să fie păstrate neatinse și întregi principiile imobile și neclintite ale dreptății veșnice și să fie păstrată nevătămată virtutea mântuitoare a Religiei noastre divine, care răspândește slava lui Dumnezeu, oferă leac potrivit atâtor rele ce apasă asupra neamului omenesc și este singura și adevărata normă prin care fiii oamenilor, după ce au fost formați în orice virtute în această viață muritoare, sunt conduși la limanul fericirii veșnice.

Dar susținătorii civilizației de astăzi nu consimt la această deosebire, întrucât se proclamă adevărați și sinceri prieteni ai Religiei. Lor, desigur, am voi să le dăm crezare, dacă faptele cele mai triste, care stau sub ochii tuturor, nu ar arăta pe deplin contrariul. Căci una singură este pe tot pământul adevărata și sfânta Religie, întemeiată și instituită de Însuși Cristos, Domnul nostru; ea, mamă roditoare și hrănitoare a oricărei virtuți, alungătoare a viciilor, eliberatoare a sufletelor, călăuzitoare spre adevărata fericire, se numește Catolică, Apostolică, Romană. Ce trebuie apoi să se gândească despre cei care trăiesc în afara acestei arce a mântuirii, am declarat deja altădată în Alocuțiunea noastră consistorială din 9 decembrie 1854; aici întărim aceeași doctrină. Așadar, îi întrebăm pe cei care ne îndeamnă să întindem mâna prietenească civilizației de astăzi dacă faptele sunt de așa natură încât să-l poată îndemna pe Vicarul lui Cristos pe pământ, stabilit în mod supranatural de Cristos Însuși pentru a apăra curăția doctrinei Sale cerești și pentru a păstori mieii și oile Sale, întărindu-i pe unii și pe alții în ea; îi întrebăm dacă faptele îl pot îndemna, fără o greșeală extrem de gravă a conștiinței și fără un scandal maxim pentru toți cei buni, să se asocieze cu sus-numita civilizație de astăzi, prin a cărei lucrare se produc rele atât de mari și niciodată îndeajuns deplânse, se promulgă atâtea opinii oribile și atâtea erori și principii false, cu totul opuse Religiei catolice și doctrinei sale. Și nimeni nu ignoră cum, printre aceste fapte, trebuie numărată distrugerea totală a însăși convențiilor solemne, încheiate în mod formal între acest Scaun Apostolic și suveranii regali, așa cum s-a

întâmplat în ultima vreme la Napoli. Pentru aceasta, Noi, în acest prea larg Consistoriu al vostru, cu toată puterea spiritului nostru ne plângem, Venerabili Frați, și protestăm în cel mai înalt grad, în același mod în care, cu alte ocazii, am protestat împotriva unor asemenea atentate și încălcări.

Această civilizație modernă, apoi, în timp ce favorizează orice cult acatolic și îi admite chiar pe necredincioși la funcții publice și deschide copiilor lor școlile catolice, se înfurie împotriva Ordinelor religioase, împotriva Institutelor întemeiate pentru educarea catolică a tineretului, împotriva foarte multor clerici de orice rang, chiar învestiți cu cea mai înaltă demnitate, nu puțini dintre ei ducând viață jalnică fie în nesiguranța exilului, fie în închisoare, și chiar împotriva unor ilustre persoane laice care, legate de Noi și de acest Sfânt Scaun, apără cu tărie cauza Religiei și a dreptății. Această civilizație, în timp ce acordă subvenții persoanelor și institutelor acatolice, jefuiește Biserica de posesiunile sale pe deplin drepte și folosește orice sfat și orice mijloc pentru a diminua eficacitatea mântuitoare a aceleiași Biserici. Mai mult, în timp ce acordă deplină libertate oricărei scrieri și oricărui discurs care se opune Bisericii și tuturor celor care îi sunt atașați din inimă și, în timp ce încurajează, hrănește și ațâță desfrâul, în același timp se arată absolut precaută și moderată în a mustra metoda uneori violentă și inumană care se folosește împotriva celor ce publică scrieri foarte bune și, în a pedepsi, exercită toată asprimea, dacă socotește că aceștia ar fi depășit fie și puțin hotarele moderației.

Ar putea oare Pontiful Roman să întindă mâna prietenească unei asemenea civilizații și, cu ea, să încheie din inimă pacte și alianțe? Să se redea lucrurilor numele lor proprii, iar acest Sfânt Scaun va fi întotdeauna în deplină concordanță cu sine însuși. Căci el a fost întotdeauna apărător și susținător al adevăratei civilizații; iar monumentele istoriei atestă și dovedesc cu cea mai mare elocvență că, în toate timpurile, acest Sfânt Scaun a adus mereu și pretutindeni, chiar și între cele mai îndepărtate și barbare neamuri, adevărata și sincera umanitate a moravurilor, înțelepciunea și disciplina. Dar dacă se voiește a se defini cu numele de civilizație un sistem construit anume pentru a slăbi și poate chiar pentru a distruge Biserica lui Cristos, cu siguranță acest Sfânt Scaun și Pontiful Roman nu se vor putea niciodată adapta unei asemenea civilizații. Căci, după cum spune cu multă înțelepciune Apostolul: „Ce legătură poate fi între dreptate și nelegiuire? Sau ce comuniune între lumină și întuneric? Și, prin urmare, ce înțelegere între Cristos și Belial?" (2 Cor 6,14-15).

Cu ce bună-credință, așadar, tulburătorii și susținătorii sedițiilor ridică glasul exagerând eforturile zadarnice făcute de ei pentru a se reconcilia cu Pontiful Roman? Din moment ce acesta își trage toată puterea din principiile dreptății veșnice, cum ar putea vreodată să le abandoneze, pentru ca astfel să se slăbească preasfânta credință, iar Italia să ajungă în primejdia de a pierde cea mai mare strălucire a sa și gloria de care a strălucit timp de nouăsprezece secole, prin faptul că posedă centrul și scaunul adevărului catolic? Nici nu se poate obiecta

că acest Sfânt Scaun Apostolic, în lucrurile privitoare la Principatul civil, ar fi astupat urechile cererilor celor care arătau că doresc o administrație mai liberă. Trecând sub tăcere exemple vechi, vom vorbi despre aceste timpuri nefericite. Când Italia a avut instituții mai libere de la principii săi legitimi, Noi, cu suflet părintesc, am chemat o parte dintre fiii noștri la administrația civilă a Statului Pontifical și am acordat concesii potrivite, rânduite însă cu măsuri cuvenite de prudență, pentru ca darul oferit cu inimă părintească să nu fie otrăvit de lucrarea celor răi. Dar ce s-a întâmplat? O libertate fără frâu a pus stăpânire pe nevinovatele noastre concesii, iar pragul însuși al Aulei, unde se adunaseră miniștrii publici și deputații, a fost stropit cu sânge, și mâna nelegiuită s-a ridicat sacrileg împotriva celui care acordase beneficiul. Iar dacă, în timpuri mai recente, ne-au fost date sfaturi cu privire la administrația civilă, voi nu ignorați, Venerabili Frați, că ele au fost primite de Noi, cu excepția însă și respingerea acelora care nu priveau administrația civilă, ci aveau drept scop să ne facă să consimțim la partea deja consumată a spoliării noastre. Dar nu este necesar să vorbim despre sfaturile bine primite, nici despre promisiunile noastre sincere de a le împlini, întrucât chiar eroii uzurpării au afirmat cu glas tare că ei nu voiau reforme, ci răzvrătire deplină și rupere totală cu Principele legitim. Aceștia au fost autorii și capii acestui atentat extrem de grav, care au umplut totul de strigătele lor, nu poporul; astfel încât despre ei se poate spune ceea ce Venerabilul Beda spunea despre farisei și cărturari: „Aceste

lucruri le susțineau în mod fals nu unii din popor, ci fariseii și cărturarii, după cum mărturisesc Evangheliștii".

Dar lupta care se poartă împotriva Pontificatului Roman nu tinde numai să lipsească acest Sfânt Scaun și pe Pontiful Roman de orice Principat civil, ci caută și să slăbească și, dacă ar fi cu putință, să înlăture cu totul orice eficacitate mântuitoare a Religiei Catolice; și, prin urmare, însăși lucrarea lui Dumnezeu, rodul răscumpărării, și acea preasfântă credință care este cea mai prețioasă moștenire ce ne-a venit din jertfa negrăită săvârșită pe Golgota. Iar că lucrul stă astfel se vede mai mult decât limpede din faptele deja amintite și din ceea ce vedem în fiecare zi. Căci câte dieceze sunt în Italia care, prin piedici puse, sunt lipsite de episcopii lor, cu aplauzele susținătorilor civilizației moderne, care lasă atâtea popoare creștine fără păstori și pun mâna pe bunurile lor pentru a le întrebuința și la scopuri rele! Câți episcopi în exil! Câți – o spunem cu o durere de negrăit a sufletului nostru – câți apostați care, vorbind nu în numele lui Dumnezeu, ci al Satanei, și încrezându-se în impunitatea ce le este acordată de un sistem fatal de guvernare, tulbură conștiințele, îi împing pe cei slabi la prevaricare, îi întăresc pe cei căzuți jalnic în orice doctrină dintre cele mai josnice și caută să sfâșie haina lui Cristos, nefiindu-le teamă să propună întemeieri de Biserici naționale, cum le numesc ei, și alte asemenea impietăți! Iar acum, după ce au insultat astfel Religia, pe care ipocrit o invită să se acordeze cu civilizația de astăzi, nu se îndoiesc să ne convingă și pe Noi, cu aceeași ipocrizie, să ne reconciliem cu

Italia. Adică: în timp ce, aproape lipsiți de orice Principat civil al nostru, purtăm poverile extrem de grele ale Pontificatului și ale Principatului cu ajutorul daniilor pioase ale fiilor Bisericii catolice, trimise nouă zilnic cu cea mai mare iubire; în timp ce suntem făcuți în mod gratuit ținta invidiei și a urii prin lucrarea acelorași care cer concilierea noastră, ei ar vrea ca noi să declarăm în mod formal că cedăm în proprietate liberă uzurpatorilor provinciile Statului nostru Pontifical. Printr-o asemenea cerere extrem de îndrăzneață și nemaiauzită ar voi ca acest Scaun Apostolic, care a fost întotdeauna și va fi bastionul adevărului și al dreptății, să sancționeze că lucrul răpit pe nedrept și cu violență poate fi posedat liniștit și onest de agresorul nelegiuit; și astfel să se stabilească principiul fals că nedreptatea fericită a faptului nu aduce niciun prejudiciu sfinteniei dreptului. O asemenea cerere contrazice și acele cuvinte solemne prin care, într-un mare și ilustru Senat, s-a declarat de curând că „Pontiful Roman este reprezentantul forței morale principale în societatea umană". De unde urmează că El nu poate nicidecum consimți la o asemenea spoliere vandalică, fără a viola fundamentul acelei discipline morale a cărei primă formă și exemplar este recunoscut a fi El însuși.

Așadar, cine acum, fie amăgit de eroare, fie tremurând de frică, voiește să dea sfaturi potrivite dorințelor nedrepte ale tulburătorilor societății civile, bine este să se convingă, mai ales în aceste timpuri, că aceștia nu vor fi niciodată mulțumiți decât atunci când vor vedea înlăturat orice principiu al

autorității, orice frâu al Religiei, orice regulă a dreptului și a dreptății. Acești răsturnători au izbutit deja, spre marele rău al societății civile, prin cuvântările și prin scrierile lor, să strice mințile omenești, să slăbească simțul moral și să înlăture groaza de nedreptate; acum se silesc să-i convingă pe toți că dreptul invocat de cei cinstiți nu este altceva decât o dorință nedreaptă vrednică de dispreț. Vai! Cu adevărat „pământul plânge și se veștejește și slăbește; se veștejește lumea, se veștejesc cei mai aleși ai poporului pământului; pământul este întinat de locuitorii săi, care au călcat legile, au schimbat dreptul, au rupt legământul veșnic" (Is 24,4-5).

Dar, în mijlocul atâtor întunecimi de tenebre, în care Dumnezeu, prin nepătrunsul Său judecat, îngăduie ca popoarele să fie cufundate, Noi ne punem toată nădejdea și încrederea în Însuși preamilostivul Părinte al îndurărilor și Dumnezeul a toată mângâierea, Care ne mângâie în toată strâmtorarea noastră. Căci El, Care pune în voi, Venerabili Frați, duhul concordiei și al unanimității, și îl va pune tot mai mult în fiecare zi, pentru ca, strâns și în deplină unire cu Noi, să fiți gata împreună cu Noi a îndura acea soartă care, prin tainicul sfat al providenței Sale, este rânduită fiecăruia dintre noi; El, Care, prin legătura iubirii, îi unește între ei și cu acest centru al adevărului catolic pe Episcopii lumii, care îi învață pe credincioși doctrina adevărurilor evanghelice și le arată, în mijlocul atâtor tenebre, calea sigură, vestind popoarelor, cu virtutea prudenței, cuvinte preasfinte; El răspândește peste toate popoarele catolice duhul rugăciunii, iar acatolicilor le

insuflă un simț al echității, prin care ei dau evenimentelor moderne o judecată dreaptă. Iar acest atât de minunat consens de rugăciuni în toată lumea catolică și aceste atât de unanime mărturii de iubire către Noi, arătate în atâtea și atât de felurite chipuri (lucru ce nu se întâlnește atât de lesne în timpurile trecute), dovedesc cu cea mai mare limpezime că oamenilor bine intenționați le este, în orice împrejurare, cu totul necesar să se întoarcă spre acest Scaun al fericitului Principe al Apostolilor, lumină a lumii, care, ca învățătoare a adevărului și vestitoare a mântuirii, a învățat întotdeauna și până la sfârșitul veacurilor nu va înceta niciodată să învețe legile dreptății veșnice.

Este apoi atât de departe de adevăr că popoarele Italiei s-ar fi abținut de la asemenea luminoase mărturii ale iubirii lor filiale și ale evlavioasei lor supuneri față de acest Scaun Apostolic, încât, dimpotrivă, dintre ei multe sute de mii de persoane ne-au îndreptat scrisori pline de dragoste, nu cu intenția de a ne cere acea reconciliere proclamată de cei vicleni, despre care am vorbit mai sus, ci, mai curând, pentru a deplânge cu glas înalt necazurile noastre, pedepsele noastre, întristările noastre, și pentru a-și întări față de Noi afecțiunea, și pentru a detesta în toate chipurile nelegiuita și sacrilega spoliere a Principatului nostru civil și a acestui Scaun Apostolic.

Așadar, stând astfel lucrurile, înainte de a pune capăt cuvântării noastre, declarăm înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, în chip limpede și solemn, că nu există nicidecum vreo rațiune pentru care Noi să trebuiască să ne împăcăm cu

oricine. Și, deoarece Noi, deși nevrednici, ținem pe pământ locul Celui care s-a rugat pentru răstignitorii Săi și a cerut iertare pentru ei, simțim bine că se cuvine să iertăm pe aceia care ne-au ofensat și să ne rugăm pentru ei, ca, prin ajutorul harului dumnezeiesc, să se convertească și să se învrednicească de binecuvântarea Celui care, aici jos, ține locul lui Cristos Însuși. Bucuros, așadar, ne rugăm pentru ei și, îndată ce se vor fi căit, suntem gata să-i iertăm și să-i binecuvântăm. Între timp însă nu putem rămâne nepăsători, ca și cum nu ne-ar îngriji calamitățile omenești; nici nu putem să nu ne mișcăm cu putere și să nu ne întristăm și să socotim ca ale noastre pagubele cele mai mari și relele făcute pe nedrept celor ce suferă prigoniri pentru dreptate. De aceea, în timp ce suntem măcinați de o durere lăuntrică și înălțăm rugăciuni fierbinți către Dumnezeu, nu omitem a împlini prea greaua datorie a supremului nostru Apostolat: de a vorbi, de a învăța, de a condamna tot ceea ce Dumnezeu și Biserica Sa învață și condamnă, pentru ca astfel să ne sfârșim alergarea și slujirea cuvântului pe care am primit-o de la Domnul Isus, spre a mărturisi Evanghelia harului lui Dumnezeu.

Așadar, dacă ni se cer lucruri nedrepte, nu le putem face; iar dacă se cere iertare, cu bunăvoință și de bună seamă, după cum am spus mai sus, o acordăm. Dar, pentru ca un asemenea cuvânt de iertare să fie rostit de Noi în chipul ce se cuvine sfinției demnității noastre pontificale, ne plecăm genunchii înaintea lui Dumnezeu și, îmbrățișând semnul triumfător al răscumpărării noastre, Îl rugăm cu cea mai adâncă smerenie pe

Isus Cristos să ne umple de aceeași Sa iubire, ca să iertăm întocmai după felul în care El a iertat pe vrăjmașii Săi, înainte de a-Și da preasfântul Său duh în mâinile veșnicului Său Părinte. Și de la El cerem stăruitor ca, după iertarea dată de El, precum, printre întunecimile dese ce acopereau pământul, s-a făcut lumină în mințile vrăjmașilor Săi, care, căindu-se de fapta groaznică, se întorceau bătându-și pieptul, tot astfel El, în această mare negură a veacului nostru, să binevoiască a revărsa din comorile neîmpuținate ale milostivirii Sale nesfârșite darurile harului Său ceresc și biruitor, astfel încât toți cei rătăciți să se întoarcă la unica Sa turmă.

Iar oricare ar fi viitoarele și nepătrunsele planuri ale divinei providențe, ne rugăm lui Isus Cristos, în numele Bisericii Sale, ca El Însuși să judece cauza Vicarului Său, care este cauza Bisericii Sale, și să binevoiască a apăra această cauză de atacurile vrăjmașilor ei și a o încununa și a o spori cu biruință glorioasă. Îl rugăm, de asemenea, să binevoiască a reda societății tulburate ordinea și liniștea și a dărui mult dorita pace, cu acel triumf al dreptății pe care numai de la El îl așteptăm. Căci, în atâta tulburare a Europei și a întregului pământ, și chiar a celor ce împlinesc greaua sarcină de a cârmui soarta popoarelor, numai Dumnezeu este cu noi și pentru noi poate lupta: „Judecă-ne, o Dumnezeule, și deosebește pricina noastră de neamul cel neînsuflețit de sfințenie; dăruiește, Doamne, pace zilelor noastre, căci nu este nimeni altul care să lupte pentru noi, decât numai Tu, Dumnezeul nostru”.

18 martie 1861

PIUS, PAPĂ AL IX-LEA
LITERE APOSTOLICE

QUANTA CURA

Către venerabilii frați patriarhi,
primate, arhiepiscopi și episcopi ai
tuturor locurilor,
aflați în har și comuniune cu
Scaunul Apostolic

Venerabili fraţi,
Sănătate şi Binecuvântare Apostolică

Câtă grijă şi câtă veghe pastorală Predecesorii Noştri, Pontifii Romani, împlinind slujirea şi misiunea ce le-a fost încredinţată de Însuşi Cristos Domnul, în persoana Preafericitului Apostol Petru, Căpetenia Apostolilor, aceea de a paşte mieii şi oile, nu au încetat niciodată să hrănească cu osârdie întreaga turmă a Domnului cu cuvintele credinţei şi să o îmbibe cu doctrina mântuitoare, ferind-o de păşunile otrăvite, este lucru cunoscut şi pe deplin dovedit pentru toţi, dar mai ales pentru voi, Venerabili Fraţi. Şi într-adevăr, aceiaşi Predecesori ai Noştri, apărători şi păzitori ai religiei catolice augustissime, ai adevărului şi ai dreptăţii, având cea mai mare grijă pentru mântuirea sufletelor, n-au avut niciodată nimic mai presus decât să descopere şi să condamne, prin preaînţeleptele lor Scrisori şi Constituţii, toate ereziile şi erorile care, potrivnice fiind Credinţei noastre dumnezeieşti, doctrinei Bisericii Catolice, cinstei moravurilor şi mântuirii veşnice a oamenilor, au stârnit adesea furtuni cumplite şi au

pricinuit nenorociri jalnice atât în ordinea creștină, cât și în cea civilă. De aceea, aceiași Predecesori ai Noștri au stat necontenit împotriva uneltirilor nelegiuite ale oamenilor fărădelege, care, spumegând asemenea valurilor furioase ale mării, promiteau libertatea, deși erau robi ai stricăciunii, și care, prin opiniile lor amăgitoare și prin scrieri dintre cele mai vătămătoare, s-au străduit să zdruncine temeliile religiei catolice și ale societății civile, să îndepărteze orice virtute și dreptate, să pervertească mințile și sufletele tuturor și să abată de la dreapta disciplină a moravurilor pe cei neprevăzători, mai ales pe tineretul neștiutor, să-l corupă în chip jalnic, să-l prindă în lațurile rătăcirii și, în cele din urmă, să-l smulgă din sânul Bisericii Catolice.

Iar acum, precum vă este bine cunoscut, Venerabili Frați, abia ce, printr-un plan tainic al providenței dumnezeiești și nicidecum prin vreun merit al Nostru, am fost ridicați pe acest Scaun al lui Petru, când, văzând cu cea mai adâncă durere a sufletului Nostru cumplita furtună stârnită de atâtea opinii strâmbe și daunele foarte grele și niciodată îndeajuns de plânse care se revarsă asupra poporului creștin din atâtea erori, urmând, potrivit slujirii Noastre apostolice, urmele strălucite ale Predecesorilor Noștri, ne-am ridicat glasul și, prin mai multe Scrisori enciclice date publicității și prin Alocuțiuni rostite în Consistoriu, precum și prin alte Litere apostolice, am condamnat principalele erori ale acestui timp al Nostru atât de trist, am trezit înalta voastră vigilență episcopală și i-am avertizat și îndemnat din nou și din nou pe toți fiii prea iubiți

Nouă ai Bisericii Catolice să se îngrozească și să se ferească cu totul de molipsirea unei asemenea ciume cumplite. Și mai ales prin prima Noastră Scrisoare enciclică, scrisă vouă la 9 noiembrie 1846, precum și prin cele două Alocuțiuni, dintre care una a fost rostită de Noi în Consistoriu la 9 decembrie 1854, iar cealaltă la 9 iunie 1862, am condamnat acele monstruoase năluciri ale opiniilor care domnesc cu precădere în această epocă, cu cea mai mare pagubă a sufletelor și în dauna însăși a societății civile, care sunt nu numai cu totul potrivnice Bisericii Catolice, doctrinei sale mântuitoare și drepturilor sale venerabile, ci și legii naturale veșnice, sădită de Dumnezeu în inimile tuturor, și dreptei rațiuni, și din care își au obârșia aproape toate celelalte erori.

Deși nu am încetat să proscriem și să respingem adesea aceste erori dintre cele mai grave, totuși cauza Bisericii Catolice, mântuirea sufletelor încredințată Nouă de Dumnezeu și binele însuși al societății omenești cer în chip imperios să reînnoim grija voastră pastorală pentru a nimici și alte opinii strâmbe care izvorăsc din aceleași erori, ca din niște izvoare. Aceste opinii false și perverse sunt cu atât mai vrednice de osândă cu cât urmăresc mai ales să împiedice și să îndepărteze acea putere mântuitoare pe care Biserica Catolică, prin instituirea și porunca dumnezeiescului său Autor, trebuie să o exercite în deplină libertate până la sfârșitul veacurilor, nu mai puțin față de fiecare om în parte decât față de națiuni, popoare și de principii lor supremi, și să desființeze acea legătură de sfat și acea armonie dintre Preoție și Imperiu, care s-a dovedit

întotdeauna fericită și mântuitoare atât pentru ordinea sacră, cât și pentru cea civilă. Căci bine cunoașteți, Venerabili Frați, că în vremea de față nu lipsesc cei care, aplicând societății civile principiul nelegiuit și absurd al naturalismului, cum îl numesc, îndrăznesc să învețe că „cea mai bună rânduială a societății publice și progresul civil cer în mod absolut ca societatea omenească să fie constituită și guvernată fără a se ține seama de religie, ca și cum aceasta n-ar exista, sau cel puțin fără a se face vreo deosebire între religia adevărată și cele false". Și, împotriva doctrinei Sfintei Scripturi, a Bisericii și a sfinților Părinți, nu se tem să afirme că „cea mai bună stare a societății este aceea în care puterii politice nu i se recunoaște îndatorirea de a-i constrânge prin pedepse stabilite pe violatorii religiei catolice, decât în măsura în care o cere pacea publică".

Din această concepție cu totul falsă despre cârmuirea societății, ei nu se tem să favorizeze acea opinie greșită, extrem de nimicitoare pentru Biserica Catolică și pentru mântuirea sufletelor, numită de fericită amintire Predecesorul Nostru Grigore al XVI-lea un „delir", și anume că „libertatea conștiinței și a cultului este un drept propriu fiecărui om, care trebuie proclamat și afirmat prin lege în orice societate bine întocmită, și că cetățenii au dreptul la o libertate deplină, care nu trebuie îngrădită de nicio autoritate, nici ecleziastică, nici civilă, prin care să poată manifesta și declara în mod public, fie prin cuvânt, fie prin tipar, fie prin orice alt mijloc, orice concepții ar avea". Iar afirmând acestea cu ușurință, nu cugetă

și nu iau în seamă că propovăduiesc „libertatea pierzaniei" și că, dacă „este îngăduit ca în toate lucrurile să se dispute liber prin convingeri omenești, nu vor lipsi niciodată cei care să îndrăznească a se ridica împotriva adevărului și să se încreadă în vorbăria înțelepciunii omenești, deși credința și înțelepciunea creștină cunosc, din însăși instituirea Domnului nostru Isus Cristos, cât de mult trebuie evitată această vanitate dintre cele mai vătămătoare".

Și deoarece, acolo unde religia a fost îndepărtată din societatea civilă, iar doctrina și autoritatea revelației dumnezeiești au fost respinse, însăși noțiunea autentică de dreptate și de drept omenesc este întunecată și pierdută, iar în locul adevăratei dreptăți și al dreptului legitim este pusă forța materială, de aici se vede limpede de ce unii, nesocotind cu totul principiile cele mai sigure ale rațiunii sănătoase și lăsându-le deoparte, îndrăznesc să proclame că „voința poporului, manifestată prin ceea ce numesc opinia publică sau prin alt mijloc, constituie legea supremă, dezlegată de orice drept divin și omenesc, și că, în ordinea politică, faptele împlinite au, prin însăși împlinirea lor, putere de drept". Dar cine nu vede și nu înțelege limpede că o societate a oamenilor, dezlegată de legăturile religiei și ale adevăratei dreptăți, nu poate avea cu adevărat niciun alt scop decât acela de a dobândi și a aduna bogății și nu poate urma în faptele sale nicio altă lege decât pofta nestăpânită a sufletului de a sluji propriilor plăceri și interese? De aceea, oameni de acest fel urmăresc cu ură amară Familiile Religioase, deși acestea au merite de seamă față de

cauza creștină, civilă și literară, și flecăresc spunând că ele nu au nicio rațiune legitimă de a exista, aplaudând astfel închipuirile ereticilor. Căci, precum învăța cu multă înțelepciune Predecesorul Nostru de fericită amintire Pius al VI-lea, „desființarea Ordinelor călugărești vatămă starea profesiunii publice a sfaturilor evanghelice, vatămă un mod de viață recomandat în Biserică drept conform cu doctrina apostolică, vatămă chiar pe ilustrii Fondatori pe care îi venerăm pe altare, care n-au întemeiat aceste societăți decât inspirați de Dumnezeu".

Mai mult, ei afirmă cu impietate că trebuie luată de la cetățeni Bisericii facultatea „de a putea face în mod public milostenii din caritate creștină" și că trebuie desființată legea „prin care, în anumite zile, lucrările servile sunt interzise din pricina cultului lui Dumnezeu", invocând în chip mincinos că această facultate și această lege se împotrivesc principiilor celei mai bune economii publice. Și, nemulțumiți să îndepărteze religia din societatea publică, vor să alunge religia însăși și din familiile private. Astfel, învățând și mărturisind eroarea cea mai funestă a comunismului și socialismului, ei susțin că „societatea domestică sau familia își ia întreaga rațiune de a exista numai din dreptul civil și că, prin urmare, din legea civilă purced și de ea depind toate drepturile părinților asupra copiilor, mai ales dreptul de a se îngriji de instruirea și educarea lor". Prin aceste opinii și uneltiri nelegiuite, acești oameni foarte înșelători urmăresc mai ales să fie înlăturată cu totul din instruirea și educația tineretului doctrina și puterea

mântuitoare a Bisericii Catolice, iar sufletele fragede și ușor de modelat ale tinerilor să fie infectate și pervertite în chip jalnic de tot felul de erori și vicii. Într-adevăr, toți cei care au încercat să tulbure atât ordinea sacră, cât și pe cea publică, să răstoarne rânduiala dreaptă a societății și să nimicească toate drepturile divine și omenești, și-au îndreptat întotdeauna toate planurile nelegiuite, străduințele și munca lor spre a amăgi și a corupe mai ales tineretul lipsit de prevedere, după cum am arătat mai sus, și și-au pus toată speranța în coruperea acestuia. De aceea, nu încetează niciodată să hărțuiască în chipuri dintre cele mai infame atât clerul secular, cât și pe cel regulat, din care, după cum mărturisesc în chip strălucit cele mai sigure monumente ale istoriei, au izvorât atâtea mari binefaceri pentru societatea creștină, civilă și literară, și să proclame că însuși clerul, „fiind, chipurile, dușman adevăratului și folositorului progres al științei și civilizației, trebuie îndepărtat de orice grijă și îndatorire privind instruirea și educarea tineretului".

Însă alții, reînnoind învățăturile străbune și de atâtea ori condamnate ale inovatorilor, îndrăznesc, cu o nerușinare deosebită, să supună arbitrariului autorității civile autoritatea supremă a Bisericii și a acestui Scaun Apostolic, dăruită ei de Cristos Domnul, și să tăgăduiască toate drepturile aceleiași Biserici și ale acestui Scaun în ceea ce privește ordinea exterioară. Căci nu le este nicidecum rușine să afirme că „legile Bisericii nu obligă în conștiință decât atunci când sunt promulgate de puterea civilă; că actele și decretele Pontifilor

Romani privitoare la religie și la Biserică au nevoie de sancțiunea și aprobarea sau, cel puțin, de asentimentul puterii civile; că constituțiile apostolice, prin care sunt condamnate societățile clandestine, fie că se cere, fie că nu se cere în ele jurământul de păstrare a secretului, iar adepții și susținătorii lor sunt loviți de anatema, nu au nicio putere în acele regiuni ale lumii unde asemenea asociații sunt tolerate de guvernarea civilă; că excomunicarea rostită de Conciliul din Trento și de Pontifii Romani împotriva celor care invadează și uzurpă drepturile și posesiunile Bisericii se întemeiază pe o confuzie între ordinea spirituală și ordinea civilă și politică, urmărind numai un bine lumesc; că Biserica nu trebuie să hotărască nimic care să poată obliga conștiințele credincioșilor în ceea ce privește folosirea bunurilor temporale; că Bisericii nu îi revine dreptul de a-i constrânge pe cei ce încalcă legile sale prin pedepse temporale; că este conform principiilor Sfintei Teologii și ale dreptului public ca proprietatea bunurilor deținute de Biserică, de familiile religioase și de alte locuri pioase să fie revendicată și însușită de guvernarea civilă". Și nu se rușinează să profeseze în mod deschis și public maxima și principiul ereticilor, din care izvorăsc atâtea păreri strâmbe și erori. Ei afirmă anume că „puterea ecleziastică nu este, prin drept divin, distinctă și independentă de puterea civilă și că o asemenea distincție și independență nu pot fi păstrate fără ca Biserica să invadeze și să uzurpe drepturile esențiale ale puterii civile". Nici nu putem trece sub tăcere îndrăzneala acelora care, nesuferind doctrina sănătoasă, susțin că „acelor judecăți și decrete ale Scaunului Apostolic al căror obiect este declarat a

privi binele general al Bisericii, drepturile și disciplina sa, atâta timp cât nu ating dogmele credinței și ale moravurilor, li se poate refuza asentimentul și ascultarea fără păcat și fără vreo pierdere a profesiunii catolice". Cât de mult se împotrivește aceasta dogmei catolice a puterii depline, conferite în mod dumnezeiesc de Însuși Cristos Domnul Pontifului Roman de a paște, de a cârmui și de a guverna întreaga Biserică, nu este nimeni care să nu vadă și să nu înțeleagă limpede și deschis.

Într-o atât de mare pervertire a opiniilor strâmbe, Noi, aducându-ne aminte de datoria Noastră apostolică și fiind cu totul preocupați de preasfânta noastră religie, de doctrina sănătoasă, de mântuirea sufletelor încredințată Nouă de Dumnezeu și de binele însuși al societății omenești, am socotit potrivit să ridicăm din nou glasul Nostru apostolic. De aceea, prin autoritatea Noastră apostolică, respingem, proscriem și condamnăm toate și fiecare dintre opiniile și doctrinele strâmbe amintite în mod deosebit în aceste Litere și voim și poruncim ca ele să fie ținute de către toți fiii Bisericii Catolice drept respinse, proscrise și condamnate.

În afară de acestea, știți prea bine, Venerabili Frați, că în aceste vremuri toți urâtorii adevărului și ai dreptății și cei mai înverșunați dușmani ai religiei noastre, prin cărți, broșuri și ziare otrăvitoare răspândite în toată lumea, amăgesc popoarele și răspândesc cu rea-credință tot felul de alte doctrine nelegiuite. Nu ignorați nici faptul că, și în această epocă a noastră, se găsesc unii care, mișcați și împinși de duhul Satanei, au ajuns la o asemenea impietate încât nu se tem să-L

tăgăduiască pe Domnul nostru Isus Cristos, Stăpânul tuturor, și să-I atace cu îndrăzneală sacrilegă dumnezeirea. Aici însă nu putem decât să vă ridicăm cu cele mai mari și meritate laude, Venerabili Frați, pe voi care nu ați omis nicidecum să înălțați cu tot zelul glasul vostru episcopal împotriva unei asemenea impietăți.

De aceea, prin aceste Litere ale Noastre vă adresăm din nou cu toată dragostea cuvântul Nostru vouă, care, chemați fiind să luați parte la grija Noastră, ne sunteți, în mijlocul celor mai mari amărăciuni ale Noastre, mângâiere, bucurie și alinare, pentru religia și pietatea exemplară pe care le arătați, precum și pentru acel minunat devotament, credință și supunere prin care, într-o deplină unire de suflete, sunteți legați de Noi și de acest Scaun Apostolic și vă străduiți să împliniți cu tărie și cu sârguință gravul vostru minister episcopal. Căci de la zelul vostru pastoral ales așteptăm ca, luând sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, și întăriți fiind în harul Domnului nostru Isus Cristos, să voiți, prin strădanii reînnoite, a purta zilnic o grijă tot mai mare ca credincioșii încredințați păstoririi voastre „să se ferească de ierburile vătămătoare, pe care Isus Cristos nu le cultivă, pentru că nu sunt sădirea Tatălui". Și nu încetați a insufla acelorași credincioși că toată adevărata fericire a oamenilor izvorăște din augustea noastră religie, din doctrina și din practica ei, și că fericit este poporul al cărui Domn este Dumnezeul său. Învățați că „împărățiile se sprijină pe temelia credinței catolice" și că nimic nu este atât de nimicitor, atât de primejdios pentru cădere, atât de expus

tuturor pericolelor, dacă, socotind că ne este de ajuns numai ceea ce am primit la naștere, adică liberul arbitru, nu mai cerem nimic de la Domnul, uitând astfel de Autorul nostru și lepădând puterea Lui pentru a ne arăta liberi. Și să nu omiteți a învăța că puterea regească a fost rânduită nu numai pentru cârmuirea lumii, ci mai ales pentru apărarea Bisericii, și că nimic nu poate fi mai folositor și mai slăvit pentru principii și regii cetăților decât, după cum scria preaînțeleptul și preaînfricatul nostru Predecesor, Sfântul Felix, către împăratul Zenon, „să lase Biserica Catolică să se folosească de legile sale și să nu îngăduie nimănui să se împotrivească libertății ei... Căci este sigur că aceasta este mântuitoare pentru treburile lor, ca, atunci când este vorba de cele ale lui Dumnezeu, potrivit rânduielii Lui, voința regească să caute a se supune preoților lui Cristos, nu a-i preceda".

Dar, dacă întotdeauna, Venerabili Frați, cu atât mai mult acum, în mijlocul atâtor calamități ale Bisericii și ale societății civile, într-o atât de mare conspirație a adversarilor împotriva cauzei catolice și a acestui Scaun Apostolic și într-o atât de mare grămadă de erori, este cu totul necesar să ne apropiem cu încredere de tronul harului, pentru a dobândi milă și a afla har spre ajutor la vreme potrivită. De aceea am socotit de cuviință să trezim pietatea tuturor credincioșilor, ca, împreună cu Noi și cu voi, să se roage neîncetat și să-L implore, cu rugăciuni foarte fierbinți și smerite, pe preaîndurătorul Părinte al luminilor și al milelor, și, în plinătatea credinței, să alerge pururea la Domnul nostru Isus Cristos, care ne-a răscumpărat

pentru Dumnezeu cu sângele Său, și să roage cu stăruință și necontenit Preadulcea Sa Inimă, jertfă a unei iubirii arzătoare față de noi, ca prin legăturile iubirii Sale să atragă toate la Sine și ca toți oamenii, aprinși de prea sfânta Sa iubire, să umble după Inima Sa, trăind vrednic înaintea lui Dumnezeu, plăcându-I întru toate și aducând rod în orice faptă bună. Iar deoarece, fără îndoială, rugăciunile oamenilor sunt mai plăcute lui Dumnezeu dacă aceștia se apropie de El cu sufletele curate de orice pată, am socotit potrivit să deschidem, prin liberalitate apostolică, credincioșilor lui Cristos comorile cerești ale Bisericii încredințate administrării Noastre, pentru ca aceiași credincioși, aprinși mai puternic de adevărata pietate și curățiți prin Sacramentul Pocăinței de petele păcatelor, să-și verse cu mai multă încredere rugăciunile către Dumnezeu și să dobândească mila și harul Său.

Așadar, prin aceste Litere, în virtutea autorității Noastre apostolice, acordăm tuturor credincioșilor din lumea catolică, de ambele sexe, o Indulgență Plenară, după modelul Jubileului, într-un interval de o singură lună, până la sfârșitul viitorului an 1865 și nu mai mult, interval ce urmează a fi stabilit de voi, Venerabili Frați, și de ceilalți Ordinari legitimi ai locurilor, în același mod și în aceeași formă în care am acordat-o la începutul supremului Nostru Pontificat prin Literele Noastre Apostolice date sub formă de Breve la 20 noiembrie 1846 și trimise întregului vostru ordin episcopal, care încep cu cuvintele „Arcano Divinæ Providentiæ consilio", și cu toate aceleași facultăți care au fost acordate de

Noi prin acele Litere. Voim însă să se păstreze toate cele prescrise în Literele amintite și să se excepteze cele pe care am declarat că trebuie exceptate. Și aceasta o acordăm, fără a se ține seama de orice dispoziții contrare, chiar vrednice de mențiune și derogare specială și individuală. Iar pentru ca orice îndoială și dificultate să fie îndepărtate, am poruncit ca un exemplar al acelorași Litere să vă fie trimis.

„Să-L rugăm, Venerabili Frați, din adâncul inimii și din toată mintea, pe Dumnezeu cel milostiv, căci El Însuși a adăugat spunând: «Mila Mea nu o voi îndepărta de la ei». Să cerem și vom primi; și dacă va fi întârziere și zăbavă în primire, pentru că am greșit greu, să batem, căci celui ce bate i se va deschide, dacă rugăciunile, suspinele și lacrimile noastre vor bate la ușă, asupra cărora trebuie să stăruim și să zăbovim, și dacă rugăciunea va fi într-un cuget... fiecare să se roage lui Dumnezeu nu numai pentru sine, ci pentru toți frații, așa cum Domnul ne-a învățat să ne rugăm" . Iar pentru ca Dumnezeu să asculte mai lesne rugăciunile și dorințele Noastre, ale voastre și ale tuturor credincioșilor, să apelăm cu toată încrederea la Preacurata și Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, Fecioara Maria, care a nimicit toate ereziile în întreaga lume și care, fiind Preaiubita Mamă a tuturor, „este cu totul plină de dulceață și de milă, se arată tuturor înduplecabilă, tuturor preaîndurătoare și se înduioșează cu o iubire foarte largă de toate nevoile" ; și, ca Regină stând de-a dreapta Unicului său Fiu, Domnul nostru Isus Cristos, îmbrăcată în veșmânt aurit și înconjurată de felurimi, nu este

nimic ce să nu poată dobândi de la El. Să cerem, de asemenea, mijlocirea Preafericitului Petru, Principele Apostolilor, și a coapostolului său Pavel, precum și a tuturor Sfinților din ceruri, care, deveniți prieteni ai lui Dumnezeu, au ajuns la împărățiile cerești și, încununați, stăpânesc palma biruinței și, siguri de nemurirea lor, sunt grijulii pentru mântuirea noastră.

În sfârșit, dorindu-vă din inimă belșugul tuturor darurilor cerești de la Dumnezeu, ca semn al deosebitei Noastre iubiri față de voi, vă împărtășim cu toată dragostea, vouă înșivă, Venerabili Frați, precum și tuturor clericilor și credincioșilor laici încredințați grijii voastre, Binecuvântarea Apostolică, izvorâtă din adâncul inimii Noastre.

Dat la Roma, la Sfântul Petru, în ziua a opta a lunii decembrie a anului 1864, al zecelea de la Definiția Dogmatică a Neprihănitei Zămisliri a Născătoarei de Dumnezeu, Fecioara Maria.

În anul al nouăsprezecelea al Pontificatului Nostru.

PIUS PP. IX

PAPA PIUS AL IX-LEA

SYLLABUS

CARE CUPRINDE PRINCIPALELE ERORI
ALE TIMPURILOR NOASTRE,
CARE SUNT SEMNALATE
ÎN ALOCUȚIUNILE CONSISTORIALE, ÎN
ENCICLICE ȘI ÎN ALTE SCRISORI
APOSTOLICE
ALE PREASFINȚITULUI DOMNULUI
NOSTRU

§ I. Panteismul, Naturalismul și Raționalismul absolut

I. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Nu există nicio Ființă divină supremă, atotînțeleaptă și atotprovidențială, distinctă de acest univers al lucrurilor; iar Dumnezeu este una și aceeași realitate cu natura lucrurilor și, prin urmare, este supus schimbărilor; Dumnezeu se face în fapt în om și în lume, iar toate sunt Dumnezeu și au însăși substanța lui Dumnezeu; și una și aceeași realitate este Dumnezeu cu lumea și, prin urmare, spiritul cu materia, necesitatea cu libertatea, adevărul cu falsul, binele cu răul, dreptul cu nedreptul.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

II. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Orice acțiune a lui Dumnezeu asupra oamenilor și a lumii trebuie tăgăduită.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

III. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]*Rațiunea umană, fără a se ține nicidecum seama de Dumnezeu, este unicul arbitru al adevărului și al falsului, al binelui și al răului; ea este sieși lege și, prin puterile sale naturale, este suficientă pentru a îngriji binele oamenilor și al popoarelor.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

IV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Toate adevărurile religiei derivă din puterea nativă a rațiunii umane; de aici rezultă că rațiunea este norma supremă prin care omul poate și trebuie să dobândească cunoașterea tuturor adevărurilor, de orice fel ar fi ele.

Epist. encicl. Qui pluribus, 9 noiembrie 1846.
Epist. encicl. Singulari quidem, 17 martie 1856.
Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

V. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Revelația divină este imperfectă și, prin urmare, supusă unui progres continuu și nedefinit, care corespunde progresului rațiunii umane.

Epist. encicl. Qui pluribus, 9 noiembrie 1846.

VI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Credința lui Cristos se împotrivește rațiunii umane; iar revelația divină nu numai că nu folosește la nimic, ci chiar dăunează desăvârșirii omului.

Epist. encicl. Qui pluribus, 9 noiembrie 1846.
Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

VII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Profețiile și minunile expuse și relatate în Sfintele Scripturi sunt plăsmuiri ale poeților; iar misterele credinței creștine sunt suma cercetărilor filozofice; iar în cărțile ambelor Testamente se cuprind născociri mitice; însuși Isus Cristos este o ficțiune mitică.

Epist. encicl. Qui pluribus, 9 noiembrie 1846.
Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

§ II. Raționalismul moderat

VIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Deoarece rațiunea umană este pusă pe același plan cu religia însăși, disciplinele teologice trebuie tratate la fel ca cele filozofice.

Alloc. Singulari quadam, 9 decembrie 1854.

IX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Toate dogmele religiei creștine, fără nicio deosebire, sunt obiect al științei naturale sau al filozofiei; iar rațiunea umană, cultivată doar istoric, poate, prin puterile și principiile sale naturale, să ajungă la o cunoaștere adevărată despre toate dogmele, chiar și

cele mai tainice, cu condiția ca aceste dogme să-i fie propuse rațiunii ca obiect.

Epist. ad Archiep. Frising. Gravissimas, 11 decembrie 1862.
Epist. ad Archiep. Frising. Tuas libenter, 21 decembrie 1863.

X. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Deoarece una este filozoful și alta filozofia, cel dintâi are dreptul și datoria de a se supune autorității pe care el însuși a dovedit-o ca fiind adevărată; însă filozofia nu poate și nu trebuie să se supună vreunei autorități.

Epist. ad Archiep. Frising. Gravissimas, 11 decembrie 1862.
Epist. ad Archiep. Frising. Tuas libenter, 21 decembrie 1863.

XI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Biserica nu numai că nu trebuie vreodată să intervină în filozofie, ci trebuie chiar să tolereze erorile acesteia și să-i lase ei însăși sarcina de a se corecta.

Epist. ad Archiep. Frising. Gravissimas, 11 decembrie 1862.

XII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Decretele Scaunului Apostolic și ale Congregațiilor Romane împiedică progresul liber al științei.

Epist. ad Archiep. Frising. Tuas libenter, 21 decembrie 1863.

XIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Metoda și principiile prin care vechii doctori scolastici au cultivat

Teologia nu corespund nicidecum necesităților timpurilor noastre și progresului științelor.

Epist. ad Archiep. Frising. Tuas libenter, 21 decembrie 1863.

XIV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Filozofia trebuie tratată fără a se ține seama de vreo revelație supranaturală.

Epist. ad Archiep. Frising. Tuas libenter, 21 decembrie 1863.

Notă. — Cu sistemul raționalismului sunt legate, în cea mai mare parte, erorile lui Anton Günther, care sunt condamnate în *Epist. ad Card. Archiep. Coloniensem Eximiam tuam*, 15 iunie 1857, și în *Epist. ad Episc. Wratislaviensem Dolore haud mediocri*, 30 aprilie 1860.

§ III. Indiferentismul, Latitudinarismul

XV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Fiecărui om îi este liber să îmbrățișeze și să profeseze acea religie pe care, călăuzit de lumina rațiunii, o va socoti adevărată.

Litt. Apost. Multiplices inter, 10 iunie 1851.
Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

XVI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Oamenii pot afla calea mântuirii veșnice și pot dobândi mântuirea veșnică în cultul oricărei religii.

Epist. encicl. Qui pluribus, 9 noiembrie 1846.
Alloc. Ubi primum, 17 decembrie 1847.
Epist. encicl. Singulari quidem, 17 martie 1856.

XVII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Cel puțin se poate nădăjdui bine despre mântuirea veșnică a tuturor acelora care nu se află nicidecum în adevărata Biserică a lui Cristos.

Alloc. Singulari quadam, 9 decembrie 1854.
Epist. encicl. Quanto conficiamur, 10 august 1863.

XVIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Protestantismul nu este altceva decât o formă diferită a aceleiași religii creștine adevărate, în care se poate plăcea lui Dumnezeu în egală măsură ca și în Biserica Catolică.

Epist. encicl. Nostis et Nobiscum, 8 decembrie 1849.

§ IV. Socialismul, Comunismul, Societățile clandestine, Societățile biblice, Societățile clerico-liberale

Asemenea molime sunt adesea și cu cele mai grave formule de cuvinte condamnate în *Epist. encicl. Qui pluribus*, 9 noiembrie 1846; în *Alloc. Quibus quantisque*, 20 aprilie 1849; în *Epist. encicl. Nostis et Nobiscum*, 8 decembrie 1849; în *Alloc. Singulari quadam*, 9 decembrie 1854; în *Epist. encicl. Quanto conficiamur*, 10 august 1863.

§ V. Erori despre Biserică și drepturile ei

XIX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Biserica nu este o societate adevărată și desăvârșită, pe deplin liberă, nici nu este înzestrată cu drepturi proprii și statornice, conferite ei de divinul său Întemeietor; ci aparține puterii civile să definească care sunt drepturile Bisericii și limitele în care aceasta poate exercita acele drepturi.

Alloc. Singulari quadam, 9 decembrie 1854.
Alloc. Multis gravibusque, 17 decembrie 1860.
Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

XX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Puterea bisericească nu trebuie să-și exercite autoritatea fără încuviințarea și consimțământul guvernului civil.

Alloc. Meminit unusquisque, 30 septembrie 1861.

XXI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Biserica nu are puterea de a defini dogmatic că religia Bisericii Catolice este unica religie adevărată.

Litt. Apost. Multiplices inter, 10 iunie 1851.

XXII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Obligația prin care profesorii și scriitorii catolici sunt întru totul legați se restrânge numai la acele lucruri care sunt propuse de judecata infailibilă a Bisericii ca dogme de credință ce trebuie crezute de toți.

Epist. ad Archiep. Frising. Tuas libenter, 21 decembrie 1863.

XXIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Pontifii Romani și Conciliile ecumenice au ieșit din limitele puterii lor, au uzurpat drepturile principilor și au greșit chiar în definirea lucrurilor de credință și de morală.

Litt. Apost. Multiplices inter, 10 iunie 1851.

XXIV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Biserica nu are puterea de a constrânge prin forță și nici vreo putere temporală, directă sau indirectă.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

XXV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* În afară de puterea inerentă episcopatului, există o altă putere temporală atribuită acestuia, acordată de imperiul civil fie în mod expres, fie tacit, care, prin urmare, poate fi revocată de imperiul civil ori de câte ori va voi.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

XXVI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Biserica nu are un drept nativ și legitim de a dobândi și de a poseda bunuri.

Alloc. Nunquam fore, 15 decembrie 1856.
Epist. encicl. Incredibili, 17 septembrie 1863.

XXVII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Slujitorii sacri ai Bisericii și Pontiful Roman trebuie să fie cu totul excluși de la orice grijă și stăpânire asupra lucrurilor temporale.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

XXVIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Episcopilor nu le este îngăduit, fără încuviințarea guvernului, nici măcar să promulge Scrisorile Apostolice.

Alloc. Nunquam fore, 15 decembrie 1856.

XXIX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Harurile acordate de Pontiful Roman trebuie socotite ca nule, dacă nu au fost cerute prin intermediul guvernului.

Alloc. Nunquam fore, 15 decembrie 1856.

XXX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Imunitatea Bisericii și a persoanelor bisericești își are originea în dreptul civil.

Litt. Apost. Multiplices inter, 10 iunie 1851.

XXXI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Forul bisericesc, pentru cauzele temporale ale clericilor, fie civile, fie penale, trebuie desființat cu totul, chiar fără a fi consultat și împotriva protestului Scaunului Apostolic.

Alloc. Acerbissimum, 27 septembrie 1852.
Alloc. Nunquam fore, 15 decembrie 1856.

XXXII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Fără nicio încălcare a dreptului natural și a echității, poate fi abrogată imunitatea personală prin care clericii sunt scutiți de obligația de a îndeplini serviciul militar; iar această abrogare

este cerută de progresul civil, mai ales într-o societate constituită după forma unui regim mai liber.

Epist. ad Episc. Montisregal. Singularis Nobisque, 29 septembrie 1864.

XXXIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Nu aparține în mod unic puterii jurisdicției bisericești, prin drept propriu și nativ, să dirijeze doctrina lucrurilor teologice.

Epist. ad Archiep. Frising. Tuas libenter, 21 decembrie 1863.

XXXIV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Doctrina care îl compară pe Pontiful Roman cu un principe liber și care acționează în întreaga Biserică este o doctrină ce a prevalat în Evul Mediu.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

XXXV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Nimic nu împiedică ca, prin hotărârea unui Conciliu general sau prin fapta tuturor popoarelor, Pontificatul suprem să fie transferat de la Episcopul Romei și de la cetatea Romei la un alt episcop și într-un alt oraș.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

XXXVI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Definiția unui Conciliu național nu admite nicio altă dispută,

iar administrația civilă poate constrânge lucrul la acești termeni.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

XXXVII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Pot fi instituite Biserici naționale, sustrase autorității Pontifului Roman și cu totul separate.

Alloc. Multis gravibusque, 17 decembrie 1860.
Alloc. Iamdudum cernimus, 18 martie 1861.

XXXVIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Arbitrariile excesive ale Pontifilor Romani au contribuit la divizarea Bisericii în orientală și occidentală.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

§ VI. Erori despre societatea civilă, atât în sine, cât și în relațiile sale cu Biserica

XXXIX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Statul, ca origine și izvor al tuturor drepturilor, este înzestrat cu un drept oarecare neîngrădit de nicio limită.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

XL. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Doctrina Bisericii Catolice se împotrivește binelui și folosului societății umane.

Epist. encicl. Qui pluribus, 9 noiembrie 1846.
Alloc. Quibus quantisque, 20 aprilie 1849.

XLI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Puterii civile, chiar exercitate de un conducător necredincios, îi revine o putere indirectă negativă asupra lucrurilor sacre; în consecință, îi revine nu numai dreptul numit „exequatur", ci și dreptul numit „apel din abuz".

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

XLII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* În conflictul legilor ambelor puteri, dreptul civil prevalează.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

XLIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Puterea laică are autoritatea de a rezilia, declara și face nule convențiile solemne (numite în mod obișnuit Concordate), încheiate cu Scaunul Apostolic asupra exercitării drepturilor ce țin de imunitatea bisericească, fără consimțământul acestuia, ba chiar împotriva protestului său.

Alloc. In consistoriali, 1 noiembrie 1850.
Alloc. Multis gravibusque, 17 decembrie 1860.

XLIV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Autoritatea civilă poate să se amestece în lucrurile care țin de religie, de moravuri și de cârmuirea spirituală. De aici rezultă că poate judeca asupra instrucțiunilor pe care păstorii Bisericii le dau, în virtutea slujirii lor, ca normă a conștiințelor; ba chiar poate hotărî asupra administrării sacramentelor divine și asupra dispozițiilor necesare pentru primirea lor.

Alloc. In consistoriali, 1 noiembrie 1850.
Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

XLV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Întregul regim al școlilor publice, în care este educată tinerimea unei anumite republici creștine, cu excepția într-o oarecare măsură a seminariilor episcopale, poate și trebuie să fie atribuit autorității civile, și anume astfel încât niciunei alte autorități să nu i se recunoască vreun drept de a se amesteca în disciplina școlilor, în conducerea studiilor, în conferirea gradelor, în alegerea sau aprobarea profesorilor.

Alloc. In consistoriali, 1 noiembrie 1850.
Alloc. Quibus luctuosissimis, 5 septembrie 1851.

XLVI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Mai mult, chiar și în seminariile clericilor, metoda studiilor care trebuie aplicată este supusă autorității civile.

Alloc. Nunquam fore, 15 decembrie 1856.

XLVII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Raţiunea unei societăţi civile bine orânduite cere ca şcolile populare, deschise tuturor copiilor din orice clasă a poporului, precum şi instituţiile publice în general, destinate transmiterii literelor şi disciplinelor mai riguroase şi îngrijirii educaţiei tineretului, să fie sustrase de sub orice autoritate, putere moderatoare şi ingerinţă a Bisericii şi să fie supuse pe deplin arbitrului autorităţii civile şi politice, potrivit voinţei conducătorilor şi după măsura opiniilor comune ale vremii.

Epist. ad Archiep. Friburg. Cum non sine, 14 iulie 1864.

XLVIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Bărbaţilor catolici le poate fi aprobat acel mod de educare a tineretului care este separat de credinţa catolică şi de puterea Bisericii şi care priveşte exclusiv, sau cel puţin în mod principal, numai cunoaşterea lucrurilor naturale şi scopurile vieţii sociale pământeşti.

Epist. ad Archiep. Friburg. Cum non sine, 14 iulie 1864.

XLIX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Autoritatea civilă poate împiedica pe arhiereii sacri şi pe credincioşii poporului să comunice liber şi reciproc cu Pontiful Roman.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

L. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Autoritatea laică are prin sine dreptul de a prezenta Episcopi şi poate cere

de la aceştia să preia cârmuirea diecezelor înainte de a primi instituirea canonică de la Sfântul Scaun şi Scrisorile Apostolice.

Alloc. Nunquam fore, 15 decembrie 1856.

LI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Mai mult, guvernul laic are dreptul de a-i depune pe Episcopi din exercitarea slujirii pastorale şi nu este ţinut să asculte de Pontiful Roman în cele ce privesc instituirea episcopatelor şi a Episcopilor.

Alloc. Nunquam fore, 15 decembrie 1856.
Litt. Apost. Multiplices inter, 10 iunie 1851.
Alloc. Acerbissimum, 27 septembrie 1852.

LII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Guvernul poate, prin dreptul său, să modifice vârsta stabilită de Biserică pentru profesiunea religioasă atât a femeilor, cât şi a bărbaţilor şi să poruncească tuturor familiilor religioase să nu admită pe nimeni la depunerea voturilor solemne fără permisiunea sa.

Alloc. Nunquam fore, 15 decembrie 1856.

LIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Trebuie abrogate legile care privesc ocrotirea stării familiilor religioase, precum şi drepturile şi îndatoririle acestora; ba chiar guvernul civil poate oferi sprijin tuturor acelora care vor să se retragă din starea vieţii religioase asumate şi să rupă voturile solemne; de asemenea, poate desfiinţa cu totul aceleaşi

familii religioase, precum și Bisericile colegiale și beneficiile simple, chiar și pe cele de drept de patronat, și poate supune și revendica bunurile şi veniturile acestora administrării și arbitrului puterii civile.

Alloc. Acerbissimum, 27 septembrie 1852.
Alloc. Probe memineritis, 22 ianuarie 1855.
Alloc. Cum saepe, 26 iulie 1855.

LIV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Regii și Principii nu numai că sunt scutiți de jurisdicția Bisericii, dar sunt și superiori Bisericii în rezolvarea chestiunilor de jurisdicție.

Litt. Apost. Multiplices inter, 10 iunie 1851.

LV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Biserica trebuie separată de Stat, iar Statul de Biserică.

Alloc. Acerbissim

§ VII. Erori despre etica naturală și creștină

LVI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Legile morale nu au nevoie de sancțiune divină și nu este nicidecum

necesar ca legile omenești să fie conforme dreptului natural sau să primească de la Dumnezeu puterea de a obliga.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

LVII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Științele filozofice și morale, precum și legile civile, pot și trebuie să se îndepărteze de autoritatea divină și bisericească.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

LVIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Nu trebuie recunoscute alte forțe decât acelea care sunt puse în materie, iar întreaga disciplină a moravurilor și onestitatea trebuie așezate în acumularea și sporirea în orice chip a bogățiilor și în satisfacerea plăcerilor.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.
Epist. encicl. Quanto conficiamur, 10 august 1863.

LIX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Dreptul constă în faptul material, iar toate îndatoririle oamenilor sunt un nume gol, și toate faptele omenești au putere de drept.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

LX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Autoritatea nu este nimic altceva decât suma numărului și a forțelor materiale.

Alloc. Maxima quidem, 9 iunie 1862.

LXI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Nedreptatea norocoasă a faptului nu aduce nicio atingere sfinţeniei dreptului.

Alloc. Iamdudum cernimus, 18 martie 1862.

LXII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Trebuie proclamat şi respectat principiul numit al neintervenţiei.

Alloc. Novos, 28 septembrie 1860.

LXIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Este îngăduit a refuza ascultarea faţă de principii legitimi, ba chiar a se răzvrăti împotriva lor.

Epist. encicl. Qui pluribus, 9 noiembrie 1846.
Alloc. Quisque vestrum, 4 octombrie 1847.
Epist. encicl. Nostis et Nobiscum, 8 decembrie 1849.
Litt. Apost. Cum catholica, 26 martie 1860.

LXIV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Atât încălcarea oricărui jurământ, chiar şi dintre cele mai sacre, cât şi orice faptă criminală şi nelegiuită potrivnică legii veşnice, nu numai că nu trebuie dezaprobată, ci este cu totul permisă şi trebuie ridicată la cele mai înalte laude, atunci când este săvârşită din iubire de patrie.

Alloc. Quibus quantisque, 20 aprilie 1849.

§ VIII. Erori despre căsătoria creștină

LXV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Nicidecum nu poate fi admis că Cristos a ridicat căsătoria la demnitatea de sacrament.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

LXVI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Sacramentul căsătoriei nu este decât ceva accesoriu contractului și separabil de acesta, iar însuși sacramentul constă numai în binecuvântarea nupțială.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

LXVII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Prin dreptul natural, legătura căsătoriei nu este indisolubilă, iar în diferite cazuri divorțul propriu-zis poate fi sancționat de autoritatea civilă.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.
Alloc. Acerbissimum, 27 septembrie 1852.

LXVIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Biserica nu are puterea de a introduce impedimente dirimante ale căsătoriei, ci această putere aparține autorității civile, de la care trebuie înlăturate impedimentele existente.

Litt. Apost. Multiplices inter, 10 iunie 1851.

LXIX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Biserica, în veacurile mai târzii, a început să introducă impedimente dirimante nu prin drept propriu, ci folosindu-se de acel drept pe care îl împrumutase de la puterea civilă.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

LXX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Canoanele Tridentine, care aplică cenzura anatemei acelora ce ar îndrăzni să tăgăduiască Bisericii puterea de a introduce impedimente dirimante, ori nu sunt dogmatice, ori trebuie înțelese despre această putere împrumutată.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

LXXI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Forma Tridentină nu obligă sub pedeapsa nulității acolo unde legea civilă stabilește o altă formă și voiește ca, intervenind această formă nouă, căsătoria să fie valabilă.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

LXXII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Bonifaciu al VIII-lea a fost primul care a afirmat că votul castității emis la hirotonire face căsătoriile nule.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

LXXIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Prin puterea unui contract pur civil poate exista între creștini o căsătorie în adevăratul sens al cuvântului, și este fals fie că un contract de căsătorie între creștini este întotdeauna sacrament, fie că nu există niciun contract dacă sacramentul este exclus.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.
Scrisoarea S. S. Pius al IX-lea către Regele Sardiniei, 9 septembrie 1852.
Alloc. Acerbissimum, 27 septembrie 1852.
Alloc. Multis gravibusque, 17 decembrie 1860.

LXXIV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Cauzele matrimoniale și logodnele aparțin prin însăși natura lor forului civil.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.
Alloc. 27 septembrie 1852.

Notă. — Aici pot fi adăugate încă două erori: despre desființarea celibatului clericilor și despre preferarea stării matrimoniale celei de feciorie. Cea dintâi este combătută în *Epist. encicl. Qui pluribus*, 9 noiembrie 1846, cea de-a doua în *Litt. Apost. Multiplices inter*, 10 iunie 1851.

§ IX. Erori despre principatul civil al Pontifului Roman

LXXV. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Fiii Bisericii creștine și catolice se ceartă între ei cu privire la compatibilitatea domniei temporale cu cea spirituală.

Litt. Apost. Ad apostolicae, 22 august 1851.

LXXVI. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Abrogarea puterii civile de care se bucură Scaunul Apostolic ar contribui în cel mai înalt grad la libertatea și fericirea Bisericii.

Alloc. Quibus quantisque, 20 aprilie 1849.
Alloc. Si semper antea, 20 mai 1850.

Notă. — Despre aceasta se pot vedea și afirmațiile din *Alloc. Quibus quantisque*, 20 aprilie 1849; *Alloc. Si semper antea*, 20 mai 1850; *Litt. Apost. Cum catholica*, 26 martie 1860; *Alloc. Novos*, 28 septembrie 1860; *Alloc. Multis gravibusque*, 17 decembrie 1860; *Alloc. Maxima quidem*, 9 iunie 1862.

§ X. Erori care se referă la liberalismul contemporan

LXXVII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* În epoca noastră nu mai este oportun ca religia catolică să fie considerată unica religie a Statului, cu excluderea oricăror alte culte.

Alloc. Nemo vestrum, 26 iulie 1855.

LXXVIII. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* De aici rezultă că, în mod lăudabil, în unele țări de nume catolic, s-a prevăzut prin lege ca oamenilor care imigrează acolo să le fie îngăduit exercitarea publică a propriului lor cult.

Alloc. Acerbissimum, 27 septembrie 1852.

LXXIX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Este însă fals că libertatea civilă a oricărui cult, precum și puterea deplină acordată tuturor de a manifesta deschis și public orice opinii și gânduri, ar conduce la coruperea mai ușoară a moravurilor și a sufletelor popoarelor și la răspândirea molimei indiferentismului.

Alloc. Nunquam fore, 15 decembrie 1856.

LXXX. *[CONDAMNAT PRIN PREZENTUL SYLLABUS :]* Pontiful Roman poate și trebuie să se împace și să se armonizeze cu progresul, cu liberalismul și cu civilizația modernă.

Alloc. Multis gravibusque, 17 decembrie 1860.

Papa Pius al IX-lea.

LITERE ENCICLICĂ

ETSI MULTA

A PREASFINȚITULUI PONTIF
CĂTRE TOȚI PATRIARHII, PRIMII,
ARHIEPISCOPII, EPISCOPII ȘI CEILALȚI
ORDINARI AI LOCURILOR, CARE SE AFLĂ
ÎN HAR ȘI COMUNIUNE CU SCAUNUL
APOSTOLIC.

Venerabili Frați, salutare și Binecuvântare Apostolică.

Deși încă de la începuturile îndelungatului Nostru Pontificat a trebuit să îndurăm suferințe și dolii, despre care am vorbit în enciclicele adesea trimise Vouă; totuși, în acești din urmă ani, povara nenorocirilor a crescut într-atât, încât aproape ne-ar fi zdrobit, dacă bunătatea dumnezeiască nu ne-ar fi sprijinit. Ba chiar lucrurile au ajuns acum la un asemenea punct, încât însăși moartea pare de preferat unei vieți zdruncinate de atâtea furtuni, și adesea, cu ochii ridicați spre cer, suntem siliți a striga: „Mai bine este pentru noi să murim decât să vedem nimicirea lucrurilor sfinte" (1 Mac 3,59). Căci, cu adevărat, de când această Nobilă Cetate a Noastră, prin voia lui Dumnezeu, a fost luată cu forța armelor și supusă stăpânirii unor oameni care calcă dreptul și sunt dușmani ai religiei, pentru care nu există nicio deosebire între cele dumnezeiești și cele omenești, aproape că nu a trecut vreo zi în care inimii noastre, deja rănită de repetatele ofense și violențe, să nu i se fi pricinuit o nouă rană. Răsună încă în urechile noastre plângerile și gemetele bărbaților și ale fecioarelor aparținând

familiilor religioase, care, izgoniți din locuințele lor și aduși la sărăcie, sunt persecutați și risipiți, precum se întâmplă pretutindeni unde domnește acea facțiune ce tinde să răstoarne ordinea socială. Căci, după mărturia Sfântului Atanasie, marele Antonie spunea că diavolul urăște pe toți creștinii, dar nu poate în niciun chip să sufere pe bunii monahi și pe fecioarele lui Cristos. Și aceasta am văzut-o și noi în vremurile din urmă (lucru pe care nu am fi bănuit vreodată că s-ar putea întâmpla): anume că a fost condamnată și suprimată Universitatea Noastră Gregoriană; care (după cum scria un autor vechi despre școala romană anglo-saxonă) fusese instituită pentru ca tinerii clerici, chiar și din ținuturi îndepărtate, să vină să se instruiască în doctrina și în credința catolică, astfel încât în bisericile lor să nu se învețe nimic strâmb sau contrar unității catolice, și astfel să se întoarcă în țările lor întăriți în certitudinile credinței. Astfel, în timp ce prin mijloace rele ne sunt smulse puțin câte puțin toate sprijinurile și instrumentele prin care putem susține și conduce întreaga Biserică, devine limpede cât de departe de adevăr este ceea ce s-a afirmat nu demult, și anume că, după ce ni s-a răpit Roma, nu ar fi fost micșorată libertatea Pontifului Roman în exercitarea slujirii spirituale și în administrarea lucrurilor ce privesc lumea catolică. Totodată, se face pe zi ce trece mai clar cât de adevărat și drept a fost ceea ce am declarat și repetat de atâtea ori, și anume că ocupația sacrilegă a Statului Nostru urmărea în primul rând să zdrobească puterea și eficacitatea Primatului Pontifical și să distrugă, dacă ar fi fost cu putință, însăși religia catolică.

Dar intenția Noastră principală nu este de a Vă scrie despre relele de care sunt chinuită această Cetate a Noastră și întreaga Italie; căci, dimpotrivă, poate am comprima în tăcere tristă aceste suferințe ale Noastre, dacă ne-ar fi fost îngăduit de clemența dumnezeiască să putem alina durerile aspre de care, în alte regiuni, sunt apăsați atâția Venerabili Frați, puși peste lucrurile sfinte, împreună cu clerul și poporul lor.

Voi, desigur, nu ignorați, Venerabili Frați, cum anumite cantoane ale Confederației Elvețiene, îndemnate nu atât de eterodocși (dintre care unii au și dezaprobat fapta), cât mai ales de zeloșii adepți ai sectelor (care stăpânesc astăzi, pe alocuri, puterea), au răsturnat orice ordine și au smuls din temelii însăși constituția Bisericii lui Cristos, nu numai împotriva oricărei reguli de dreptate și rațiune, ci și împotriva angajamentelor publice. Căci, în virtutea unor tratate solemne, întărite și de votul și autoritatea legilor federale, trebuia să rămână întreagă și nevătămată libertatea religioasă pentru catolici. În alocuțiunea Noastră din 23 decembrie a anului trecut am deplâns violența făcută religiei de către guvernele acelor cantoane „fie prin emiterea de decrete privitoare la dogmele credinței catolice, fie prin favorizarea apostaților, fie prin împiedicarea exercitării autorității episcopale". Dar plângerile Noastre, pe deplin drepte, îndreptate și, prin porunca Noastră, către Consiliul Federal de către Însărcinatul Nostru cu afaceri, au fost cu totul nesocotite; și nici nu au fost luate în seamă protestele, exprimate în repetate rânduri de catolicii de orice stare și de

Episcopatul elveţian; ba chiar, la ofensele aduse mai înainte s-au adăugat altele noi şi mai grave.

Astfel, după expulzarea violentă a Venerabilului Frate Gaspar, Episcop de Hebron şi Vicar Apostolic de Geneva – expulzare care, pe cât a fost onorabilă şi glorioasă pentru cel ce a suferit-o, pe atât a fost josnică şi nedemnă pentru cei ce au impus-o şi au împlinit-o – guvernul Genevei, în zilele de 23 martie şi 27 august ale acestui an, a promulgat două legi, pe deplin conforme cu edictul (propus în luna octombrie a anului precedent) pe care l-am dezaprobat în alocuţiunea amintită mai sus. Acelaşi guvern şi-a arogat chiar dreptul de a reface în acel canton constituţia Bisericii catolice şi de a o redacta în formă democratică, supunând Episcopul autorităţii civile, atât în ceea ce priveşte exercitarea jurisdicţiei şi a administraţiei sale, cât şi în ceea ce priveşte delegarea puterii sale; interzicându-i să aibă domiciliu în acel canton; stabilind numărul şi hotarele parohiilor; propunând forma şi condiţiile alegerii Parohilor şi Vicarilor, cazurile şi modul de revocare sau suspendare a acestora din însărcinarea lor; încredinţând laicilor dreptul de a-i numi şi administrarea temporală a cultului şi punând pe aceiaşi laici ca inspectori ai funcţiunilor Bisericii în general. Mai mult, prin acele legi se hotărăşte că, fără permisiunea guvernului, de asemenea revocabilă, Parohii şi Vicarii nu pot exercita nicio funcţiune, nu pot primi nicio însărcinare mai înaltă decât cea asumată prin alegerea poporului şi, de asemenea, sunt siliţi să depună jurământ autorităţii civile, cu cuvinte care, în strictetea termenilor,

cuprind apostazie. Nu este nimeni care să nu vadă că aceste legi nu numai că sunt nule și lipsite de orice putere, din pricina totalei lipse de autoritate a legiuitorilor laici și, în mare parte, eterodocși, care, în cele poruncite de ei, se opun într-atât dogmelor credinței catolice și disciplinei Bisericii, statornicite de Conciliul Ecumenic Tridentin și de Constituțiile pontificale, încât este absolut necesar ca ele să fie de Noi respinse și condamnate.

Prin urmare, Noi, potrivit datoriilor Oficiului Nostru, cu autoritatea Noastră apostolică, respingem și condamnăm în mod solemn aceste legi, declarând totodată că jurământul impus de ele este nelegiuit și cu totul sacrileg. Așadar, toți cei care, aleși pe teritoriul Genevei sau în altă parte, potrivit decretelor acestor legi sau în mod asemănător, prin sufragiul poporului și confirmarea autorității civile, ar îndrăzni să exercite funcțiunile slujirii ecleziastice, cad ipso facto sub excomunicarea majoră, rezervată în mod special acestui Sfânt Scaun, și sub celelalte pedepse canonice; și, în consecință, toți aceștia trebuie ținuți departe de credincioși, după avertismentul dumnezeiesc, ca fiind străini și tâlhari care nu vin decât ca să fure, să ucidă și să piardă (In 10,5.10).

Sunt, desigur, triste și funeste cele ce până aici le-am amintit, dar și mai funeste sunt cele ce s-au petrecut în cinci dintre cele șapte cantoane din care este alcătuită Dieceza de Basel, anume Soletta, Berna, Basel-Campagna, Argovia și Turgovia. Și aici au fost promulgate legi (privitoare la parohii, la alegerea și revocarea Parohilor și a Vicarilor) care răstoarnă

administrarea Bisericii și însăși Constituția ei divină, supun slujirea ecleziastică puterii seculare și sunt întru totul schismatice. Aceste legi, așadar, și în mod deosebit aceea care a fost promulgată de Guvernul din Soletta la data de 23 decembrie a anului 1872, Noi le dezaprobăm și le condamnăm și hotărâm ca ele să fie socotite pentru totdeauna respinse și condamnate.

Prin urmare, Venerabilul Frate Eugen, Episcop de Basel, într-o adunare (sau conferință, cum o numesc ei, diecezană), la care se adunaseră delegații celor cinci cantoane sus-menționate, a respins cu dreaptă indignare și cu statornicie apostolică anumite articole ce îi erau propuse; motivul refuzului a fost acela că ele aduceau atingere autorității episcopale, răsturnau guvernarea ierarhică și favorizau în mod deschis erezia. Pentru aceasta el a fost depus din Episcopat, smuls din locuințele sale și alungat cu violență în exil. De asemenea, nu a fost cruțat niciun fel de înșelăciune sau de violență, în cele cinci cantoane amintite, pentru a sili clerul și poporul la schismă; clerului i s-a interzis orice legătură cu Păstorul aflat în exil și s-a poruncit Capitolului catedralei din Basel să procedeze la alegerea unui Vicar Capitular, sau Administrator, ca și cum Scaunul episcopal ar fi fost cu adevărat vacant; acest exces nedemn a fost respins de Capitol printr-o protestare formală.

Între timp, prin decret și sentință ale magistraților civili din Berna, s-a poruncit mai întâi ca șaizeci și nouă de Parohi din Jura să nu-și exercite funcțiile propriei slujiri; apoi li s-a luat

însărcinarea pentru acest unic motiv, că mărturiseau public că îl recunosc drept legitim și unic Episcop și Păstor pe Venerabilul Frate Eugen, adică pentru că nu au voit să tăgăduiască în chip rușinos adevărul catolic. Astfel s-a întâmplat ca întreg acel ținut, care păstrase întotdeauna credința catolică și care, mai înainte, fusese unit cu Cantonul Berna prin lege și pact cu condiția de a-și putea exercita liber și fără nicio încălcare religia sa, să fie lipsit de adunările sale parohiale, de solemnitatea Botezului, a Căsătoriilor și a Înmormântărilor; în zadar se plângea și protesta mulțimea credincioșilor, care, cu o foarte mare jignire, fusese silită la alegerea extremă de a primi fie păstori schismatici și eretici, impuși de puterea politică, fie de a rămâne lipsită de orice ajutor și slujire sacerdotală.

Noi binecuvântăm din inimă pe Dumnezeu, Care, cu același har cu care odinioară îi mângâia și îi întărea pe martiri, acum susține și întărește acea parte aleasă a turmei catolice, care urmează cu bărbăție pe Episcopul său, ce luptă ca un zid în apărarea casei lui Israel, pentru ca ea să rămână neclintită în luptă în ziua Domnului (Ez 13,5), și care, fără a cunoaște frica, urmează urmele Primului Martir, Isus Cristos, apunând blândețea mielului împotriva ferocității lupilor și apărând cu tărie și statornicie propria sa credință.

Această nobilă statornicie a credincioșilor elvețieni este imitata, nu cu mai puțină slavă, de clerul și de poporul credincios al Germaniei, care urmează în același fel ilustrele exemple ale Episcopilor săi. Aceștia, cu adevărat, au devenit

obiect de admirație pentru lume, pentru îngeri și pentru oameni, care privesc din toate părțile cum aceștia, îmbrăcați cu platoșa adevărului catolic și cu coiful mântuirii, luptă cu tărie luptele Domnului; și cu atât mai mult le admiră tăria și statornicia neclintită a sufletului și le preamăresc cu laude înalte, cu cât mai aspră devine, zi de zi, persecuția pornită împotriva lor în Imperiul Germanic și mai ales în Prusia.

Pe lângă multele și gravele ofense aduse Bisericii catolice în anul precedent, Guvernul prusac, prin legi foarte aspre și nedrepte și cu totul străine de obiceiurile urmate până atunci, a supus întreaga instituire și educație a clerului puterii laice, în așa fel încât acesteia îi revine facultatea de a examina și de a hotărî în ce mod trebuie să fie instruiți și pregătiți clericii pentru viața sacerdotală și pastorală; și mergând încă mai departe, atribuie aceleiași puteri laice dreptul de a cunoaște și de a judeca asupra conferirii oricărei funcții și oricărui beneficiu ecleziastic și de a lipsi chiar pe Păstorii săi de funcție și beneficiu. În plus, pentru ca guvernarea și orânduirea ierarhică a Bisericii, statornicite de Însuși Cristos Domnul, să fie cu atât mai grabnic și mai deplin răsturnate, prin aceste legi au fost introduse multe piedici Episcopilor, pentru ca ei să nu poată îngriji în chip potrivit, prin cenzuri și pedepse canonice, nici de mântuirea sufletelor, nici de integritatea doctrinei în școlile catolice, nici de ascultarea ce li se cuvine din partea clericilor. Căci, în numele acestor legi, nu le este îngăduit Episcopilor să facă astfel de lucruri în niciun chip, decât cu bunăvoința autorității civile și potrivit normei de aceasta

prescrise. În sfârșit, pentru ca nimic să nu lipsească opresiunii totale a Bisericii catolice, a fost instituit un tribunal regal pentru afacerile ecleziastice, în fața căruia Episcopii și Păstorii sacri pot fi chemați atât de cetățeni particulari supuși lor, cât și de magistrați publici, astfel încât să fie judecați ca vinovați și împiedicați în exercitarea slujirii spirituale.

Astfel, Preasfânta Biserică a lui Cristos, căreia îi fusese asigurată libertatea religioasă necesară și deplină, chiar prin promisiuni solemne și repetate ale Principilor supremi și prin convenții publice oficiale, acum plânge în acele ținuturi, lipsită de orice drept al său, expusă unor puteri vrăjmașe care o amenință cu moartea; căci aceste legi noi sunt de așa natură încât ea nu poate supraviețui. Nu este, așadar, de mirare că vechea liniște religioasă din acel Imperiu este grav tulburată de aceste legi și de alte hotărâri și acte ale Guvernului prusac, cu totul ostile față de Biserică. Dar ar fi nedrept să se arunce vina acestei tulburări asupra catolicilor din Imperiul Germanic. Căci, dacă li s-ar imputa ca vină faptul de a nu se adapta acelor legi, cărora, cu păstrarea conștiinței, nu se pot adapta, pentru aceeași cauză și în același mod ar trebui să fie acuzați Apostolii și Martirii lui Isus Cristos, care au preferat să se supună celor mai atroce chinuri și chiar morții, decât să-și trădeze datoria și să violeze legile preasfintei lor religii, ascultând de poruncile nelegiuite ale Principilor persecutori.

Cu adevărat, Venerabili Frați, dacă dincolo de legile lumii civile nu ar exista altele, și anume de o valoare mai înaltă, pe care este de datoria noastră să le recunoaștem și nelegiuire să le

încălcăm; dacă, în plus, aceste legi civile ar constitui norma supremă a conștiinței, așa cum în chip impios și deopotrivă absurd pretind unii, ar fi vrednici mai degrabă de mustrare decât de cinste și laudă primii martiri și toți cei care i-au imitat apoi, pentru că și-au vărsat sângele pentru credința lui Cristos și pentru libertatea Bisericii. Mai mult, nici nu ar fi fost îngăduit să se învețe și să se mărturisească religia creștină și să se întemeieze Biserica împotriva celor prescrise de legile și voința Suveranilor.

Însă credința ne învață, iar rațiunea omenească ne arată, că există o dublă ordine a lucrurilor și, de asemenea, trebuie deosebită o dublă putere pe pământ: una, de origine naturală, care se îngrijește de liniștea societății omenești și de lucrurile lumii; cealaltă, de origine supranaturală, care prezidează cetatea lui Dumnezeu, adică Biserica lui Cristos, întemeiată de Dumnezeu pentru pacea și mântuirea veșnică a sufletelor. Iar îndatoririle acestor două puteri au fost rânduite cu supremă înțelepciune, astfel încât să se dea lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu și, pentru Dumnezeu, să se dea Cezarului cele ce sunt ale Cezarului; „acesta fiind, așadar, mare aici, pentru că este mai mic în cer; căci el aparține Aceluia căruia îi aparțin cerul și toate cele create" [Tertullian, *Apologeticum*, cap. 30].

De la această poruncă dumnezeiască, Biserica nu s-a abătut niciodată: pretutindeni și întotdeauna Ea s-a străduit să întipărească în sufletul credincioșilor săi ascultarea pe care aceștia sunt datori să o păstreze în mod neîncălcat față de

Principii supremi și față de legile lor în ceea ce privește îndatoririle seculare; și, potrivit cuvintele Apostolului, a învățat că Principii au fost rânduiți nu pentru frica faptelor bune, ci a celor rele; poruncește credincioșilor să le fie supuși, nu numai din frica pedepsei, întrucât Principele poartă sabia pentru a pedepsi pe cel ce săvârșește răul, ci și din obligație de conștiință, întrucât Principele, în împlinirea oficiului său, este slujitor al lui Dumnezeu (Rom 13,3 ș.u.).

Însă această conștiință a redus teama față de Principi în privința faptelor rele până la a o desprinde cu totul de respectarea legii dumnezeiești. Se amintește de aceasta fericitul Petru, care îi învăța pe credincioși: „Nimeni dintre voi să nu sufere ca ucigaș, sau hoț, sau defăimător, sau ca doritor de bunurile altuia; iar dacă suferă ca creștin, să nu se rușineze, ci să-L preamărească pe Dumnezeu pentru acest nume" (1 Pt 4,15-16).

Fiind astfel lucrurile, lesne veți înțelege, Venerabili Frați, câtă durere ne străpunge în chip necesar sufletul când citim, în scrisoarea ce de curând ne-a fost trimisă de însuși Împăratul german, acuzația, nu mai puțin atroce decât de neînchipuit, adusă împotriva unei părți, după cum spune el, a supușilor săi catolici, și în special împotriva clerului catolic și a Episcopilor Germaniei. Singura motivare a acelei acuzații este că aceștia, fără a se teme nici de suferințe, nici de temnițe, și neprețuindu-și viața mai mult decât pe ei înșiși (Fap 20,24), refuză să asculte de legile mai sus amintite, cu aceeași statornicie cu care, înainte ca ele să fi fost sancționate, li se

împotriviseră, denunțând Puterii erorile lor și arătându-le, prin grave, apăsătoare, numeroase și cu totul temeinice remonstranțe, pe care, cu aplauzul întregii lumi catolice și chiar al nu puțini eterodocși, le-au prezentat Principelui, Miniștrilor și însăși Adunării supreme a Regatului.

Pentru aceasta sunt acum acuzați de trădare, ca și cum s-ar afla în înțelegere și ar conspira cu cei ce încearcă să răstoarne toate rânduielile societății omenești, fără a se ține seamă de numeroasele și autoritativele dovezi care arată în chip vădit credincioșia lor neclintită și ascultarea lor față de Principe, precum și iubirea lor fierbinte față de patrie. Ba chiar noi înșine suntem rugați să îndemnăm pe acei catolici și pe sacrii Păstori la observarea acelor legi, ca și cum noi înșine am conlucra, prin lucrarea Noastră, la asuprirea și risipirea turmei lui Cristos. Însă, încrezători în Dumnezeu, nădăjduim că Serenisimul Împărat, cunoscând și chibzuind mai bine lucrurile, va respinge o suspiciune atât de neîntemeiată și de necrezut față de supuși atât de credincioși și nu va îngădui ca onoarea lor să fie mai mult timp sfâșiată de o asemenea defăimare rușinoasă și ca o persecuție atât de nemeritată să continue împotriva lor. Încolo, noi am fi trecut cu totul sub tăcere, în această scrisoare, acea epistolă a Împăratului, dacă ea, fără știrea Noastră și printr-o alegere cu adevărat neobișnuită, nu ar fi fost dată publicității de ziarul oficial din Berlin, împreună cu o altă scriere de mâna Noastră, în care ne adresam dreptății Serenisimului Împărat în favoarea Bisericii Catolice din Prusia.

Cele ce am amintit până aici sunt înaintea ochilor tuturor; așadar, în timp ce religioșii și fecioarele consacrate lui Dumnezeu sunt lipsiți de libertatea comună tuturor cetățenilor și sunt persecutați cu o cruzime feroce; în timp ce școlile publice, în care este educată tinerimea catolică, sunt smulse în fiecare zi tot mai mult magisteriului mântuitor și supravegherii Bisericii; în timp ce se desființează sodalitățile întemeiate pentru promovarea religiei și chiar seminariile clericilor; în timp ce se împiedică libertatea predicării evanghelice; în timp ce, în unele părți ale Regatului, se interzice ca instruirea religioasă să fie dată în limba maternă; în timp ce Parohii rânduiți acolo de Episcopi sunt îndepărtați cu forța din parohiile lor; în timp ce chiar Episcopii sunt lipsiți de veniturile lor, urmăriți cu amenzi, înspăimântați cu amenințarea temniței; în timp ce catolicii sunt chinuiți prin tot felul de vexații, oare este cu putință ca noi să ne lăsăm încredințați de ceea ce se voiește a ni se da să credem, și anume că nici religia lui Cristos, nici adevărul nu sunt puse în cauză?

Și nu se sfârșesc aici ofensele aduse Bisericii catolice. Se adaugă și faptul că Guvernul prusac și alții din Imperiul german au luat în mod fățiș sub protecția lor pe acei noi eretici care, printr-un abuz de nume, se numesc „Vechi catolici", lucru care ar fi vrednic de râs, dacă atâtea erori monstruoase ale acelei secte împotriva principiilor fundamentale ale Credinței, atâtea sacrilegii în celebrarea tainelor dumnezeiești și în administrarea sacramentelor, atâtea

scandale preagrave, în fine o atât de mare ruină a sufletelor răscumpărate cu sângele lui Cristos, nu ar sili mai degrabă la vărsarea de lacrimi fierbinți.

Și ce încearcă și unde țintesc acești nenorociți fii ai răului se vede limpede din alte scrieri ale lor, și mai ales din aceea nelegiuită și lipsită de orice sfială care a fost publicată nu demult de acela pe care ei, de curând, l-au ales drept pseudo-episcop. Căci ei răstoarnă adevărata putere de jurisdicție care sălășluiește în Pontiful Roman și în Episcopi, succesorii Fericitului Petru și ai Apostolilor, și o transferă poporului, adică, după cum zic ei, „comunității"; ei resping cu nerușinare și combat magisteriul infailibil atât al Pontifului Roman, cât și al întregii Biserici învățătoare. Împotriva Duhului Sfânt (pe care Cristos a afirmat că va rămâne în veci în Biserică), ei, cu o îndrăzneală de necrezut, susțin că Pontiful Roman și toți Episcopii, preoții și popoarele unite cu el în unitatea credinței și a comuniunii au căzut în erezie, atunci când au sancționat și au mărturisit definițiile Conciliului Ecumenic Vatican. Prin urmare, ei neagă și infailibilitatea Bisericii, hulind că ea a murit în întreaga lume și că Capul ei văzut și Episcopii nu mai există; apoi spun că în ei s-a ivit necesitatea de a restaura episcopatul legitim în pseudo-episcopul lor, care, urcând la dregătorie nu pe ușă, ci pe altă cale, ca unul ce răpește sau fură, își atrage asupra capului său osânda lui Cristos.

Cu toate acestea, acești nenorociți, care răstoarnă temeliile religiei catolice, care nimicesc toate principiile și caracterele

ei, care au născocit atât de multe și atât de rușinoase erori sau, mai degrabă, scoțându-le din vechea vistierie a ereticilor și adunându-le laolaltă, le-au propus din nou, nu se rușinează să se numească „catolici", „Vechi catolici", pe când, prin doctrina lor, prin ciudățenia lor și prin numărul lor, îndepărtează de la sine în chip cu totul deplin amândouă caracterele: și vechimea, și catolicitatea. Împotriva lor se ridică Biserica răspândită între toate neamurile, cu un drept mai întemeiat, desigur, decât odinioară Augustin împotriva donatiștilor: acea Biserică pe care Cristos, Fiul Dumnezeului Celui viu, a zidit-o pe piatră și împotriva căreia porțile iadului nu vor birui; acea Biserică împreună cu care El, Căruia i s-a dat toată puterea în cer și pe pământ, a spus că va fi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor.

„Strigă Biserica către veșnicul ei Mire: cum se poate întâmpla ca unii, nu știu cine, depărtându-se de mine, să murmure împotriva mea? Cum poate fi că cei pierduți pretind că eu am pierit? Vestește-mi scurtimea zilelor mele: cât timp voi sta în această lume? Vestește-mi aceasta pentru cei ce zic: «A fost și nu mai este»; pentru cei ce zic: «S-au împlinit Scripturile, toate neamurile au crezut, dar Biserica a apostaziat și a pierit dintre toate neamurile». Iar El a vestit-o, și glasul Lui nu a fost zadarnic." În ce chip a vestit-o? „Iată, Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor." Lovită de cuvintele voastre și de falsele voastre păreri, Biserica cere lui Dumnezeu să-i arate scurtimea zilelor sale și află că Domnul a zis: „Iată, Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor." Aici voi ziceți: „Despre noi a zis: noi

suntem și vom fi până la sfârșitul veacurilor. Să fie întrebat însuși Cristos." El a zis: „Se va propovădui acest Evangheliu în toată lumea, spre mărturie pentru toate neamurile, și atunci va veni sfârșitul." Așadar, până la sfârșitul veacurilor Biserica este în toate neamurile. Să piară ereticii, să piară în ceea ce sunt; și să fie recâștigați, ca să fie ceea ce nu sunt" [Augustin, *Enarrationes in Psalmum* 101, 2, nn. 8-9].

Dar acești oameni, care înaintează cu o îndrăzneală tot mai mare pe calea nelegiuirii și a pierzării (așa cum, prin dreapta judecată a lui Dumnezeu, se întâmplă de obicei cu sectele ereticilor), au voit, după cum am amintit, să-și creeze și o ierarhie și au ales și făcut pseudo-episcop pe un anume Iosif Hubert Reinkens, apostat cunoscut al credinței catolice; iar pentru ca nimic să nu lipsească nerușinării lor, pentru consacrarea lui au recurs la acei ianseniști din Utrecht, pe care ei înșiși, înainte de a se fi răzvrătit împotriva Bisericii, îi socoteau (împreună cu ceilalți catolici) eretici și schismatici. Totuși, acest Iosif Hubert îndrăznește să se declare episcop și, lucru care întrece orice credibilitate, este recunoscut și numit prin decret public ca adevărat episcop catolic de către Serenisimul Împărat al Germaniei și este propus tuturor supușilor pentru a fi socotit și venerat ca episcop legitim. Cu toate acestea, chiar primele elemente ale doctrinei catolice învață că nu poate fi socotit episcop legitim nimeni care nu este unit, prin comuniunea credinței și a carității, cu Piatra pe care este zidită Biserica lui Cristos și care nu este legat strâns de Păstorul suprem, căruia i-au fost date spre păstorire toate

oile lui Cristos, și care nu este unit cu acela ce apără și garantează fraternitatea ce este în lume. Și într-adevăr, „Domnul a vorbit lui Petru: unuia singur, pentru a întemeia unitatea dintr-unul" [Pacianus, *Ad Sympron.* Ep. 3, n. 11; Ciprian, *De unit. Eccl.*; Optat, *Contra Parmen.*, lib. 7, n. 3; Siricius, Ep. 5, *Ad Episcopos Afr.*; Inocențiu I, Ep. *Ad Victric.*, *Ad conc. Carthag. et Milev.*]. Lui Petru „clemența dumnezeiască i-a conferit o parte mare și minunată din puterea Sa; și dacă a voit ca ceva să fie comun cu ceilalți Principi, nu a acordat niciodată ceva altora decât prin mijlocirea lui" [Leon cel Mare, *Serm.* 3 *in sua assumpt.*; Optat, lib. 2, n. 2]. De aici urmează că din acest Scaun Apostolic, unde Fericitul Petru „trăiește, prezidează și dă celui ce o caută adevărul credinței" [Petru Crisologul, Ep. *Ad Eutych.*], „se răspândesc pentru toți drepturile venerabilei uniri comune" [Conc. Aquileian, între epistolele lui Ambroziu, ep. 11, n. 4; Ieronim, Ep. 14 și 16 *Ad Damas.*]; iar acest Scaun, fără îndoială, „este pentru celelalte Biserici, răspândite pe tot pământul, precum capul față de mădulare; oricine se desparte de el devine exilat din religia creștină, întrucât începe să nu mai fie în același trup comun" [Bonifaciu I, Ep. 14 *Ad Episcopos Thessal.*].

În consecință, sfântul martir Ciprian, vorbind despre pseudo-episcopul schismatic Novatian, i-a refuzat chiar și numele de creștin, deoarece era rupt și despărțit de Biserica lui Cristos. „Oricine ar fi, spune el, și de orice fel ar fi, nu este creștin acela care nu este în Biserica lui Cristos. Să se laude și cu vorbe trufașe să-și propovăduiască filosofia și elocința; cine

nu a fost credincios carității fraterne și unității ecleziastice a pierdut și ceea ce era mai înainte. Căci, precum de la Cristos se răspândește în toată lumea o singură Biserică, împărțită în multe mădulare, tot astfel un singur episcopat se răspândește, în concordia pluralității multor Episcopi; acesta, după rânduiala lui Dumnezeu și după unitatea Bisericii strâns legată pretutindeni, se străduiește să alcătuiască Biserica oamenilor. Așadar, cel care nu păstrează nici unitatea spiritului, nici unitatea comună a păcii și se desparte de legătura Bisericii și de Colegiul Preoților, nu poate avea nici puterea, nici cinstea de Episcop, nevrând să păstreze nici unitatea, nici pacea episcopatului" [Ciprian, *Contra Novatian.*, ep. 52 *Ad Antonian.*].

Noi, așadar, care, deși nevrednici, am fost așezați pe acest Scaun suprem al lui Petru, spre păstrarea credinței catolice și pentru menținerea și apărarea unității Bisericii universale, urmând uzanța și exemplul Predecesorilor Noștri și legile ecleziastice, cu puterea ce ne-a fost dată din cer, nu numai că declarăm alegerea lui Iosif Hubert Reinkens (amintit mai sus), făcută împotriva sancțiunii Sfintelor Canoane, drept ilicită, zadarnică și cu totul nulă, și condamnăm și detestăm consacrarea sa sacrilegă; ci, cu autoritatea lui Dumnezeu Atotputernicul, îl excomunicăm și îl anatemizăm pe însuși Iosif Hubert, precum și pe cei care au îndrăznit să-l aleagă, pe cei care au colaborat la consacrarea sacrilegă, pe toți cei care i-au sprijinit și care, aderând la ei, le-au dat favoare, ajutor sau consimțământ; declarăm, poruncim și rânduim ca toți aceștia

să fie socotiți despărțiți de comuniunea Bisericii și numărați între aceia a căror familiaritate și frecventare Apostolul a interzis-o tuturor credincioșilor lui Cristos, până într-acolo încât a poruncit în mod expres să nu li se spună nici măcar „Bucură-te" (2 In 10).

Din toate cele pe care le-am atins, mai mult deplângându-le decât istorisindu-le, se vede destul de limpede, Venerabili Frați, cât de tristă și primejdioasă este starea catolicilor în țările Europei despre care am vorbit. Și lucrurile nu stau mai bine, nici timpurile nu sunt mai pașnice în America, unde anumite regiuni sunt atât de ostile catolicilor, încât guvernele lor par a tăgădui prin fapte acea credință catolică pe care o mărturisesc. Căci acolo, de câțiva ani, a început să se ducă un război cumplit împotriva Bisericii, a instituțiilor ei și a drepturilor acestui Scaun Apostolic. Dacă am voi să stăruim asupra acestui subiect, nu ne-ar lipsi niciodată cuvintele. Deoarece însă, prin importanța sa, nu poate fi atins doar în treacăt, vom vorbi despre el mai pe larg altădată.

Poate că unii dintre voi, Venerabili Frați, se vor mira că războiul care astăzi se poartă împotriva Bisericii Catolice se extinde atât de mult. Dar oricine cunoaște caracterul, scopurile și planul sectelor, fie că se numesc masonice, fie că poartă orice alt nume, și le compară cu caracterul, modul și amploarea acestui război cu care Biserica este atacată aproape din toate părțile, nu va putea nicidecum să se îndoiască de faptul că această calamitate trebuie atribuită fraudelor și uneltirilor acelor secte. Căci din ele se alcătuiește sinagoga

Satanei, care își rânduiește oastea împotriva Bisericii lui Cristos, își înalță steagul și vine la luptă. Predecesorii Noștri, străjeri în Israel, au denunțat de mult aceste secte regilor și popoarelor, încă de la originile lor, și apoi le-au lovit de repetate ori cu condamnările lor. Nici Noi nu am lipsit de la această datorie. O, dacă s-ar fi dat mai multă încredere Păstorilor supremi ai Bisericii de către cei care ar fi putut respinge o asemenea ciumă nimicitoare! Dar ea a înaintat prin ascunzișuri, prin cotloane alunecoase, fără a-și întrerupe vreodată lucrarea, amăgind pe mulți prin fraude viclene; și a ajuns în cele din urmă la un asemenea punct, încât a putut ieși din vizuinile sale și a se făli că este astăzi puternică și stăpână. Sporind acum în chip imens mulțimea adepților săi, aceste secte nelegiuite cred că au atins aproape scopul, chiar dacă nu au ajuns încă la ultima țintă. Dobândind ceea ce au dorit atât de mult, adică puterea de a hotărî asupra tuturor lucrurilor în cea mai mare parte a locurilor, ele îndreaptă acum cu îndrăzneală forța și autoritatea dobândite spre a reduce Biserica la o sclavie extrem de aspră, a dărâma temeliile pe care se sprijină, a pângări urmele dumnezeiești cu care strălucește, și, mai mult încă, a o nimici cu totul, dacă ar fi cu putință, în întreaga lume, după ce au lovit-o cu lovituri repetate, au doborât-o și au distrus-o.

Fiind astfel lucrurile, Venerabili Frați, folosiți orice mijloc pentru a apăra de uneltirile și de molipsirea acestor secte pe credincioșii încredințați îngrijirii voastre și pentru a salva de la pierzare pe cei care, din nefericire, s-au înscris în aceste secte.

Dar mai ales arătați și combateți eroarea celor care, fie amăgiți, fie amăgitori, nu se tem totuși să afirme că din aceste congregații obscure nu se urmărește decât folosul social, progresul și binefacerea reciprocă. Expuneți adesea credincioșilor și întipăriți în sufletele lor Constituțiile pontificale asupra acestui subiect și învățați-i că prin ele sunt lovite nu numai societățile masonice din Europa, ci și toate cele din America și oricare altele care se află în diferitele regiuni ale lumii întregi.

În rest, Venerabili Frați, întrucât ne-a fost dat să trăim în timpuri în care se ivește prilejul de a pătimi cu siguranță mult, dar și de a merita mult, noi, ca buni soldați ai lui Cristos, să ne îngrijim mai întâi să nu ne lăsăm doborât sufletul; dimpotrivă, chiar în furtuna care ne izbește, înarmați cu speranța sigură a unei liniști viitoare și a unei seninătăți mai limpezi a Bisericii, să aflăm puterea de a ne încuraja pe noi înșine, pe clerul ostenit și pe popor, încrezători în ajutorul dumnezeiesc și sprijiniți de cuvintele prea nobile ale lui Ioan Gură de Aur: „Multe valuri, multe furtuni grele se năpustesc; dar nu ne temem de înecare, căci stăm pe piatră. Să se dezlănțuie marea; piatra nu va fi dizolvată. Să se ridice valurile; corabia lui Isus nu va fi scufundată. Nimic nu este mai puternic decât Biserica. Biserica este mai tare decât cerul însuși. Vor trece cerul și pământul; dar cuvintele lui Cristos nu vor trece. Care cuvinte? «Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea, și porțile iadului nu vor birui împotriva ei». Dacă nu crezi cuvintelor, crede faptelor. Câți tirani au încercat să o

apese pe Biserică? Câte cazane, câte cuptoare, și dinți de fiare, și săbii ascuțite! Totuși, nu au izbutit nimic. Unde sunt acei dușmani? Sunt risipiți în tăcere și uitare. Și unde este Biserica? Ea strălucește mai mult decât soarele. Faptele acelora s-au stins, lucrurile Bisericii trăiesc nemuritoare. Dacă, atunci când creștinii erau puțini, nu au fost învinși, cum i-ai putea birui când lumea întreagă este plină de sfânta lor religie? Cerul și pământul vor trece; dar cuvintele Mele nu vor trece" [Omil. înainte de exil, n. 1 și 2]. Așadar, neînfricoșați de niciun pericol și curați de orice îndoială, să stăruim în rugăciune și să ne străduim să ajungem la aceasta: ca toți să ne silim a potoli mânia cerească, provocată de nelegiuirile oamenilor, astfel încât, la urmă, Atotputernicul să Se ridice în milostivirea Sa, să poruncească vânturilor și să aducă liniștea.

Între timp, cu toată afecțiunea, dăm tuturor Binecuvântarea Apostolică, semn al deosebitei Noastre bunăvoințe, vouă tuturor, Venerabili Frați, clerului și întregului popor încredințat grijii voastre.

Dat la Roma, la Sfântul Petru, la 21 noiembrie 1873, în al douăzeci și optulea an al Pontificatului Nostru.

PAPA PIUS AL IX-LEA

CONSTITUȚIA DOGMATICĂ

Conciliul Vatican I

DEI FILIUS

SLUJITOR AL SLUJITORILOR LUI DUMNEZEU

CU APROBAREA SFÂNTULUI CONCILIU

Spre veșnica amintire a lucrului

Fiul lui Dumnezeu și Răscumpărătorul neamului omenesc, Domnul nostru Isus Cristos, fiind pe cale să Se întoarcă la Tatăl ceresc, a făgăduit că va fi cu Biserica Sa, care luptă pe pământ, în toate zilele până la sfârșitul veacului. De aceea n-a încetat nicicând să fie de față miresei Sale iubite, să o asiste în învățare, să binecuvânteze lucrarea ei, să vină în ajutorul ei la primejdie. Această providență mântuitoare a Sa, pe lângă nenumărate alte binefaceri prin care s-a arătat necontenit, s-a făcut cunoscută în chip cu totul strălucit prin roadele bogate care au provenit pentru lumea creștină din Conciliile ecumenice și îndeosebi din cel Tridentin, celebrat chiar și în vremuri potrivnice. Căci de aici dogmele cele mai sfinte ale religiei au fost definite mai precis și expuse mai pe larg, erorile au fost condamnate și înfrânate; de aici disciplina bisericească a fost restaurată și întărită cu mai multă tărie, a fost promovat în rândul clerului studiul științei și al pietății, au fost întemeiate colegii pentru formarea tinerilor destinați sfintei oștiri; în sfârșit, moravurile poporului creștin au fost reînnoite atât printr-o instruire mai atentă a credincioșilor, cât și

printr-o folosire mai deasă a sacramentelor. De aici, de asemenea, o comuniune mai strânsă a mădularelor cu Capul vizibil și un spor de vigoare adăugat întregului trup mistic al lui Cristos; de aici înmulțirea familiilor religioase și a altor așezăminte de pietate creștină; de aici, în fine, acel zel neîncetat și statornic până la vărsarea sângelui pentru răspândirea largă în lume a împărăției lui Cristos.

Totuși, în timp ce ne amintim cu recunoștința cuvenită aceste și alte însemnate binefaceri pe care îndurarea dumnezeiască le-a dăruit Bisericii mai ales prin ultimul Sinod ecumenic, nu putem să ne stăpânim durerea amară pentru relele foarte grave care au izvorât mai ales din faptul că, la foarte mulți, fie autoritatea aceluiași preasfânt Sinod a fost disprețuită, fie decretele lui pline de cea mai înaltă înțelepciune au fost neglijate.

Căci nimeni nu ignoră că ereziile pe care Părinții tridentini le-au proscris, atunci când, respingând magisteriul dumnezeiesc al Bisericii, chestiunile ce țin de religie au fost lăsate judecății fiecăruia, s-au destrămat treptat în nenumărate secte, care, fiind în dezacord și luptând între ele, au făcut ca, la nu puțini, orice credință în Cristos să se clatine. Astfel, chiar Sfintele Scripturi, care mai înainte erau afirmate drept unica sursă și judecător al doctrinei creștine, au început să nu mai fie socotite dumnezeiești, ba chiar să fie puse între scrieri mitice.

Atunci s-a născut și s-a răspândit prea mult prin lume acea doctrină a raționalismului sau naturalismului, care, fiind întru

totul potrivnică religiei creştine ca instituţie supranaturală, se străduieşte cu cel mai mare zel să întemeieze, prin excluderea lui Cristos — care este singurul nostru Domn şi Mântuitor — din minţile oamenilor, din viaţa şi moravurile popoarelor, domnia a ceea ce ei numesc raţiune pură sau natură. Iar părăsind şi lepădând religia creştină, negându-L pe adevăratul Dumnezeu şi pe Cristosul Său, mintea multora a alunecat în prăpastia panteismului, materialismului şi ateismului, încât, negând însăşi natura raţională şi orice normă a dreptului şi a dreptăţii, se străduiesc să dărâme temeliile cele mai adânci ale societăţii omeneşti.

Mai mult, pe măsură ce această impietate se răspândea pretutindeni, s-a întâmplat, din nefericire, ca şi unii dintre fiii Bisericii Catolice să se abată de la calea adevăratei pietăţi, iar la ei, prin micşorarea treptată a adevărurilor, simţul catolic să se slăbească. Căci, atraşi de învăţături felurite şi străine, amestecând în chip greşit natura cu harul, ştiinţa omenească cu credinţa dumnezeiască, ei ajung să denatureze sensul autentic al dogmelor, pe care Sfânta Maică Biserică îl păstrează şi îl învaţă, şi să pună în primejdie integritatea şi curăţia credinţei.

Privind toate acestea, cum ar fi cu putinţă să nu se tulbure cele mai lăuntrice viscere ale Bisericii? După cum Dumnezeu voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi să ajungă la cunoaşterea adevărului; după cum Cristos a venit ca să mântuiască ceea ce era pierdut şi să adune laolaltă pe fiii lui Dumnezeu risipiţi; tot astfel Biserica, rânduită de Dumnezeu

drept mamă și învățătoare a popoarelor, se știe datoare tuturor și este pururea gata și atentă să-i ridice pe cei căzuți, să-i sprijine pe cei clătinați, să-i îmbrățișeze pe cei ce se întorc, să-i întărească pe cei buni și să-i conducă spre cele mai înalte. De aceea nu poate nicicând să înceteze a mărturisi și a propovădui adevărul lui Dumnezeu, care vindecă toate, știind că i s-a spus: *Duhul Meu, care este în tine, și cuvintele Mele, pe care le-am pus în gura ta, nu se vor depărta din gura ta de acum și până în veac* (Is. 59, 21).

Noi, așadar, urmând urmele Predecesorilor Noștri, pentru suprema Noastră misiune apostolică, nu am încetat niciodată să învățăm și să apărăm adevărul catolic și să respingem doctrinele rătăcite. Acum însă, stând împreună cu Noi și judecând Episcopii întregii lumi, adunați prin autoritatea Noastră în Duhul Sfânt în acest Sinod ecumenic, sprijinindu-ne pe cuvântul lui Dumnezeu scris și transmis, așa cum l-am primit păstrat cu sfințenie și explicat în mod autentic de Biserica Catolică, hotărâm ca, de pe acest Scaun al lui Petru, înaintea tuturor, să mărturisim și să declarăm doctrina mântuitoare a lui Cristos, proscriind și condamnând, prin puterea încredințată nouă de Dumnezeu, erorile potrivnice.

CAPITOLUL I - DESPRE DUMNEZEU, CREATORUL TUTUROR LUCRURILOR

Sfânta Biserică Catolică Apostolică Romană crede și mărturisește că există un singur Dumnezeu adevărat și viu, Creator și Domn al cerului și al pământului, atotputernic, veșnic, nemărginit, necuprins, infinit în intelect, voință și în orice perfecțiune; care, fiind o singură substanță spirituală cu totul simplă și neschimbătoare, trebuie propovăduit ca fiind, prin realitate și esență, distinct de lume, în Sine și prin Sine preafericit, și, în mod inefabil, mai presus de toate cele ce sunt și pot fi concepute în afară de El.

Acest singur Dumnezeu adevărat, prin bunătatea Sa și prin puterea Sa atotputernică, nu pentru a-Și spori fericirea, nici pentru a o dobândi, ci pentru a-Și manifesta perfecțiunea prin bunurile pe care le împărtășește creaturilor, printr-un sfat cu totul liber, de la începutul timpului, a creat din nimic deodată ambele făpturi, cea spirituală și cea trupească, adică pe cea îngerească și pe cea lumească, iar apoi pe cea omenească, ca una comună, alcătuită din spirit și trup (Conc. Lateran IV, cap. *Firmiter*).

Pe toate însă câte le-a creat, Dumnezeu le păstrează și le guvernează prin providența Sa, ajungând cu putere de la un capăt la altul și rânduind toate cu blândețe (Înț. 8, 1). Căci toate sunt goale și descoperite înaintea ochilor Săi (cf. Evr. 4,

13), chiar și acelea care vor avea loc prin acțiunea liberă a creaturilor.

CAPITOLUL II - DESPRE REVELAȚIE

Aceeași Sfântă Maică Biserică ține și învață că Dumnezeu, începutul și sfârșitul tuturor lucrurilor, poate fi cunoscut cu certitudine, prin lumina naturală a rațiunii omenești, din cele create; căci cele nevăzute ale Lui, de la zidirea lumii, sunt văzute cu mintea prin cele ce au fost făcute (Rom. 1). Totuși, a plăcut înțelepciunii și bunătății Sale să Se reveleze pe Sine Însuși și hotărârile veșnice ale voinței Sale neamului omenesc pe o altă cale, și anume supranaturală, după cum spune Apostolul: *După ce odinioară Dumnezeu a vorbit părinților în multe rânduri și în multe chipuri prin profeți, în zilele acestea de pe urmă ne-a vorbit nouă prin Fiul* (Evr. 1, 1-2). Acestei revelații dumnezeiești i se datorează, desigur, faptul că acele adevăruri din lucrurile dumnezeiești care nu sunt, prin ele însele, inaccesibile rațiunii omenești pot fi cunoscute, chiar și în condiția de față a neamului omenesc, de către toți, cu ușurință, cu certitudine sigură și fără niciun amestec de eroare. Nu însă pentru acest motiv trebuie spus că revelația este absolut necesară, ci pentru că Dumnezeu, din bunătatea Sa infinită, l-a rânduit pe om la un scop supranatural, adică la participarea bunurilor dumnezeiești, care depășesc cu totul înțelegerea

minții omenești; căci *ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit cele ce le-a pregătit Dumnezeu celor ce Îl iubesc* (1 Cor. 2, 9). Această revelație supranaturală, potrivit credinței Bisericii universale, declarată de Sfântul Sinod Tridentin, este cuprinsă în cărțile scrise și în tradițiile nescrise, care au fost primite de Apostoli din gura lui Cristos Însuși sau transmise ca prin mâini de către aceiași Apostoli, sub inspirația Duhului Sfânt, și au ajuns până la noi (Conc. Trid., sess. IV, Decret despre Scripturile canonice). Aceste cărți ale Vechiului și Noului Testament, întregi, cu toate părțile lor, așa cum sunt enumerate în decretul aceluiași Conciliu și se află în vechea ediție latină vulgata, trebuie primite ca sfinte și canonice. Biserica însă le are drept sfinte și canonice nu pentru că ar fi fost alcătuite numai prin străduanie omenească și apoi aprobate prin autoritatea ei, nici numai pentru că ar cuprinde revelația fără eroare, ci pentru că, fiind scrise sub inspirația Duhului Sfânt, Îl au pe Dumnezeu drept autor și, ca atare, au fost încredințate Bisericii.

Iar pentru că ceea ce Sfântul Sinod Tridentin a hotărât în chip salutar despre interpretarea Scripturii divine, spre a stăvili îndrăzneala minților, este explicat greșit de unii oameni, Noi, reînnoind același Decret, declarăm că acesta este sensul lui: ca, în chestiunile de credință și de moravuri, care țin de edificarea doctrinei creștine, să fie socotit drept adevăratul sens al Sfintei Scripturi acela pe care l-a ținut și îl ține Sfânta Maică Biserică, căreia îi aparține judecata despre adevăratul sens și interpretarea Scripturilor sfinte; și, prin urmare, nimănui nu-i

este îngăduit să interpreteze Sfânta Scriptură împotriva acestui sens sau împotriva consensului unanim al Părinților.

CAPITOLUL III - DESPRE CREDINȚĂ

Întrucât omul depinde în întregime de Dumnezeu ca de Creatorul și Domnul său, iar rațiunea creată este cu totul supusă Adevărului necreat, suntem datori să aducem, prin credință, lui Dumnezeu care revelează, deplina supunere a intelectului și a voinței. Iar această credință, care este începutul mântuirii omenești, Biserica Catolică o mărturisește ca fiind o virtute supranaturală, prin care, sub inspirația și ajutorul harului lui Dumnezeu, credem adevărate cele revelate de El, nu pentru adevărul intrinsec al lucrurilor, văzut prin lumina naturală a rațiunii, ci pentru autoritatea însuși a lui Dumnezeu care revelează, Care nu poate nici să se înșele, nici să înșele. Căci credința este, după mărturia Apostolului, *substanța lucrurilor nădăjduite, dovada celor nevăzute* (Evr. XI, 1).

Iar pentru ca supunerea credinței noastre să fie, totuși, potrivită rațiunii, a voit Dumnezeu ca, împreună cu ajutoarele lăuntrice ale Duhului Sfânt, să se unească și argumente exterioare ale revelației Sale, adică fapte dumnezeiești, și mai ales minunile și profețiile, care, întrucât arată în chip strălucit atotputernicia și știința infinită a lui Dumnezeu, sunt semnele

cele mai sigure ale revelației dumnezeiești și sunt potrivite înțelegerii tuturor. De aceea atât Moise și Profeții, cât și însuși mai ales Cristos Domnul au săvârșit multe și foarte evidente minuni și profeții; și despre Apostoli citim: *Iar ei, plecând, au predicat pretutindeni, Domnul lucrând împreună și întărind cuvântul prin semnele ce urmau* (Marcu XVI, 20). Și iarăși este scris: *Avem cuvântul profetic și mai întărit, la care bine faceți luând aminte ca la o lumină ce strălucește într-un loc întunecos* (2 Petru I, 19).

Deși însă asentimentul credinței nu este nicidecum o mișcare oarbă a sufletului, nimeni nu poate consimți predicării evanghelice, precum se cuvine pentru dobândirea mântuirii, fără iluminarea și inspirația Duhului Sfânt, Care dă tuturor dulceață în a consimți și a crede adevărului (Sin. Araus. I, pag. 7). De aceea credința însăși, în sine, chiar dacă nu lucrează prin iubire, este darul lui Dumnezeu, iar actul ei este o lucrare ce ține de mântuire, prin care omul îi aduce lui Dumnezeu Însuși o ascultare liberă, consimțind și cooperând harului Său, căruia ar fi putut să-i reziste.

Mai departe, prin credință dumnezeiască și catolică trebuie crezute toate acelea care sunt cuprinse în cuvântul lui Dumnezeu scris sau transmis și care sunt propuse de Biserică drept de crezut ca revelate de Dumnezeu, fie prin judecată solemnă, fie prin magisteriul ordinar și universal.

Iar fiindcă fără credință este cu neputință a plăcea lui Dumnezeu și a ajunge la împărtășirea cu fiii Săi, de aceea

nimănui nu i-a venit vreodată îndreptățirea fără ea, și nimeni nu va dobândi viața veșnică dacă nu va fi stăruit în ea până la sfârșit. Iar pentru ca noi să putem împlini datoria de a îmbrățișa adevărata credință și de a stărui neclintit în ea, Dumnezeu, prin Fiul Său Unul-Născut, a întemeiat Biserica și a înzestrat-o cu semne vădite ale instituirii Sale, pentru ca ea să poată fi recunoscută de toți ca păzitoare și învățătoare a cuvântului revelat. Căci numai Bisericii Catolice îi aparțin toate acelea care, rânduite dumnezeiește atât de multe și atât de minunate, slujesc la evidenta credibilitate a credinței creștine. Ba chiar Biserica însăși, prin ea însăși, anume prin răspândirea ei minunată, prin sfințenia ei aleasă și prin fecunditatea neostoită în toate bunurile, prin unitatea ei catolică și stabilitatea ei neînvinsă, este un mare și necurmat motiv de credibilitate și o mărturie irefragabilă a misiunii ei dumnezeiești.

De unde urmează că ea însăși, ca un *semn ridicat între neamuri* (Is. XI, 12), îi cheamă la sine pe cei ce încă nu au crezut și îi încredințează pe fiii săi că credința pe care o mărturisesc se sprijină pe o temelie prea tare. Acestei mărturii i se adaugă un ajutor eficace din puterea cea de sus. Căci preabunul Domn îi trezește și îi ajută, prin harul Său, pe cei rătăciți, ca să poată ajunge la cunoașterea adevărului; iar pe cei pe care i-a strămutat din întuneric în lumina Sa minunată, îi întărește, prin harul Său, ca să stăruie în aceeași lumină, nelăsându-i, decât dacă este lăsat. Prin urmare, nu este nicidecum aceeași condiția celor care, prin darul ceresc al credinței, au aderat la

adevărul catolic, și a celor care, conduși de opinii omenești, urmează o religie falsă; căci aceia care au primit credința sub magisteriul Bisericii nu pot avea niciodată o cauză dreaptă de a o schimba sau de a o pune la îndoială. Așadar, mulțumind lui Dumnezeu Tatăl, Care ne-a făcut vrednici de partea sorții sfinților în lumină, să nu neglijăm o mântuire atât de mare, ci, privind la Întemeietorul credinței și Desăvârșitorul ei, Isus, să ținem neabătută mărturisirea nădejdii noastre.

CAPITOLUL IV -DESPRE CREDINȚĂ ȘI RAȚIUNE

Acest lucru l-a ținut și îl ține, de asemenea, consensul necurmat al Bisericii Catolice: că există o dublă ordine a cunoașterii, deosebită nu numai prin principiu, ci și prin obiect; prin principiu, fiindcă într-una cunoaștem prin rațiunea naturală, iar în cealaltă prin credința dumnezeiască; iar prin obiect, fiindcă, pe lângă acelea la care rațiunea naturală poate ajunge, ne sunt propuse spre crezut mistere ascunse în Dumnezeu, care, dacă nu ar fi revelate dumnezeiește, nu ar putea ajunge la cunoștință. Pentru aceasta Apostolul, care mărturisește că Dumnezeu a fost cunoscut de neamuri prin cele ce au fost făcute, vorbind însă despre harul și adevărul care a venit prin Isus Cristos (Ioan I, 17), proclamă: *Noi vorbim înțelepciunea lui Dumnezeu în mister, pe cea ascunsă,*

pe care Dumnezeu a rânduit-o mai înainte de veacuri spre slava noastră, pe care niciunul dintre mai-marii veacului acestuia n-a cunoscut-o; nouă însă Dumnezeu ne-a revelat-o prin Duhul Său; căci Duhul cercetează toate, chiar și adâncurile lui Dumnezeu (1 Cor. II, 7-9). Iar Însuși Unul-Născut mărturisește Tatălui, că a ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-a revelat pruncilor (Mat. XI).

Iar rațiunea, luminată de credință, când caută cu sârguință, cu pietate și cu cumpătare, dobândește, cu ajutorul lui Dumnezeu, o oarecare înțelegere a misterelor, și aceasta foarte rodnică, atât prin analogia cu cele pe care le cunoaște în mod natural, cât și din legătura misterelor între ele și cu scopul ultim al omului; niciodată însă nu ajunge potrivită să le pătrundă asemenea adevărurilor care alcătuiesc obiectul ei propriu. Căci misterele dumnezeiești, prin însăși natura lor, întrec astfel intelectul creat, încât, chiar transmise prin revelație și primite prin credință, rămân totuși acoperite de vălul aceleiași credințe și învăluite într-un fel de întuneric, câtă vreme, în această viață muritoare, pribegim departe de Domnul: *căci umblăm prin credință, și nu prin vedere* (2 Cor. V, 7).

Însă, deși credința este deasupra rațiunii, nu poate exista vreodată o adevărată neînțelegere între credință și rațiune; fiindcă același Dumnezeu, Care revelează misterele și infuzează credința, a pus în sufletul omenesc lumina rațiunii; iar Dumnezeu nu poate să Se nege pe Sine, nici adevărul să contrazică vreodată adevărului. Iar aparența zadarnică a acestei

contradicții izvorăște mai ales din faptul că ori dogmele credinței nu au fost înțelese și expuse după mintea Bisericii, ori născocirile de opinii sunt socotite drept rostiri ale rațiunii. Prin urmare, definim că orice afirmație contrară adevărului credinței luminate este cu totul falsă (Conc. Lat. V, Bula *Apostolici regiminis*). Mai mult, Biserica, care, împreună cu însărcinarea apostolică de a învăța, a primit porunca de a păzi depozitul credinței, are, de asemenea, din rânduială dumnezeiască, dreptul și datoria de a proscrie știința cu nume mincinos, ca nimeni să nu fie înșelat *prin filosofie și amăgire deșartă* (Colos. II, 8). De aceea, toți credincioșii creștini nu numai că sunt opriți să apere asemenea opinii, care se cunosc a fi contrare doctrinei credinței, mai ales dacă au fost condamnate de Biserică, ca pe niște concluzii legitime ale științei, ci sunt datori să le socotească, dimpotrivă, drept erori, care poartă cu sine o înfățișare amăgitoare a adevărului.

Nu numai că credința și rațiunea nu pot niciodată să se afle în dezacord una cu cealaltă, ci își aduc chiar ajutor reciproc: căci rațiunea dreaptă demonstrează temeiurile credinței și, luminată de lumina ei, cultivă cunoașterea lucrurilor dumnezeiești; iar credința eliberează și apără rațiunea de erori și o îmbogățește cu o cunoaștere multiplă. De aceea, departe de a se împotrivi culturii artelor și disciplinelor omenești, Biserica o sprijină și o promovează în multe chipuri. Căci nu ignoră și nici nu disprețuiește folosurile care decurg din acestea pentru viața oamenilor; dimpotrivă, mărturisește că, după cum își au obârșia în Dumnezeu, Domnul științelor, tot

astfel, dacă sunt tratate în mod drept, pot conduce la Dumnezeu, cu ajutorul harului Său. Nici nu interzice, desigur, ca asemenea discipline să folosească, fiecare în domeniul său, principiile proprii și metoda proprie; însă, recunoscând această dreaptă libertate, veghează cu grijă ca ele să nu primească în sine erori, împotrivindu-se doctrinei dumnezeiești, ori, depășindu-și hotarele proprii, să ocupe și să tulbure cele ce țin de credință.

Căci doctrina credinței, pe care Dumnezeu a revelat-o, nu a fost propusă ca o născocire filosofică ce ar trebui desăvârșită de mințile omenești, ci, ca un depozit dumnezeiesc, a fost încredințată Miresei lui Cristos, spre a fi păstrată cu fidelitate și declarată în mod infailibil. De aici urmează că și sensul dogmelor sacre trebuie păstrat necontenit acela pe care l-a declarat odată Sfânta Maică Biserică, și niciodată nu trebuie să se îndepărteze de acest sens, sub pretextul și numele unei înțelegeri mai înalte. Să crească, așadar, și să sporească mult și cu putere, la fiecare și la toți, la un singur om și la întreaga Biserică, de-a lungul vârstelor și veacurilor, înțelegerea, cunoașterea și înțelepciunea; dar numai în genul său propriu, adică în același dogmă, în același sens și în aceeași învățătură (Vincent de Lérins, *Commonitorium*, nr. 28).

CANOANE

I. DESPRE DUMNEZEU, CREATORUL TUTUROR LUCRURILOR

1. Dacă cineva va nega existența unui singur Dumnezeu adevărat, Creator și Domn al celor văzute și nevăzute, să fie anatema.
2. Dacă cineva nu se va rușina să afirme că nu există nimic în afară de materie, să fie anatema.
3. Dacă cineva va spune că una și aceeași este substanța sau esența lui Dumnezeu și a tuturor lucrurilor, să fie anatema.
4. Dacă cineva va spune că lucrurile finite, atât cele trupești, cât și cele spirituale, sau cel puțin cele spirituale, au emanat din substanța dumnezeiască; sau că esența dumnezeiască, prin manifestarea ori evoluția sa, devine toate lucrurile; sau, în fine, că Dumnezeu este o ființă universală ori indefinită, care, determinându-se pe sine, constituie totalitatea lucrurilor distinctă în genuri, specii și indivizi, să fie anatema.
5. Dacă cineva nu va mărturisi că lumea și toate lucrurile care se cuprind în ea, atât spirituale cât și materiale, au

fost produse de Dumnezeu din nimic, după întreaga lor substanță; sau va spune că Dumnezeu nu a creat prin voință liberă de orice necesitate, ci cu aceeași necesitate cu care Se iubește pe Sine; sau va nega că lumea a fost creată spre slava lui Dumnezeu, să fie anatema.

II. DESPRE REVELAȚIE

1. Dacă cineva va spune că Dumnezeu, unul și adevărat, Creatorul și Domnul nostru, nu poate fi cunoscut cu certitudine, prin lumina naturală a rațiunii omenești, din cele ce au fost făcute, să fie anatema.
2. Dacă cineva va spune că nu este posibil sau nu este folositor ca omul să fie învățat despre Dumnezeu și despre cultul ce I se cuvine prin revelație dumnezeiască, să fie anatema.
3. Dacă cineva va spune că omul nu poate fi ridicat de Dumnezeu la o cunoaștere și desăvârșire care să depășească ordinea naturală, ci că poate și trebuie să ajungă prin sine însuși, printr-un progres continuu, la posesia oricărui adevăr și bine, să fie anatema.
4. Dacă cineva nu va primi drept sfinte și canonice cărțile Sfintei Scripturi întregi, cu toate părțile lor, așa

cum le-a enumerat Sfântul Sinod Tridentin, sau va nega că ele sunt inspirate dumnezeiește, să fie anatema.

III. DESPRE CREDINȚĂ

1. Dacă cineva va spune că rațiunea omenească este astfel independentă încât credința nu poate fi poruncită de Dumnezeu, să fie anatema.
2. Dacă cineva va spune că credința dumnezeiască nu se deosebește de cunoașterea naturală despre Dumnezeu și despre lucrurile morale și că, prin urmare, pentru credința dumnezeiască nu se cere ca adevărul revelat să fie crezut pentru autoritatea lui Dumnezeu care revelează, să fie anatema.
3. Dacă cineva va spune că revelația dumnezeiască nu poate fi făcută credibilă prin semne exterioare și că, de aceea, oamenii trebuie să fie mișcați la credință numai prin experiența interioară a fiecăruia sau prin inspirație privată, să fie anatema.
4. Dacă cineva va spune că nu pot exista minuni și că, prin urmare, toate relatările despre ele, chiar și cele cuprinse în Sfânta Scriptură, trebuie alungate între fabule sau mituri; sau că minunile nu pot fi cunoscute cu certitudine și că prin ele nu poate fi dovedită în

mod legitim originea dumnezeiască a religiei creștine, să fie anatema.

5. Dacă cineva va spune că asentimentul credinței creștine nu este liber, ci este produs în mod necesar de argumentele rațiunii omenești; sau că harul lui Dumnezeu este necesar numai pentru credința vie, care lucrează prin iubire, să fie anatema.
6. Dacă cineva va spune că aceeași este condiția credincioșilor și a acelora care nu au ajuns încă la credința unică și adevărată, astfel încât catolicii pot avea o cauză dreaptă de a pune la îndoială, suspendând asentimentul, credința pe care au primit-o deja sub magisteriul Bisericii, până când vor fi încheiat demonstrația științifică a credibilității și a adevărului credinței lor, să fie anatema.

IV. DESPRE CREDINȚĂ ȘI RAȚIUNE

1. Dacă cineva va spune că în revelația dumnezeiască nu sunt cuprinse niciun fel de mistere adevărate și propriu-zise, ci că toate dogmele credinței pot fi înțelese și demonstrate din principii naturale prin rațiunea cultivată în mod corespunzător, să fie anatema.

2. Dacă cineva va spune că disciplinele omenești trebuie tratate cu o asemenea libertate încât afirmațiile lor, chiar dacă se împotrivesc doctrinei revelate, pot fi păstrate ca adevărate și nu pot fi proscrise de Biserică, să fie anatema.
3. Dacă cineva va spune că este posibil ca, dogmelor propuse de Biserică, să li se atribuie vreodată, potrivit progresului științei, un alt sens decât acela pe care Biserica l-a înțeles și îl înțelege, să fie anatema.

Așadar, împlinind datoria oficiului nostru pastoral suprem, îi rugăm stăruitor pe toți credincioșii lui Cristos, mai ales pe aceia care conduc sau îndeplinesc slujirea de a învăța, prin viscerele lui Isus Cristos, și, de asemenea, poruncim prin autoritatea aceluiași Dumnezeu și Mântuitor al nostru, să-și aducă strădania și munca pentru a îndepărta și a elimina aceste erori de la Sfânta Biserică și pentru a face să strălucească lumina credinței celei mai curate.

Iar deoarece nu este de ajuns a evita stricăciunea eretică, dacă nu sunt, de asemenea, ferite cu grijă acele erori care se apropie mai mult sau mai puțin de ea, îi avertizăm pe toți cu privire la datorie de a păzi și Constituțiile și Decretele prin care asemenea opinii greșite, deși nu sunt enumerate aici în mod expres, au fost proscrise și interzise de acest Sfânt Scaun.

PAPA PIUS AL IX-LEA

CONSTITUȚIA DOGMATICĂ

Conciliul Vatican I

PASTOR AETERNUS

PIUS EPISCOPUL
SLUJITORUL SLUJITORILOR LUI
DUMNEZEU

CU APROBAREA SFÂNTULUI CONCILIU

Spre amintirea veșnică a lucrului.

Păstorul cel veșnic și Episcopul sufletelor noastre, pentru ca lucrarea mântuitoare a răscumpărării să rămână statornică, a hotărât să zidească Biserica cea sfântă, în care toți credincioșii să fie adunați ca într-o casă a Dumnezeului celui viu, prin legătura unei singure credințe și a unei singure caritați. De aceea, înainte de a Se arăta în slavă, L-a rugat pe Tatăl nu numai pentru Apostoli, ci și pentru aceia care aveau să creadă în El prin cuvântul lor, ca toți să fie una, precum El, Fiul, și Tatăl sunt una. Așadar, precum i-a trimis pe Apostolii pe care și-i alesese din lume, așa cum El Însuși fusese trimis de Tatăl, tot astfel a voit ca în Biserica Sa să fie Păstori și Învățători până la sfârșitul veacurilor. Iar pentru ca episcopatul însuși să fie unul și neîmpărțit, și prin preoți legați între ei credincioșii să fie păstrați în unitatea credinței și a comuniunii, punându-l pe fericitul Petru mai presus de ceilalți Apostoli, a întemeiat în el principiul veșnic al ambelor unități și fundamentul lor vizibil, pe a cărui tărie să se zidească templul cel veșnic, iar măreția Bisericii ce se înalță până la cer să se sprijine pe statornicia acestei credințe (Sf. Leon cel Mare, pred. IV [alt. III], cap. 2, la aniversarea hirotonirii sale). Și întrucât porțile iadului se ridică din ce în ce mai aprig din toate părțile împotriva acestui fundament dumnezeiesc, spre a răsturna, dacă ar fi cu putință, Biserica, Noi socotim necesar, pentru paza, integritatea și sporirea turmei catolice, cu aprobarea Sfântului Conciliu, să propunem tuturor credincioșilor spre a fi crezută și ținută

doctrina despre instituirea, perpetuitatea și natura primatului apostolic sacru, în care stă toată puterea și tăria Bisericii, potrivit credinței vechi și constante a Bisericii universale, și să proscriem și să condamnăm erorile contrare, atât de vătămătoare pentru turma Domnului.

CAPITOLUL I - DESPRE INSTITUIREA PRIMATULUI APOSTOLIC ÎN FERICTUL PETRU

Învățăm, așadar, și declarăm, potrivit mărturiilor Evangheliei, că primatul de jurisdicție asupra întregii Biserici a lui Dumnezeu a fost făgăduit și conferit în mod imediat și direct fericitului Apostol Petru de către Cristos Domnul. Căci numai pe Simon, căruia îi spusese mai înainte: „Tu te vei chema Chefa" (In. 1, 42), după ce acesta și-a mărturisit credința zicând: „Tu ești Cristosul, Fiul Dumnezeului celui viu", Domnul l-a adresat cu aceste cuvinte solemne: „Fericit ești tu, Simon Bar-Iona, căci nu trupul și sângele ți-au descoperit aceasta, ci Tatăl Meu care este în ceruri; și Eu îți spun ție că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui; și ție îți voi da cheile împărăției cerurilor; și orice vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri; și orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri" (Mt.

16, 16-19). Iar după învierea Sa, lui Simon Petru unul singur i-a conferit Isus jurisdicția de Păstor suprem și Cârmuitor al întregii Sale turme, spunând: „Paște mielușeii Mei; paște oile Mele" (In. 21, 15-17). Împotriva acestei doctrine atât de limpezi a Sfintei Scripturi, așa cum a fost ea întotdeauna înțeleasă de Biserica Catolică, se ridică pe față opiniile greșite ale acelora care, răsturnând forma de guvernare a Bisericii întemeiată de Cristos Domnul, tăgăduiesc că numai Petru, mai presus de ceilalți Apostoli, fie luat separat față de fiecare, fie față de toți împreună, ar fi fost înzestrat de Cristos cu un primat adevărat și propriu de jurisdicție; sau care afirmă că acest primat nu i-a fost dat în mod imediat și direct fericitului Petru, ci Bisericii, și prin aceasta lui, ca slujitor al Bisericii însăși.

Dacă cineva va spune, așadar, că fericitul Apostol Petru nu a fost rânduit de Cristos Domnul ca principe al tuturor Apostolilor și cap vizibil al întregii Biserici militante; sau că același a primit de la Domnul nostru Isus Cristos numai un primat de onoare, iar nu un primat adevărat și propriu de jurisdicție, primit direct și imediat: să fie anatema.

CAPITOLUL II - DESPRE PERPETUITATEA PRIMATULUI FERICTULUI PETRU ÎN ROMANII PONTIFI

Iar ceea ce Domnul Cristos Isus, Principele păstorilor și Marele Păstor al oilor, a rânduit în fericitul Apostol Petru pentru mântuirea veșnică și binele neîncetat al Bisericii, trebuie, prin același autor, să dăinuiască necontenit în Biserica întemeiată pe piatră, care va rămâne statornică până la sfârșitul veacurilor. Nimănui nu-i este îndoielnic, ba chiar este cunoscut tuturor veacurilor, că sfântul și fericitul Petru, principele și capul Apostolilor, stâlpul credinței și fundamentul Bisericii catolice, a primit de la Domnul nostru Isus Cristos, Mântuitorul neamului omenesc și Răscumpărătorul, cheile împărăției; el trăiește până astăzi și întotdeauna, cârmuiește și judecă în persoana urmașilor săi, episcopii sfintei Scaune Romane, întemeiată de el și sfințită prin sângele său (cf. Actele Conciliului din Efes, ses. III). Prin urmare, oricine succede lui Petru în acest Scaun dobândește, prin însăși rânduiala lui Cristos, primatul lui Petru asupra întregii Biserici. Rămâne, așadar, rânduiala adevărului, iar fericitul Petru, stăruind în tăria pietrei primite, nu a părăsit cârmuirea Bisericii încredințate (Sf. Leon cel Mare, pred. III [alt. II], cap. 3). Pentru acest motiv, a fost întotdeauna necesar ca întreaga Biserică, adică toți credincioșii de pretutindeni, să se adune la Biserica Romană, din pricina întâietății sale mai puternice, pentru ca în acel Scaun, din care izvorăsc pentru toți

drepturile venerabilei comuniuni, ca mădulare unite capului, să se adune într-o singură alcătuire a trupului (Sf. Irineu, *Adversus haereses*, III, 3; și Conc. din Aquileia, a. 381, între operele Sf. Ambroziu, ep. XL).

Dacă cineva va spune, așadar, că nu este, prin instituirea însăși a lui Cristos Domnul sau prin drept divin, ca fericitul Petru să aibă urmași perpetui în primatul asupra întregii Biserici; sau că Pontiful Roman nu este urmașul fericitului Petru în același primat: să fie anatema.

CAPITOLUL III - DESPRE PUTEREA ȘI NATURA PRIMATULUI ROMANULUI PONTIF

De aceea, sprijinindu-ne pe mărturiile limpezi ale Sfintei Scripturi și ținându-ne de hotărârile clare și precise atât ale Predecesorilor Noștri, Pontifi Romani, cât și ale Conciliilor generale, reînnoim definiția Conciliului ecumenic de la Florența, prin care trebuie crezut de toți credincioșii lui Cristos că Sfânta Scaună Apostolică și Pontiful Roman dețin primatul asupra întregului pământ, și că însuși Pontiful Roman este urmașul fericitului Petru, principele Apostolilor, adevăratul Vicar al lui Cristos, capul întregii Biserici și părintele și învățătorul tuturor creștinilor; și că lui, în fericitul

Petru, i-a fost dată de Domnul nostru Isus Cristos puterea deplină de a paște, a cârmui și a guverna Biserica universală, așa cum este cuprins și în actele Conciliilor ecumenice și în sfintele canoane.

Învățăm, așadar, și declarăm că Biserica Romană, prin rânduiala Domnului, deține întâietatea puterii ordinare asupra tuturor celorlalte, și că această putere de jurisdicție a Pontifului Roman, care este cu adevărat episcopală, este imediată; față de ea sunt legați prin îndatorirea subordonării ierarhice și a adevăratei ascultări toți păstorii și credincioșii, de orice rit și demnitate ar fi, atât fiecare în parte, cât și toți împreună, nu numai în cele ce țin de credință și moravuri, ci și în cele ce privesc disciplina și cârmuirea Bisericii răspândite pe întreg pământul; astfel încât, păstrând unitatea comuniunii cu Pontiful Roman și unitatea aceleiași mărturisiri de credință, Biserica lui Cristos să fie o singură turmă sub un singur Păstor suprem. Aceasta este doctrina adevărului catolic, de la care nimeni nu se poate abate fără primejduirea credinței și a mântuirii.

Departe de a împiedica această putere a Pontifului suprem acea putere ordinară și imediată de jurisdicție episcopală, prin care Episcopii, rânduiți de Duhul Sfânt ca urmași în locul Apostolilor, ca adevărați păstori păstoresc și cârmuiesc fiecare turma încredințată lor, ea este, dimpotrivă, afirmată, întărită și apărată de Păstorul suprem și universal, potrivit cuvintelor sfântului Grigore cel Mare: „Onoarea mea este onoarea întregii Biserici. Onoarea mea este tăria statornică a fraților

mei. Atunci sunt eu cu adevărat onorat, când fiecăruia nu i se refuză cinstea cuvenită" (Epist. către Eulogiu al Alexandriei, I, VIII, ep. XXX).

Prin urmare, din acea putere supremă a Pontifului Roman de a cârmui Biserica universală urmează că el are dreptul, în exercitarea acestei slujiri a sale, de a comunica liber cu păstorii și cu turmele întregii Biserici, pentru ca aceiași să poată fi învățați și cârmuiți de el pe calea mântuirii. De aceea condamnăm și respingem părerile acelora care spun că această comunicare a capului suprem cu păstorii și cu turmele poate fi împiedicată în chip legitim, sau o fac supusă puterii seculare, astfel încât susțin că cele rânduite de Scaunul Apostolic ori prin autoritatea lui pentru cârmuirea Bisericii nu au tărie și valoare, dacă nu sunt întărite prin bunul plac al puterii seculare.

Și întrucât, prin drept divin al primatului apostolic, Pontiful Roman stă în fruntea întregii Biserici, învățăm de asemenea și declarăm că el este judecătorul suprem al credincioșilor (Breve al Papei Pius al VI-lea, *Super soliditate*, din 28 noiembrie 1786) și că, în toate cauzele ce țin de judecata bisericească, se poate recurge la judecata sa (Conciliul ecumenic de la Lyon II); iar judecata Scaunului Apostolic, a cărui autoritate nu are pe nimeni mai mare, nu poate fi retrasă de nimeni și nimănui nu-i este îngăduit să judece judecata lui (Scrisoarea lui Nicolae I către împăratul Mihail). De aceea se abat de la dreapta cale a adevărului aceia care afirmă că este îngăduit a

face apel de la judecățile Pontifilor Romani la un Conciliu ecumenic ca la o autoritate mai presus decât Pontiful Roman.

Dacă cineva, așadar, va spune că Pontiful Roman are numai slujirea de supraveghere sau de îndrumare, iar nu puterea deplină și supremă de jurisdicție asupra întregii Biserici, nu numai în cele ce țin de credință și moravuri, ci și în cele ce privesc disciplina și cârmuirea Bisericii răspândite pe tot pământul; sau că el are numai partea cea mai însemnată, iar nu întreaga plinătate a acestei puteri supreme; sau că această putere a lui nu este ordinară și imediată, fie asupra tuturor și fiecărei Biserici, fie asupra tuturor și fiecărui păstor și credincios: să fie anatema.

CAPITOLUL IV - DESPRE MAGISTERIUL INFALIBIL AL PONTIFULUI ROMAN

Însăși Scaunul Apostolic a ținut întotdeauna că, împreună cu primatul apostolic pe care Pontiful Roman îl deține asupra întregii Biserici ca urmaș al lui Petru, principele Apostolilor, este cuprinsă și puterea supremă a magisteriului; uzul neîntrerupt al Bisericii o dovedește, iar Conciliile ecumenice însele au declarat-o, mai ales acelea în care Răsăritul se unea cu Apusul în legătura credinței și a carității. Căci Părinții Conciliului al IV-lea de la Constantinopol, urmând urmele

înaintaşilor, au rostit această mărturisire solemnă: „Întâia mântuire este a păzi regula dreptei credințe. Și fiindcă nu poate fi trecută cu vederea sentința Domnului nostru Isus Cristos, care zice: «Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea», cele spuse se dovedesc prin efectele faptelor, deoarece în Scaunul Apostolic credința catolică a fost păstrată întotdeauna fără pată și învățătura sfântă a fost cinstită." Aşadar, nevoind nicidecum să ne despărțim de această credință și doctrină, nădăjduim să meritäm a fi în acea unică comuniune pe care o propovăduiește Scaunul Apostolic, în care se află întreaga tărie a religiei creștine adevărate (din formula Papei sf. Hormisda, după cum a fost propusă de Adrian al II-lea Părinților Conciliului ecumenic al IV-lea de la Constantinopol și semnată de aceiași). Iar cu aprobarea Conciliului al II-lea de la Lyon, grecii au mărturisit: „Sfânta Biserică Romană deține primatul și întâietatea cea mai înaltă și deplină asupra întregii Biserici catolice, pe care recunoaște în adevăr și cu smerenie că a primit-o de la însuși Domnul în fericitul Petru, principele sau vârful Apostolilor, al cărui urmaș este Pontiful Roman, împreună cu plinătatea puterii; și precum este ținută mai presus de toate să apere adevărul credinței, tot astfel, dacă se vor ivi chestiuni de credință, ele trebuie hotărâte prin judecata sa." În sfârșit, Conciliul de la Florența a definit că Pontiful Roman este adevăratul Vicar al lui Cristos, capul întregii Biserici și părintele și învățătorul tuturor creștinilor, și că lui, în fericitul Petru, i-a fost dată de Domnul nostru Isus Cristos puterea deplină de a paște, a cârmui și a guverna Biserica universală.

Pentru a răspunde acestei slujiri pastorale, Predecesorii Noștri au depus întotdeauna o osteneală neobosită, ca doctrina mântuitoare a lui Cristos să fie răspândită la toate popoarele pământului, și, cu aceeași grijă, au vegheat ca, acolo unde fusese primită, să fie păstrată curată și întreagă. De aceea, Arhiereii întregii lumi, acum fiecare în parte, acum adunați în Sinoade, urmând îndelungata rânduială a Bisericilor și forma regulii străvechi, au raportat acestei Scaune Apostolice mai ales primejdiile ce se iveau în treburile credinței, pentru ca acolo să fie îndreptate cu deosebire stricăciunile credinței, unde credința nu poate suferi vreo lipsă (cf. sf. Bernard, Epist. CXC). Iar Pontifii Romani, după cum o cereau împrejurările vremurilor și ale lucrurilor, când prin convocarea Conciliilor ecumenice, când prin cercetarea cugetului Bisericii răspândite în lume, când prin Sinoade particulare, când prin alte ajutoare pe care le oferea Providența dumnezeiască, au definit ca trebuind ținute acelea pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, le-au cunoscut ca fiind în acord cu Sfintele Scripturi și cu Tradițiile apostolice. Căci Duhul Sfânt nu a fost făgăduit urmașilor lui Petru pentru ca, prin descoperirea Lui, să facă cunoscută o doctrină nouă, ci pentru ca, prin asistența Lui, să păzească în chip sfânt și să expună cu credință revelația transmisă prin Apostoli, adică depozitul credinței. Această doctrină apostolică, într-adevăr, toți venerabilii Părinți au îmbrățișat-o, iar sfinții Doctori ortodocși au cinstit-o și au urmat-o, știind din plin că această Scaună a sfântului Petru rămâne întotdeauna neatinsă de orice eroare, potrivit dumnezeieștii făgăduințe a Domnului și Mântuitorului nostru

făcută principiului ucenicilor Săi: „Eu m-am rugat pentru tine, ca să nu piară credința ta; iar tu, când te vei întoarce, întărește pe frații tăi."

Așadar, acest harism al adevărului și al credinței care nu se stinge niciodată a fost dăruit dumnezeiește lui Petru și urmașilor săi în acest Scaun, pentru ca ei să-și împlinească înalta slujire spre mântuirea tuturor, pentru ca întreaga turmă a lui Cristos, prin ei, ferită de hrana otrăvitoare a erorii, să fie hrănită cu hrana învățăturii cerești, pentru ca, înlăturată pricină de schismă, Biserica întreagă să fie păstrată una și, sprijinită pe propriul ei fundament, să rămână tare împotriva porților iadului.

Însă, întrucât chiar în această vreme, când este cerută mai cu seamă eficacitatea mântuitoare a slujirii apostolice, nu puțini se află care defaimă acea autoritate, socotim cu totul necesar a afirma în chip solemn prerogativa pe care Fiul unic al lui Dumnezeu a binevoit să o unească cu cea mai înaltă slujire pastorală.

De aceea, Noi, ținând cu credincioșie de Tradiția primită încă de la începuturile credinței creștine, spre slava lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, spre înălțarea religiei catolice și spre mântuirea popoarelor creștine, cu aprobarea Sfântului Conciliu, învățăm și definim ca dogmă revelată dumnezeiește: că Pontiful Roman, atunci când vorbește *ex cathedra*, adică atunci când, împlinind slujirea de Păstor și Învățător al tuturor creștinilor, prin suprema sa autoritate apostolică definește o

doctrină despre credință sau moravuri care trebuie ținută de întreaga Biserică, prin asistența dumnezeiască făgăduită lui în fericitul Petru, se bucură de acea infailibilitate cu care dumnezeiescul Răscumpărător a voit ca Biserica Sa să fie înzestrată în definirea doctrinei despre credință sau moravuri; și, prin urmare, asemenea definiții ale Pontifului Roman sunt ireformabile prin ele însele, iar nu prin consimțământul Bisericii.

Iar dacă cineva ar cuteza să contrazică această definiție a Noastră — ceea ce Dumnezeu să ferească — să fie anatema.

Adevărul de Veacuri este o editură dedicată publicării textelor doctrinare catolice provenite din Magisteriu și din tradiția preconciliară. Oferă lucrări recunoscute, cu respectarea surselor și a sensului original al textelor. Activitatea sa urmărește claritatea, fidelitatea și transmiterea învățăturii.

Regăsiți online întreaga
noastră colecție și cărțile audio

https://linktr.ee/AdevaruldeVeacuri

ISBN : 9798247465812

Independently published